

MJESEČNA REVIIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

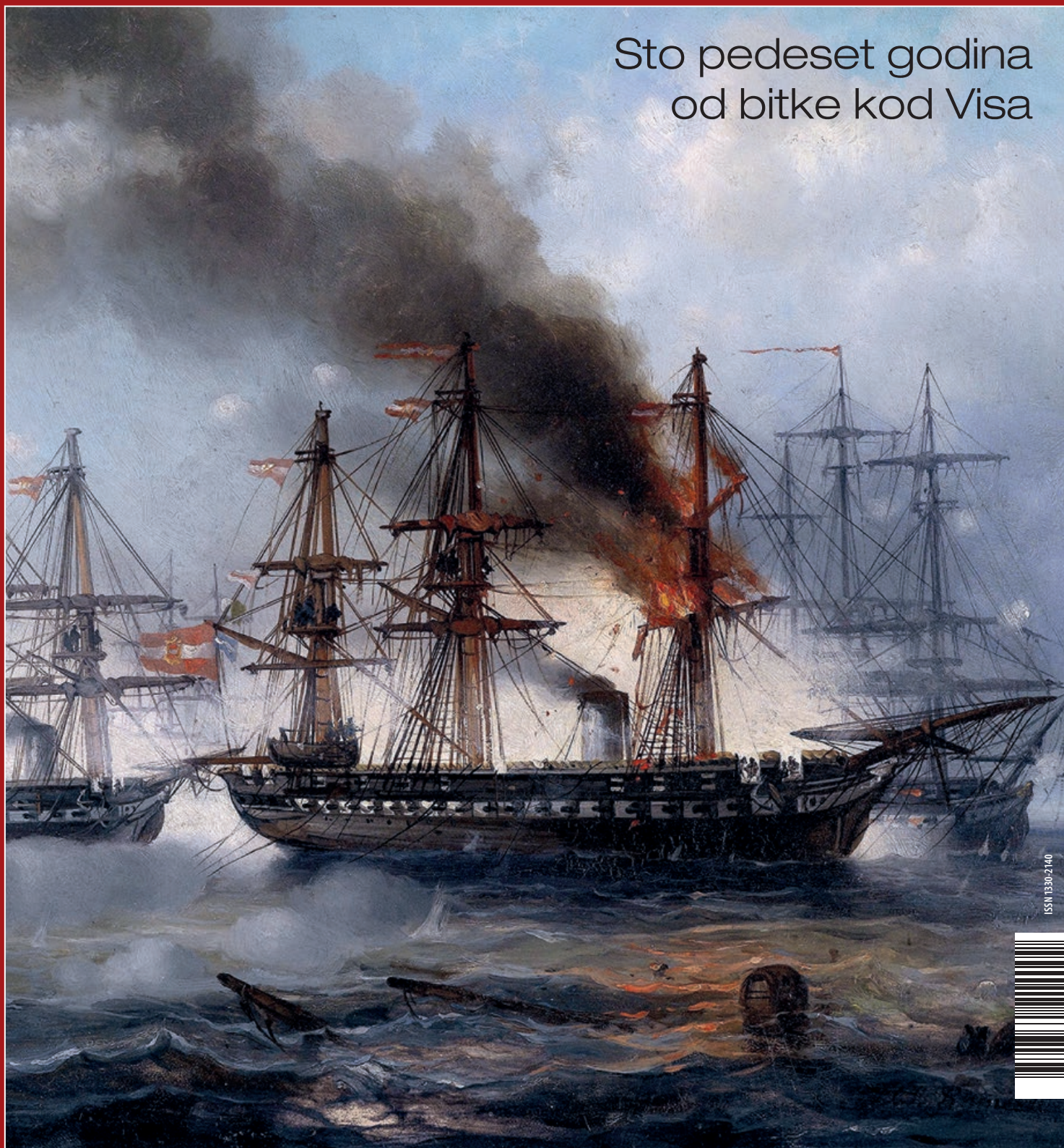

BROJ / NO. 7
SRPANJ / JULY 2016.

65
GODINA

MATICA

Sto pedeset godina
od bitke kod Visa

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXVI
Broj / No. 7/2016

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Mirjana Piskulić

Rukovoditeljica Odjela nakladništva /
Head of Publishing Department
Vesna Kukavica

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Suvremeni prikaz bitke kod Visa 1866.

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

5 Zvonko Milas posjetio Hrvate u Švicarskoj	18 Susret Kanadsko-hrvatske gospodarske komore	26 Predstavljen Hrvatsko-mađarski rječnik
6 Šibenik: Hrvatski iseljenički kongres	20 Rezultati popisa stanovništva BiH	28 Zagreb: Sastanak Hrvati zajedno u biznisu
12 Tomislavgrad: Izbor Najhrvatice	21 Izborna konvencija HSK-a u Zagrebu	30 Kanadsko-hrvatski folklorni festival u Hamiltonu
15 Blato na Korčuli: iseljenički putokazi	23 Duisburg: Seminar za pjevače	32 Intervju: Mijo - Mišo Bijuklić
16 New York: Obljetnice hrvatskih iseljenika	24 Chicago: 50. Junior TamFest HBZ-a	37 Nogomet kao terapija domoljublja
		40 Kanadsko-hrvatski festival folklor zapadne Kanade
		46 Predstavljena knjiga Katorske botunade
		48 Susret pjesnika Hrvatske izvandomovinske lirike
		51 Knjiga o iseljenicima iz Ljubuškog u SAD
		52 Kotor: Promocija knjige Mic po mic
		54 HMI: Izložba slika Tome Periša
		56 Monografija o obitelji Grbavac iz Graba

KOLUMNNE

11 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)	34 Povijesne obljetnice (Željko Holjevac)	43 (S)kretanja (Šimun Šito Ćorić)	44 Naši gradovi (Zvonko Ranogajec)	58 Djelovanje hrvatskih sestara u inozemstvu (Jozo Župić)	61 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

ODRŽAN SABOR HRVATSKE KULTURE U KOPRU

SLOVENIJA - Peti Sabor hrvatske kulture u Sloveniji održan je u subotu, 18. lipnja i nedjelju, 19. lipnja u Kopru u organizaciji Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i HKD Istra Piran. Pokrovitelji Sabora bili su predsjednik Republike Slovenije Borut Pahor te predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović.

S namjerom da se široj slovenskoj javnosti prikaže hrvatska tradicija, koju u sklopu djelovanja svojih društava njeguje hrvatska zajednica, nastupilo je 10 hrvatskih društava iz Pirana, slovenskog Pomurja, Velenja, Maribora, Novoga Mesta i Ljubljane te Hrvata iz Bosne iz Škofje Loke, s folklornim, pjevačkim i dramskim točkama. Na Martinčevu trgu bili su postavljeni štandovi s tradicionalnim hrvatskim jelima i suvenirima, a nakon svečane svete mise na hrvatskome jeziku, u dvorani sv. Franje Asiškog otvorena je izložba slik nekoliko hrvatskih autora koji djeluju u Sloveniji.

Na ljetnoj pozornici u sklopu Koparskoga ljetnog festivala, nakon pozdravnih govora izaslanika Hrvatskoga sabora, predsjednice RH, izaslanice predstojnika Državnoga ureda za Hrvate izvan RH i predsjednika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, u višesatnom programu nastupila su društva u narodnim nošnjama izvodeći pjesme i plesove iz raznih dijelova Hrvatske. Program je vodio Branko Uvodić. (Ljerkica Galic)

HRVATI IZ TETOVA U HMI-JU

ZAGREB - Diana Mašala Perković, tajnica Hrvatske matice iseljenika, održala je 13. lipnja sastanak s predstavnicima Makedonsko-hrvatskog društva Tetovo: Goranom Vidačekom, predsjednikom, Nediljkom Romac, tajnicom, Vladimirom Samojlovskim i Nebojšom Zaharieski. Makedonsko-hrvatsko društvo Tetovo djeluje od 2002., a povod dolaska je predstavljanje Društva hrvatskim institucijama koje surađuju s Hrvatima izvan RH.

Vidaček je informirao Mašalu Perković o povijesti, aktivnostima i ustroju Društva koje ima 150 članova, uglavnom mješovitih brakova. Cilj je očuvanje, njegovanje, razvijanje i promoviranje hrvatskog identiteta, suradnja sa što većim brojem hrvatskih udruga i zajednica u Republici Makedoniji. Bilo je govora i o obilježavanju 15. obljetnice postojanja i djelovanja Društva sljedeće godine. Društvo se može pohvaliti mnogobrojnim realiziranim aktivnostima, a najznačajnija je učenje hrvatskoga jezika za djecu u sustavu dopunske škole koju vodi prof. Vedran Iskra. Ostvarena je i suradnja s OŠ 'Matija Gubec' u Tavan kutu. Tradicionalno se održava koncert u povodu sv. Nikole, a za vrijeme Božića Društvo poklanja paketiće za vr-

tiće i za djecu s posebnim potrebama te najviše pomažu obiteljima kojima je potrebna financijska pomoć. Zahvaljujući HMI-ju djeca iz Tetova će boraviti u srpnju u Novome Vinodolskom gdje će pohađati Malu školu hrvatskoga jezika i kulture. Također će sudjelovati u projektu 'Susreti u Rešetarima'. Društvo se bavi i sportskim aktivnostima, poput rukometa, gdje djeluje bivši rukometaš Tomo Katalinić te Lino Červar, novi izbornik reprezentacije Makedonije. U sklopu Društva žene izrađuju rukotvorine, slikaju... i na taj način održavaju

baštinu svoga kraja. Surađuju s katedralom u Skoplju i tradicionalno se okupljaju za vrijeme blagdana upravo na tome mjestu. Društvo je ostvarilo suradnju s KLD 'Rešetari' posjetivši općinu Rešetari u vrijeme održavanja XIX. međunarodne likovne kolonije. Tajnica HMI-ja Mašala Perković informirala je predstavnike Društva o mogućnostima dobivanja potpore preko javnih natječaja. Naglasila je kako će HMI i dalje biti potpora u ostvarivanju i razvijanju njihovih aktivnosti. (Naida Šehović)

U fokusu dopunska škola, katoličke misije, dvostruko oporezivanje mirovina...

Predstavnici hrvatskih udruga pozdravili su dolazak predstojnika Milasa te rekli kako je ovaj posjet od posebne važnosti s obzirom na to da ih do sada nisu posjećivali predstavnici hrvatskih institucija

Tekst/foto: Državni ured za Hrvate izvan RH

Sredinom lipnja predstojnik Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, Ivana Perkušić, savjetnica s posebnim položajem za pitanja hrvatskog iseljništva i Mirjana Vataavuk, načelnica Sektora za pravni položaj i statusna pitanja Hrvata izvan RH posjetili su hrvatsku zajednicu u Švicarskoj te održali niz sastanaka na kojima je raspravljena aktualna problematika tamošnjih hrvatskih udruga, hrvatskih katoličkih misija te Hrvatske dopunske škole.

Službeni posjet započeo je sastankom u Hrvatskoj katoličkoj misiji Zürich gdje se izaslanstvo Državnoga ureda u pratnji generalnoga konzula RH u Zürichu Slobodana Mikca i vicekonzulice Jelene Biljan sastalo s fra Ivanom Prusinom, voditeljem misije i provincijalnim izaslanikom za sve hrvatske katoličke mi-

sije u Švicarskoj, fra Vinom Ledušićem i fra Stjepanom Neimarevićem. Prusina je iskazao zadovoljstvo posjetom izaslanstva te istaknuo značaj Katoličke misije za očuvanje hrvatskog identiteta i zajedništva. Također, detaljno je izvijestio predstojnika Milasa o aktivnostima i zalaganjima misije na području Švicarske. Na sastanku je bila nazočna i Nataša Balić, koordinatorica Hrvatske dopunske škole u Švicarskoj koja je iznijela aktualnu problematiku i izazove Hrvatske dopunske nastave. Broj djece, rekla je koordinatorica Balić, zadovoljavajući je, no treba i dalje kontinuirano raditi na daljnjem i pojačanom poticanju djece u učenju materinskoga jezika.

Predstojnik Milas također se sastao s hrvatskim udrugama u prostorijama

NK Croatije Zürich. Sastanku su nazočili predstavnici sljedećih udruga: NK Croatije, HKUD Fala Schaffhausen, MK Sokolovi, Hrvatski kulturni klub, Udruga roditelja HDŠ, Integracijski odbor Dietikon, HKD Matija Gubec, Hrvatski kulturni klub, HKUD-a Kolovrat-Luzern te predstavnici HDZ-a u Švicarskoj.

Na početku sastanka predstavnici udruga pozdravili su dolazak predstojnika Milasa te rekli kako je ovaj posjet od posebne važnosti s obzirom na to da ih do sada nisu posjećivali predstavnici hrvatskih institucija. U daljnjem razgovoru predstavnici udruga iznijeli su problematiku dvostrukog oporezivanja te iskazali nezadovoljstvo aktualnim poreznim rješenjima koja teško pogađaju hrvatske državljane, korisnike švicarskih mirovina. Predstojnik Milas rekao je kako se Državni ured zauzeo za rješavanje ovog pitanja te najavio skoro rješenje ovog problema u sklopu cjelovite porezne reforme.

Izaslanstvo je u Olten, u Hrvatskoj kući, održalo sastanak s predstavnicima Hrvatske katoličke misije i hrvatske zajednice. Sastanku su nazočili: fra Šimun Šito Ćorić, Vinko Sabljlo, glavni tajnik Hrvatskoga svjetskog kongresa, Frane Vugdelija iz Chorus Croaticusa, Ljiljana Rek-Solaro, tajnica Veleposlanstva u Bernu i Slobodan Mikac, generalni konzul. U prijateljskom ozračju i neposrednom razgovoru nazočni su se osvrnuli na status hrvatske zajednice u Švicarskoj, njihova zalaganja, probleme i izazove. ■

ENG In mid June a delegation of the State Office for Croats Abroad, led by the head of the office Zvonko Milas, visited the Croatian community in Switzerland and held a number of meetings to discuss the issues faced by the local Croatian communities.

Slabi povjerenje između iseljene i domovinske Hrvatske

Drugi hrvatski iseljenički kongres, međunarodni znanstveno-stručni skup, održan u Šibeniku od 30. lipnja do 3. srpnja, privukao je gotovo 250 sudionika iz desetak zemalja, od Amerike, preko europskih središta do Australije

Sudionici prigodom izvođenja himne

Tekst: **Vesna Kukavica**

Hrvatski iseljenički kongres (HIK) osnažuje zajedništvo nacije i otvara znanstvenicima iz domovine i inozemstva prostor kritičkog promišljanja o novim mogućnostima za napredak našega cjelokupnog društva, od političkoga do gospodarskoga života. U proteklom razdoblju stječe se dojam da je nestalo povjerenje između iseljene

i domovinske Hrvatske i treba ga nedvojbeno vratiti. Domovina je stvorena u teškoj patnji i ne smijemo dopustiti da uništimo sve dobro što je napravljeno u posljednjih 25 godina. Tim riječima obratio se 1. srpnja, u dvorani šibenskoga HNK, na svečanom otvorenju Kongresa, mnogobrojnim sudionicima, domaćinima i uzvanicima predstojnik Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas kao izaslanik hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović, pod čijim se

visokim pokroviteljstvom održao ovaj značajni međunarodni znanstveni skup.

RAZDVOJENE PEČALBARSKE OBITELJI

Kongres je okupio gotovo 250 sudionika iz 11 zemalja svijeta, od Amerike, preko europskih središta do Australije, a sadržavao je 164 različita tematska izlaganja.

U ime domaćina na svečanom otvorenju u HNK u Šibeniku nazočnima se obratio Željko Burić, gradonačelnik Krišimirova grada, koji ove godine obilježava 950. obljetnicu postojanja, zaželejši sudionicima HIK-a plodonosne diskusije.

Riječi ohrabrenja sudionicima je uputio u nadahnutome govoru uzoriti šibenski biskup emeritus Ante Ivas,

Aktualni egzodus mladih jedan je od najvećih nacionalnih problema, kao i teškoće povratnika u ostvarivanju njihovih prava radi birokratskih prepreka, uključujući dvostruko oporezivanje.

Iznimno zanimljiv panel: "Hrvatsko iseljništvo i javnost"

U subotu, 2. srpnja, u Gradskoj knjižnici "Juraj Šižgorić" u Šibeniku održan je panel "Hrvatsko iseljništvo i javnost" na kojem su govorili glavna urednica Fenix magazina iz Frankfurta i dopisnica Večernjega lista iz Njemačke Marijana Dokoza, urednik novoga Večernjakova portala za hrvatsko iseljništvo "Moja Hrvatska" Ivan Ril, dopisnica Večernjega lista i osoba za odnose s javnošću zastupnika Josipa Juratovića u njemačkome Parlamentu Katarina Pejić te urednica i bivša ravnateljica HINA-e Smiljanka Škugor Hrnčević.

Panel je okupio velik broj ljudi, a težište teme stavljeno je na slobodu medija danas, bolju medijsku komunikaciju između hrvatskog iseljništva i domovine, na međusobne probleme. Povelu se pitanje zašto neki domaći mediji zaobilaze hrvatsko iseljništvo, a televizijske kuće koje se bave određenim temama o iseljništvu emisiju puštaju u terminima kada je gledanost najmanja. Panel je započeo Božo Ljubić, predsjednik saborskoga Odbora za Hrvate izvan Hrvatske koji je istaknuo kako je stanje u hrvatskim medijima toliko loše da se iseljništvo i Hrvatska nije u stanju međusobno upoznati, pogotovo Hrvati iz BiH. Fenixova urednica Marijana Dokoza istaknula je kako su glavni problem predrasude domovine prema Hrvatima u iseljništvu. – Hrvatski mediji prate medije u iseljništvu, ali u domovini od nas prenose samo senzacionalizam i tako stvaraju pogrešnu sliku Hrvata u iseljništvu. Dok će pozitivne vijesti i teme zanemariti, preuzet će one negativno što se događa u iseljništvu. Također, ni iseljništvo ne pomaže previše u tim odnosima – rekla je Marijana Dokoza. Smiljanka Škugor Hrnčević ustvrdila je kako su Hrvati izvan domovine u hrvatskim medijima tretirani u "geto" emisijama. – To je jednostavno neprofesionalno i nedopustivo – rekla je Škugor Hrnčević te istaknula kako se Hina trudila skoro 15 godina tretirati informacije naših iseljenika jednako profesionalno kao i sve druge vijesti koje su radili u Hrvatskoj.

Katarina Pejić govorila je o problemu prikazivanja programa hrvatske televizije u iseljništvu. – Hrvatsko iseljništvo osjeća se izmanipulirano jer kad pošaljete u domovinu neku informaciju, u domovini odgovaraju: Koga to zanima? Hrvatska politika nikada nije iskoristila hrvatske iseljenike onako kako treba. Ono se uvijek iskorištavalo i zato je sada tako kako je – rekla je.

Ivan Ril, urednik Moje Hrvatske, portala koji donosi lijepe priče Hrvata iz iseljništva, kako je rekla voditeljica programa Ivana Rora – priče jedne zaboravljene Hrvatske, otkrio je kako je Moja Hrvatska u samo tri mjeseca rada napravila izvrsne rezultate. – Kod nas nema politike, nema žutula, ni crne kronike. Mi otkrivao gdje su ti ljudi bili, gdje su danas i kako su do toga došli. Mediji često pišu o Hrvatima u iseljništvu koji su brzo uspjeli, ali ima i slučajeva kada nisu uspjeli. Oni vam neće ispričati tu priču jer se osjećaju poniženima. Svaki život ima svoju priču – rekao je Ril. (Marijana Dokoza)

Gotovo 250 sudionika HIK-a propitalo je fenomenologiju hrvatskih dijasporских zajednica, kao i povratničku tematiku našeg iseljništva.

podsjetivši nazočne na književne klasičke koji su opjevali intimne tegobe razdvojenih hrvatskih pečalbarskih obitelji, što su ih na poseban način osnažile da njeguju obiteljske veze u (e)migrantskim prilikama dvadesetog stoljeća poput pjesnika Vinka Nikolića ili pak Mladena Bjažića.

U ime predsjednika Hrvatskoga sabora Željka Reineria sudionicima Kongresa obratila se njegova izaslanica i saborska zastupnica Margareta Mađerčić istaknuvši izazove suvremene mobilnosti uz aktualni egzodus mladih kao jedan od najvećih nacionalnih problema, istaknuvši i teškoće povratnika u ostvarivanju njihovih prava radi birokratskih prepreka, uključujući dvostruko oprezivanje.

Zatim se obratio predsjednik Hrvatske gospodarske komore Luka Burilović. Uz potpredsjednika Hrvatskoga sabora Ivana Tepeša, radu Kongresa znanat obol dao je predsjednik saborskoga Odbora za Hrvate izvan RH zastupnik dr. sc. Božo Ljubić te zastupnik i umirovljeni general Željko Glasnović, povratnik iz Kanade.

STEREOTIPI I DALJE POSTOJE

Zastupnik RH u Europskome parlamentu Davor Ivo Stier pozdravio je sudionike za koje je rekao da odražavaju sav potencijal hrvatskog iseljništva, odbijajući ga staviti u stereotipe. "Ti stereo-

Naglasci

Sva su izlaganja bila kvalitetna i uz atraktivne računalne prezentacije pa je nezahvalno izdvajati bilo koga. No, radi ograničenoga prostora odlučili smo čitateljima obratiti pozornost na mlađe znanstvenike koji su odreda donijeli metodičku i stilsku svježinu *narativu* o iseljeništvu, iako je odluka nekorektna u odnosu na ugledne znanstvenike koji se više godina bave problematikom naše dijaspore. Ukratko, u trodnevnome intenzivnom programu čuli smo sadržaje od inventivne dokumentarističke uvertire do recentnih istraživačkih rezultata tima s Ekonomskoga fakulteta prof. dr. sc. Anđelka Akrapa, dr. sc. Marina Strmote i mag. oec. Krešimira Ivande, čije je izlaganje znakovito naslovljeno "Iseljavanje iz Hrvatske od početka 21. stoljeća: uzroci i posljedice". Tim demografa Akrapa odavno upozorava da u Hrvatskoj traje depopulacija od devedesetih naovamo budući da više ljudi umire nego što se rađa.

Kao inventivna uvertira HIK-u pokazala se *Dokumentarna večer* u šibenskoj Gradskoj knjižnici "Juraj Šižgorić" 30. lipnja. Govorili su stručnjaci dviju uglednih znanstvenih institucija - Hrvatskoga instituta za povijest i Hrvatskoga državnog arhiva iz Zagreba.

Znanstvenici zagrebačkoga Hrvatskog instituta za povijest izlagali su o "Hrvatskim emigrantskim zbirkama kao dijelu europske kulturne baštine", koje istražuju u sklopu EU projekta znakovitoga naziva "*Courage* - Kulturna opozicija: razumijevanje kulturne baštine *neslaganja* u bivšim socijalističkim državama". Riječ je o fascinantnom projektu fokusiranom na prostor srednje i jugoistočne Europe koji propituje metode i stilove djelovanja kulturne opozicije koja je nedvojbeno pridonijela padu komunističkih režima na europskome tlu. Temu je izložio tim u sastavu dr. sc. Teodora Shek Brnardić, dr. sc. Josip Mihaljević, dr. sc. Lidija Bencetić te dr. sc. Albert Bing i dr. sc. Stipe Kljaić, koji su se usredotočili na otkrića i tumačenja zbirke hrvatske kulturne emigracije od 1945. do 1990. U drugome dijelu *Dokumentarne večeri* slušali smo o složenim projektima Hrvatskoga državnog arhiva iz Zagreba pod skupnim naslovom: "HDA: Arhivski izvori o iseljeništvu, kulturno-prosvjetna djelatnost i trogodišnji projekt *Iseljeništvo* kao primjer dobre prakse". Tim arhivista naše glavne baštinske ustanove činili su Domagoj Menđušić, prof., mr. sc. Mirjana Jurić, dr. sc. Vlatka Lemić... Autorski tim HDA (dr. sc. Rajka Bućin, Marijana Jukić i dr. sc. Tatjana Šarić) posebno se istaknuo dokumentarnom izložbom pod naslovom "Hrvatsko iseljeništvo kroz fondove i zbirke Hrvatskoga državnog arhiva od 19. stoljeća do Drugoga svjetskog rata - odabrane teme". Ta izložba briše prašinu zaborava s migrantskih sudbina. Arhivska građa u muzeološkoj interpretaciji triju autorica dojmljivo svjedoči o izazovima hrvatskih migranata prošloga stoljeća. Izložbu je otvorio prof. dr. sc. Mijo Korade s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu i autorice iz HDA.

Davor Ivo Stier

Lada Kanajet Šimić
na panelu o jeziku

tipi i dalje postoje. Ti stereotipi su svojevrsna izvedenica, neki derivat prošlih i propalih politika koje su gledale na hrvatsko iseljeništvo kao na neprijatelja. Iz tih stereotipa danas se i ulogu hrvatskih iseljenika želi ograničiti. Neće ga više nazivati neprijateljskim, ali često se hrvatske iseljenike prikazuje u javnom pro-

"Stanje u hrvatskim medijima toliko je loše da se iseljeništvo i Hrvatska nije u stanju međusobno upoznati, pogotovo Hrvati iz BiH."

Predstojnik Zvonko Milas i Luka Budak iz Australije, zastupnica Margareta Maderić i suradnici s Kongresa

Sudionici Kongresa

Marin Sopta i Božo Ljubić

U trodnevnome intenzivnom programu čuli smo sadržaje od inventivne dokumentarističke uvertire do recentnih istraživačkih rezultata.

storu RH kao radikale, ekstremiste ili se u blažoj varijanti njihova uloga želi sve-
sti samo na očuvanje kulture, folklora ili
eventualno nekog financijskog doprino-
sa. Umjesto da se prihvati činjenica da su
hrvatski iseljenici integralni dio hrvat-
skoga naroda", istaknuo je Stier.

Predsjednik Programsko-organiza-
cijskog odbora HIK-a i jedan od inicija-
tora njegove misije u sklopu akademske
zajednice dr. sc. Marin Sopta, zahvalivši
u ime organizatora Kongresa domaćini-
ma, svim suorganizatorima, medijima i
uzvanicima na svesrdnoj potpori, na-
glasio je kako je cilj da radni dio HIK-a
sustavno analizira razvojne doprinose
hrvatskog iseljeničtva modernizaciji hr-
vatskog društva, napose u razdobljima
bližim suvremenosti. Posebno je važno
cjelovito rasvijetliti i opisati ukupni pri-
nos hrvatskog iseljeničtva uspostavi hr-
vatske državne samostalnosti i razvitku
na prijelazu u 21. stoljeće, dodao je Sopta.

Nakon ceremonije svečanog otvo-
renja HIK-a, inventivne uvodne *Do-
kumentarne večeri*, plenarne diskusije
i gospodarskoga foruma, Kongres je u
trodnevnome programu imao jedanaest
panel diskusija, čijih je gotovo 250 su-
dionika - s hrvatskih i inozemnih sve-
učilišta, instituta, hrvatskih katoličkih
misija iz dijaspe, kao i ostalih centara
izvrnosti - propitivalo fenomenologiju
hrvatskih dijasporских zajednica, kao i
povratničku tematiku našeg iseljenič-
tva. Panel diskusije vođene su na slje-
deće teme, ostvarivši čak 165 izlaganja:
*Poduzetništvo i ulaganje u hrvatsko gos-
podarstvo, Hrvatska iseljenička politika,
Portreti, Migracije žena i identiteti iselje-
ničkih zajednica, Društvene mreže, Hr-
vatsko iseljeničtvo i javnost, Pastoralna
skrb u hrvatskom iseljeničtvu, Iseljavanje
i povratak: teškoće i perspektive, Hrvati
kao nacionalne manjine, Jezik & kultu-
ra & književnost* te jedanaesti panel *Ulo-*

ga institucija u hrvatskom iseljeničtvu.

Među sudionicima II. HIK-a bio je
aktivan i ravnatelj Dušobrižništva za Hr-
vate u inozemstvu vlč. Tomislav Markić,
koji je nekoliko puta tijekom trodnev-
nog programa istaknuo kako je Crkva
od početka uključena u rad HIK-a u
organizacijskom i stručnom dijelu, ko-
jemu su značajan prinos dali - uz časne
sestre i svećenike iz Šibenika - mnogo-
brojni ugledni izlagači koji djeluju u na-
šim katoličkim misijama, od Amerike,
preko europskih zemalja do Australije.

ČASNE SESTRE I SVEĆENICI

U popratnome kulturnom i umjetnič-
kom programu, uz ljepote šibenske ka-
tedrale i ostale znamenitosti Krešimirova
grada, sudionici HIK-a gledali su operu
Jakova Gotovca "Ero s onoga svijeta" u
izvršnoj izvedbi splitskog HNK te plesa-
ča KUD-a *Jedinstvo*, a u režiji Krešimi-
ra Dolenčića na fascinantnoj novootvo-
renoj pozornici na tvrđavi sv. Mihovila,
zaštitnika Šibenika. Posljednjega dana
HIK-a sudionici su razgledali Nacio-
nalni park Krka, posjetivši i franjevač-
ku crkvu i samostan na otočiću Visov-
cu, nakon čega se druženje nastavilo u
eko oazi Pakova sela s etnokulinariskim
delicijama toga kraja. ■

Djelatnici HMI-ja na Kongresu

Djelatnici Hrvatske matice iseljenika sudjelovali su na šibenskome 2. HIK-u
kao suorganizatori s jedne strane te kao izlagači i moderatori pojedinih panel
diskusija s druge strane. U sklopu panela *Jezik & kultura & književnost* nastu-
pile su Marija Bošnjak i Lada Kanajet Šimić s temom "Inojezični hrvatski u vir-
tualnome svijetu: dvanaest semestara hrvatskoga internetskog tečaja HiT-1".
Iznimno uspješan panel o *Medijima i iseljeničtvu* moderirala je Ivana Rora, fo-
kusirajući se i na medije HMI-ja. Nives Antoljak Kostadinov govorila je o "Iza-
zovima volontiranja - 25 godina Matičina ekološkog projekta za mlade Task
Force". Vesna Kukavica i dr. sc. Ivan Čizmić predavali su o "Kulturnoj federaciji
mladih Hrvatske bratske zajednice i njezinoj ulozi u očuvanju hrvatskog iden-
tитета u SAD-u i Kanadi". Uz to, časopis *Matika*, koji uređuje Hrvoje Salopek, je-
dan je od medijskih pokrovitelja ovoga međunarodnoga znanstvenog skupa.

ENG The Second Croatian Diaspora Congress, an international academic congress, was suc-
cessfully staged in the coastal town of Šibe-
nik from the 30th of June to the 3rd of July. The
event drew just under 250 participants from
a dozen countries from the Americas, Europe
and from Australia.

OSNOVANO AUSTRIJSKO DRUŠTVO ZA KROATISTIKU

AUSTRIJA - U Beču je 20. svibnja u prostorijama Hrvatskoga centra održana Osnivačka skupština Austrijskog društva za kroatistiku na kojoj je izabran Upravni odbor na čelu s predsjednikom, aktivnim sveučilišnim profesorom, dr. sc. Georgom Holzerom. Sjedište Društva bit će u Hrvatskome centru u Beču. Počasnim predsjednikom imenovan je akademik prof. dr. Radoslav Katičić. Društvo je pokrenuto na inicijativu veleposlanice RH dr. sc. Vesne Cvjetković, također bivše studentice i apsolvantice slavistike, a po uzoru na Njemačko društvo za kroatistiku čije je osnivanje veleposlanica Cvjetković pokrenula za vrijeme svoga veleposlaničkog mandata u Berlinu.

Cilj Društva je poticanje kroatistike u Austriji, produbljivanje austrijsko-hrvatskih, književnih i povijesnih veza te promicanje hrvatskoga jezika i kulture. Namjera Društva je okupiti sve austrijske kroatiste, kao i sve književnike, novinare, umjetnike i ostale zainteresirane za kroatistiku u cilju njihova međusobnog povezivanja, kao

i suradnje s drugim udrugama sličnih sadržaja. Posebna pozornost u radu Društva poklonit će se poticanju studija i učenja hrvatskoga jezika, književnosti i kulture, poboljšanju kvalitete nastave i znanstvenoga rada te razmjeni znanja i iskustava na području hrvatskoga jezika, književnosti i kulture na austrijskim obrazovnim ustanovama. U izabranom predsjedništvu uz prof. dr. Georgea Holzera su dr. Zorka Berlako-

vić-Kinda, dr. Marijan Brajinović - kao potpredsjednici, mag. Katarina Dorkin Križ kao tajnica, a zamjenica mag. Zrinka Kinada. Rizničarsku ulogu preuzela je mag. Sonja Rapl. Njezina zamjenica je mag. Jelena Tisaj, a važnu ulogu kontrolora preuzeli su bankovni stručnjak mag. Klaudija Paulitsch i visoki činovnik u Saveznome ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i okoliš dipl. ing. Vladimir Čamba. (Marijan Brajinović)

HRVATI IZ LINZA U DUBROVNIKU

DUBROVNIK - U Dubrovniku su krajem svibnja boravili članovi grupe "Hrvatski dom Linz", iz austrijskog Linza, njih sedamdesetak, koji su uz razgledanje ljepota grada Dubrovnika te izleta na brdo Srđ žičarom sa svojim nekadašnjim župnikom, don Marinkom Šljivićem, koji je na službi u Dubrovniku, razgledali također crkvene muzeje i samostane te uživali na koncertima Dubrovačkoga simfonijskog orkestra i Folklornog ansambla Lindo.

Članovi folklorne skupine Hrvatskoga doma Linz imali su svoj koncert ispred crkve sv. Vlaha, na Stradunu, u subotu 28. svibnja, pred mnogobrojnom domaćom i stranom publikom. Organizatori boravka i nastupa bili su Hrvatska matica iseljenika Dubrovnik, Župa sv. Mihajla Lapad i Turistička zajednica grada Dubrovnika. Hrvatski dom Linz djeluje više od 20 godina, a članovi folklorne nastupaju u Austriji i Njemačkoj, ali i domovini. Njeguju tradicionalne plesove i pjesme Hrvatske, BiH i Austrije. U Dubrovniku je nastupila starija folklorna skupina koreografijama "Slavo-

nija" i "Baranja" voditeljice Zdenke Lijović. Zatim skupina Cure, 17 - 21 godine, voditeljice Željke Grubeše, koreografijama "Šargijom kroz Bosnu". Svirali su Franjo Filipović i Matej Marinčić. Koreografiju "Lašva", ples iz srednje Bosne, okolice Travnika, odsvirali su tamburaši. Nastupila je i mlađa folklorna skupina (djeca 14 - 15 godina) koreografijom "Slavonija" voditeljice Zdenke Lijović. (Maja Mozara)

OHRABRUJUĆE LJETO ZA NOVU RAZVOJNU PARADIGMU

Tri su ključne teme ovoga uzbudljivog ljeta – jačanje turističke ponude sinergijom cijeloga društva, zaustavljanje egzodusa obrazovanih ljudi iz Hrvatske, kao i osvježanje domaćih političkih elita na prijevremenim parlamentarnim izborima početkom rujna

Optimizam nacije probudili su *Vatreni* na Europskome nogometnom prvenstvu u Francuskoj uz fantastičnu potporu navijača iz domovine i iseljeničtva. Iako dečki nisu izborili četvrtfinale na Euru 2016., vratili su se doma bez poraza u regularnom dijelu natjecanja – budući da se reprezentaciji Portugala posrećio zgoditak tek u produžecima. Nada je rođena, a vjera u vlastite snage ojačana! Stotine tisuća hrvatskih građana s udaljenih meridijana putuju svijetom preko Francuske pa u domovinu na uzbudljivo ljetovanje. Susreti s najmilijima u rodnome kraju, Matičine ljetne škole hrvatskoga jezika, povijesti i folklora u autentičnim kolijevkama stvaralaštva našega naroda; *Task Force* iseljeničke djece na arheološkim nalazištima Šibenika u okružju Nacionalnoga parka Krke; turneje grupa iz dijasporu u organizaciji HMI-ja po Lijepoj Našoj, kao i susjednoj Bosni i Hercegovini.

U tijeku je više od pedeset festivala, od vrhunskih nacionalnih kulturnih manifestacija do malomišćanskih proštenja, sajmovi i priredbi tradicijske kulture, od koncerata klasike u srcu Zagreba do Dubrovačkih ljetnih igara, od Splitskoga ljeta pa sve do međunarodnoga Pula Film Festivala, od Đakovačkih vezova do alkarskoga Sinja, od istarskih do baranjskih vinskih staza i gastronomskih čari, od Drave do Jadrana pa središnjom Hrvatskom do Vuke i Dunava. Burnome ljetu pridonosi natjecanje u inovativnoj kulturnoj ponudi turistima kontinentalne i priobalne Hrvatske. Najveći festival elektronske glazbe u Europi, *Ultra Europe*, žari četvrti put Splitom, Hvarom, Bračom i Visom od 14. do 20. srpnja s čak 150 planetarnih zvijezda i više od 150.000 posjetitelja iz cijeloga svijeta, upisujući Dalmaciju u nezaobilazno

Piše: Vesna Kukavica

globalno zabavljajsko središte. Svi su izgledi da će turistička ponuda nadmašiti lanjsku rekordnu sezonu. Raspoloživi smještajni kapaciteti su popunjeni, traži se ležaj više, a stopa nezaposlenosti u domovini pala je na 14,4 posto. Nadalje, Hrvatska narodna banka bilježi da su 2015. godine prihodi u turizmu od stranih gostiju iznosili 7 milijardi i 961 milijun eura, što u odnosu na 2014. kada je uknjiženo 7 milijardi i 401 milijun eura predstavlja rast našega turističkog sektora od 7,6 posto. Ministar turizma u tehničkoj Vladi Anton Kliman hvali se tako prihodima koji su dosegнули gotovo 8 milijardi eura. Uz domaću potrošnju prihodi su iznosili najmanje 9,3 milijardi eura – što predstavlja najbolji rezultat u povijesti. To je postignuće sinergijskog djelovanja svih u turističkome sektoru pa vjerujemo da izvrsna bilanca neće izostati niti ove godine.

Uz jačanje turističke ponude, još su dvije ključne teme ovoga uzbudljivog ljeta – zaustavljanje egzodusa obrazovanih ljudi iz RH, kao i osvježanje političkih elita na prijevremenim parlamentarnim izborima nakon autogola Domoljubne koalicije na čelu s HDZ-om i izglasavanje nepovjerenja vlastitoj Vladi premijera Tihomira Oreškovića te samoraspuštanja osmoga saziva Hrvatskoga sabora.

Nedvojbeno, o kvaliteti političkih institucija ovisi otvorenost, uključenost i učinkovitost ekonomskih institucija, ističe naš europarlamentarac Davor Ivo Stier koji se u domaćoj političkoj areni ovih dana nametnuo jasnoćom strateške vizije razvitka hrvatskoga društva. Nakon državotvorne i euroatlantske paradigme, koje su odredile razvojni smjer u prva dva desetljeća neovisne Hrvatske,

danas je u prigodi 25. obljetnice državnosti Lijepe Naše – najveći izazov hrvatskim građanima širom otvoriti političke i ekonomske institucije. Umjesto da institucije hrvatske države budu isključivo u rukama vladajuće manjine otuđene od velikog dijela građana, Stier zagovara integraciju dosad marginaliziranih hrvatskih ljudi u te institucije na temelju njihovih sposobnosti. Upravo tim jednostavnim i logičnim putem Stier bi oslobodio radni i kreativni potencijal Hrvatske, suprotno egzodusu najvitalnijega dijela našega radnog kontingenta s 'friškom' fakultetskom diplomom pred kojim su dosadašnji politički lideri igrali slabu gospodarsku utakmicu – koja nije bila u stanju zaustaviti iseljavanje i smanjenje rastuće nejednakosti u društvu. Paradigma društvene integracije prema Stieru podrazumijeva uključivanje i dosad marginaliziranih hrvatskih građana u političke i ekonomske institucije koje su u velikoj mjeri bile rezervirane za privilegiranu manjinu. Ovaj drugi, mogli bismo reći *republikanski* značaj paradigme društvene integracije implicira proces razbijanja monopola vlasti manjine, rušenje nevidljivih, ali stvarnih zidova u društvu koji većinu građana ostavljaju izvan političkih i ekonomskih institucija te uključivanje hrvatskih građana u te institucije u skladu s njihovim sposobnostima, a ne političkim i interesnim vezama. Naš europarlamentarac Stier rješenje vidi u daljnjoj demokratizaciji političkih institucija, u prvome redu političkih stranaka – čiji se rasplet očekuje krajem ljeta na rujanskim prijevremenim parlamentarnim izborima.

O iseljavanju iz RH raspravljat će mnogobrojni stručnjaci na 2. *hrvatskome iseljeničkom kongresu* u Šibeniku od 1. do 3. srpnja 2016. Pred nama je uzbudljivo ljetno i za kreiranje nove razvojne paradigme odnosa domovine i dijaspor. ■

ENG Besides a reinvigoration of the tourism industry via society-wide synergies, this summer also brings to the fore two other topics, that of bringing an end to the exodus of young people from the homeland and of a reshuffling of the political elite in the upcoming early parliamentary elections slated for September of 2016.

Najljepšom proglašena Cindy Šoštarić iz Italije

Cilj ovoga programa je susret i povezivanje Hrvatica iz cijeloga svijeta i promicanje naše zajedničke tradicijske kulture, a posebice pružanje potpore Hrvatima u BiH u jačanju i očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta

Najljepšom djevojkom proglašena je Cindy Šoštarić iz Italije, njezina je prva pratilja Ivona Pandžić iz Švicarske, a druga pratilja Paula Sabrina Bojanich iz Argentine, uz njih je i Fanni Bubreg iz Mađarske koja je ponijela lentu najfotogeničnije Hrvatice u narodnoj nošnji

skog podrijetla iz čak 18 zemalja svijeta: Paula Sabrina Bojanich i Silvia Carolina Pedicic (Argentina), Ivona Blažević (Austrija), Ana Curavić (Belgija), Mirjana Milić, Nikolina Baković i Katarina Kosić (Bosna i Hercegovina), Aleksandra Milović (Crna Gora), Francisca Ljubetic Eguiguren (Čile), Cindy Šoštarić (Italija), Josipa Čolakić (Kosovo), Mirjam Filaković i Fanni Bubreg (Mađarska), Sara Petrov (Makedonija), Nikolina Sakić (Njemačka), Natalia Sofia Ugarte Prepolec (Peru), Biserka Maria Bocsan (Rumunjska), Ozana Paraga i Natali Maria Janković (SAD), Maja Grgić (Slovenija), Maja Andrašić i Selenia Krivić (Srbija), Marina Jelačić (Švedska) i Ivona Pandžić (Švicarska). Uz većinu natjecateljica stigle su i osobe u pratnji koje su im pomagale u odijevanju narodnih nošnji i pripremama za natjecanje.

Tekst: Srebrenka Šeravić Foto: Ivica Šarac

U organizaciji Udruge za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini "Stećak" i Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba održana je od 28. lipnja do 3. srpnja ove godine treća po redu Revija i izbor za najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske sa svim popratnim sadržajima. Projekt je i ovoga puta održan pod pokroviteljstvom dr. Dragana Čovića, člana Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda, Držav-

noga ureda za Hrvate izvan RH, Vlade Hercegbosanske županije i općine Tomislavgrad.

Cilj ovoga programa je susret i povezivanje Hrvatica iz cijeloga svijeta i promicanje naše zajedničke tradicijske kulture, međusobno upoznavanje, a posebice pružanje potpore Hrvatima u BiH u jačanju i očuvanju nacionalnoga i kulturnoga identiteta.

24 DJEVOJKE HRVATSKOG PODRIJETLA

Pozivu Hrvatske matice iseljenika ove godine odazvale su se 24 djevojke hrvat-

Putovanje je za većinu djevojaka započelo u Zagrebu ispred Hrvatske matice iseljenika odakle su posebnim autobusom krenule prema Karmelu svetoga Ilije na Buškom jezeru nedaleko od Tomislavgrada.

Djevojke se pjesmom predstavljaju publici

Uoči početka programa održano je i svojevrsno prednatjecanje, glasovanje za najfotogeničniju djevojku u hrvatskoj narodnoj nošnji. Udruga "Stećak" na svojoj Facebook stranici objavila je fotografije svih djevojkica u narodnim nošnjama koje su se prijavile za natjecanje i glasovati se moglo do subote 2. srpnja u podne. Titulu najfotogeničnije Hrvatice u narodnoj nošnji s najvećim brojem osvojenih glasova ponijela je Fanni Bubreg iz mađarskoga grada Mohača, a svoju zasluženu nagradu primila je tijekom svečanosti proglašenja pobjednica ovogodišnje Revije.

Putovanje je za većinu djevojkica započelo u utorak 28. lipnja u Zagrebu ispred Hrvatske matice iseljenika odakle su posebnim autobusom krenule prema BiH, točnije prema Karmelu i duhovnom centru svetoga Ilije na Buškom jeze-

ru nedaleko od Tomislavgrada gdje su tijekom trajanja projekta bile smještene.

NA KNINSKOJ TVRĐAVI

Već idućega dana posjetile su Knin kao gošće grada i gradonačelnika i obavile fotografiranje u narodnim nošnjama na kninskoj tvrđavi. Bosanskohercegovački umjetnički fotograf Jasmin Fazlagić snimio je puno prekrasnih fotografija djevojkica na ovoj iznimnoj povijesnoj lokaciji kako bi svaka djevojka na samome kraju boravka kao dar za uspomenu dobila svoju vlastitu fotografiju u narodnoj nošnji otisnutu na platnu veličine 100 x 70 cm.

Iste večeri u samostanskom vrtu nedaleko do Buškog jezera načelnik Tomislavgrada Ivan Vukadin priredio je za sve gošće, natjecateljice i njihovu pratnju, svečanu večeru uz glazbenike. Ova po-

sebna ljetna večer pod zvijezdama ostala je svima u nezaboravnoj uspomeni, to je bio pravi početak međusobnog upoznavanja, srdačnog druženja i prijateljstva. Te večeri postalo je svejedno odakle je tko doputovao, kojim jezikom inače govori u zemlji u kojoj živi, je li to mađarski, engleski, njemački, španjolski, švedski, makedonski, rumunjski, talijanski, francuski jezik... bilo je upravo čudesno slušati kako sve djevojke složno satima pjevaju hrvatske pjesme i znaju baš sve riječi do zadnje kitice...

U četvrtak 30. lipnja na poziv gradonačelnika grada Mostara Ljube Bešlića djevojke su posjetile Mostar. Održan je prijem u gradskoj vijećnici gdje je gradonačelnik pozdravio sve djevojke i osobe u pratnji i upoznao ih s gradom, njegovom poviješću i kulturnim spomenicima. Nakon toga slijedio je neizostavan razgled stare gradske jezgre i poznato-

Ugledni uzvanici za vrijeme svečanog programa

Mimohod u finalu Revije

Razgled Sarajeva bio je poseban doživljaj, uživalo se u svakome trenutku boravka u ovome gradu tako bogatom raznolikom kulturnom i spomeničkom baštinom.

Prosbudbena komisija imala je težak zadatak odabrati tri najljepše djevojke

Zajednička fotografija
na Kninskoj tvrđavi s
domaćinima

U programu je nastupio legendarni Krunoslav Kićo Slabinac

ga mosta te u večernjim satima povrat-
tak u Karmel.

NAJVAŽNIJI DAN U PROGRAMU

Sljedećeg dana u programu je bio izlet u Sarajevo. Putem do glavnoga grad BiH zaustavili smo se kraj Ramskog jezera i uživali u neopisivoj ljepoti krajolika. Razgled Sarajeva bio je poseban doživljaj, uživalo se u svakome trenutku boravka u ovome gradu tako bogatom raznolikom kulturnom i spomeničkom baštinom.

Osvanula je i subota, 2. srpnja, najvažniji dan u programu ovoga projekta. Nakon jutarnje generalne probe započele su pripreme za reviju, češljanje, šminkanje, odijevanje u narodne nošnje,

pripremanje svečanoga nakita i oglašnja. Svečani program 3. revije i izbor za najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske započeo je u 19 sati u Gradskoj sportskoj dvorani u Tomislavgradu. Važnost ovoga programa svojim dolaskom potvrdili su mnogobrojni uglednici: dr. Dragan Čović, član Predsjedništva BiH iz reda hrvatskoga naroda, načelnik općine Tomislavgrad Ivan Vukadin, predstojnik Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas, federalna ministrica financija Jelka Miličević, federalna ministrica kulture Zora Dujmović, generalni konzul RH u Mostaru Drago Matijević, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Ivi-

ca Brešić, ministar financija HBŽ Stipan Šarac, saborska zastupnica Josipa Rimac, zamjenik ravnatelja Hrvatske matice iseljenika Željko Rupić, predsjednik Općinskog vijeća Tomislavgrada Mate Kelava i mnogi drugi.

BILO JE TEŠKO DONIJETI ODLUKU

Prosudbena komisija u sastavu: Petar Galić, ministar znanosti, prosvjete, kulture i sporta HBŽ, Jozo Pavković, glavni urednik BiH izdanja Večernjega lista, glumac Slaven Knezović, Ivan Miloloža, predsjednik Hrvatske udruge poslodavaca i poduzetnica iz Tomislavgrada Marija Perić, imala je iznimno težak zadatak. Uistinu je bilo teško donijeti odluku i izabrati tri najljepše djevojke u narodnoj nošnji između dvadeset i četiri ljepotice u prekrasnoj tradicijskoj odjeći. Najljepšom djevojkom proglašena je Cindy Šošarić iz Italije, njezina je prva pratilja Ivona Pandžić iz Švicarske, a druga pratilja Paula Sabrina Bojanich iz Argentine.

Svečanom večerom u Karmelu svetoga Ilije završen je ovogodišnji program, a već najesen započinju pripreme za 4. reviju i izbor za najljepšu Hrvaticu u narodnoj nošnji izvan RH u 2017. godini. ■

Najljepšom djevojkom proglašena je Cindy Šošarić iz Italije, njezina prva pratilja je Ivona Pandžić iz Švicarske, a druga pratilja Paula Sabrina Bojanich iz Argentine.

Dolazak natjecateljica u Karmel "Sv. Ilije" na Buškome jezeru

ENG The 3rd traditional folk costume review and Miss Croatian Folk Costume Pageant for Croatians abroad in was staged in Tomislavgrad. The winner of the pageant was Cindy Šošarić from neighbouring Italy.

Putokazi do Blaćana u svijetu

U Blatu na Korčuli postavljen je drveni znak, svojevrsni putokaz s imenima i udaljenostima do najvećih gradova u svijetu gdje žive zajednice Blaćana. Isti takav znak u isto vrijeme postavljen je i u São Paulu

Tekst: Maja Mozara/Ivana Sardelić

U organizaciji Ustanove u kulturi *Blatski fižul*, etno zbirke *Barilo* i Turističke zajednice Općine Blato sredinom svibnja u Blatu na otoku Korčuli obilježen Međunarodni dan muzeja. Uz bogati program, koji je trajao od 18. do 24. svibnja, Dan je započeo postavljanjem drvenoga znaka, svojevrsnoga putokaza s imenima i udaljenostima do najvećih gradova u svijetu gdje žive iseljeničke zajednice Blaćana.

Isti takav znak u isto vrijeme postavljen je i u São Paulu u prostorijama *Sociedade Amigos da Dalmatia*. Posjetitelji programa, kako u Blatu tako i u São Paulu, na videozidu mogli su pratiti događaje u oba grada. To je samo nastavak manifestacije "Tajanstvena je zemlja suza" čiju su važnost prepoznale podružnice Hrvatske matice iseljenika u Splitu i Dubrovniku. Inače, manifestacija je prošle godine predstavljena u Dubrovniku u Hrvatskoj matici iseljenika.

Na samome početku programa u ime organizatora prisutnima su se obratili Ivana Sardelić (Blatski fižuli, ustanova u kulturi), Maja Šeparović (TZO Blato) i Katia Gavranich Camargo (*Sociedade Amigos da Dalmatia*), a načelnik Općine

U ime HMI-a pozdrav je uputila Branka Bezić Filipović

Iz São Paula, uz pomoć modernih tehnologija, prisutnima su se u službenome dijelu programa obratili uz Katiu Gavranich Camargo, Fanny Gavranich Camargo, predsjednica Glavnoga odbora Društva prijatelja Dalmacije.

Blato Ante Šeparović službeno je otvorio manifestaciju pozdravivši sve prisutne. U ime Hrvatske matice iseljenika pozdrav je uputila Branka Bezić Filipović.

Iz São Paula, uz pomoć modernih tehnologija, prisutnima su se u službenome dijelu programa obratili uz Katiu Gavranich Camargo, Fanny Gavranich Camargo, predsjednica Glavnoga odbora Društva prijatelja Dalmacije, Fatima Stanić Milat, voditeljica Odjela za kulturu, i Milan Puh, učitelj hrvatskoga jezika. Veleposlanik Republike Hrvatske u Brazilu uputio je pisanim putem pozdrav svima prisutnima u ovome programu koji je pročitao Katia Gavranich Camargo.

Na završetku službenoga dijela programa posjetitelji u Blatu, ali isto tako i

u São Paulu, imali su se prilike međusobno pozdraviti.

"Danas zidovi muzeja nestaju, kao i granice koje nas razdvajaju. Stvaramo naše putove koji nas vode u Blato i u blatske zajednice diljem svijeta. Našim precima je zasigurno drago te su prisutni duhom u ovome trenutku. Njihova povijest se prepričava s ponosom, ljubavlju i poštovanjem. Zato je ovo jedan od načina da se vratimo u rodnu grudu njima tako dragu. Ostaje na nama, njihovim potomcima, da sačuvamo te uspomene i održimo naš dalmatinski identitet. Sjećati se znači živjeti", rekla je, uz ostalo, u pozdravnome govoru Katie Gavranich Camargo.

Uz voditeljice ureda Hrvatske matice iseljenika iz Splita i Dubrovnika, Branku Bezić Filipović i Maju Mozaru, programu postavljanja putokaza u blatskome Gradskom parku nazočila je i predsjednica Hrvatsko-australskog društva iz Splita Tanja Blažević. Drugog dana upriličen je prijem kod gradonačelnika Ante Šeparovića. ■

ENG International Museum Day was celebrated in the town of Blato on the island of Korčula. The event programme opened with the installation of a wooden signpost, a guide of sorts indicating the names and distances to the largest cities in the world that are home to communities that hail from Blato.

Putokaza s imenima i udaljenostima do najvećih gradova u svijetu gdje žive iseljeničke zajednice Blaćana

Primorci u New Yorku svečano obilježili dva velika jubileja

Proslava 25. godišnjice Kluba "Otok Krk" - New York okupila je više od 250 uzvanika. Slavlje je, kao što tradicija nalaže, započelo misom u crkvi Predragocjene Krvi Isusove (Astoria, NY) predvođeno vlč. Antonom Zecom

Proslava 25. obljetnice Kluba otok Krk: Iseljenici sa područja Malinske Dubašnice sa gostima iz Hrvatske

Brozića, koji su u dvoranu uveli *tanca-dure* krčkoga tanca, a nakon pozdravnih riječi domaćina okupljene su prigodnim riječima pozdravili gosti iz domovine, otoka Krka, krčki gradonačelnik Darijo Vasilić, omišaljska načelnica Mirela Ahmetović, puntarski načelnik Marinko Žic, predsjednik općinskog vijeća Malinske Zdenko Cerović te u ime Hrvatske matice iseljenika Dejan Miculinić, voditelj podružnice Rijeka. Uvodni, protokolarni dio zaključila je Spomenka Cek, generalna konzulica Republike Hrvatske u New Yorku, poželjevši Klubu još puno uspješnih godina rada, ali i podsjetivši kako ova obljetnica korespondira s onom vezanom uz rođenje suverene i samostalne Republike Hrvatske te posebno naglasivši humanitarnu ulogu koju su tada odigrali klubovi otočnih iseljenika.

Tekst: Dejan Miculinić

Iseljenička zajednica Hrvata podrijetlom iz Hrvatskog primorja i Istre u New Yorku posebnim svečanostima obilježila je 25. godišnjicu osnutka Kluba "Otok Krk" te 45. obljetnicu Hrvatske katoličke misije bl. Ivana Merza u New Yorku.

Svečana proslava 25. godišnjice Kluba "Otok Krk" - New York priređena u subotu, 30. travnja, okupila je više od 250 uzvanika. Slavlje je, kao što tradicija nalaže, započelo misom u crkvi Predragocjene Krvi Isusove (Astoria, NY) predvođeno vlč. Antonom Zecom, koji je i sam nekada služeći u New Yorku povezan s poviješću Kluba od njegova osnutka. Nastavak obilježavanja proslave s prigodnim programom i svečanom večerom nastavljen je u jednoj od velebnih dvorana Leonard's Palazza (Great Neck, NY).

UZA ZVUKE SOPELA

U pozitivnim emocijama prožetu večer sve prisutne uveli su zvuci sopela dvoje mladih sopaca, Edija Milohnića i Luke

45. obljetnica Hrvatske katoličke misije Bl. Ivana Merza u New Yorku

Na svečanoj večeri 300-tinjak okupljenih gostiju imalo je priliku uživati u krčkome tancu koji su izveli parovi iseljeničkih klubova s otoka Krka i u nastupu folklorne sekcije HKM-a bl. Ivana Merza.

Za zabavni dio u nastavku večeri pobrinuli su se krčkim iseljenicima već dobro znani glazbenici s otoka Krka - Željko Tabako, u pratnji svojih dugogodišnjih glazbenih suradnika. Organizaciju programa ovoga značajnog jubileja odlično su odradili članovi uprave Kluba "Otok Krk" - New York potpredsjednik Tony Kraljić, tajnica Tonica Lisica i blagajnik John Cvelić, na čelu s predsjednikom Antonom Žicom.

KRČKI BISKUP - POSEBNO DRAGI GOST

Program obilježavanja 45. obljetnice Hrvatske katoličke misije bl. Ivana Merza u New Yorku, koju od samog osnutka vode krčki misionari (iako su u njezin rad uključeni i svećenici koji dolaze iz ostalih hrvatskih gradova, posebice onih duž Jadrana), započeo je tradicionalnim okupljanjem u dvorištu misije te procesijom ulicama Astorije, a nastavljen je svečanom misom u crkvi Predragocjene Krvi Isusove koju je predvodio posebno dragi gost iz domovine, krčki biskup mons. Ivica Petanjak. Uz biskupa, svojim sudjelovanjem svetu misu uveličali su iz domovine pristigli nekadašnji svećenici misije, vlč. Anton Zec i vlč. Robert Zubović te iz New Jersey vlč. Giordano Belanić i fra Nikola Pašalić, župnik Hrvatske župe sv. Ćirila i Metoda na Manhattanu. Posebno svečan bio je trenutak otkrivanja i posvećenja kipa bl. Ivana Merza, koji je za tu priliku nabavljen iz domovine.

Na svečanoj večeri organiziranoj u večernjim satima 300-tinjak okupljenih gostiju imalo je priliku uživati u krčkome tancu koji su izveli parovi iseljeničkih klubova s otoka Krka, prekrasnim napjevima u izvedbi crkvenoga zbora te u najljepšem dijelu večeri - nastupu folklorne sekcije Hrvatske katoličke misije bl. Ivana Merza, koji je oduševio sve prisutne. ■

Krčki biskup mons. Ivica Petanjak reže slavljeničku tortu

ENG The emigrant community with roots in Croatia's coastal Primorje region and Istria County now living in New York celebrated the 25th anniversary of the founding of the Island of Krk Club and the 45th anniversary of the Croatian Catholic Mission of the Blessed Ivan Merz.

IN MEMORIAM

Umro dugogodišnji čelnik slovačkih Hrvata Juraj Cvečko

U srijedu u noći, 11. svibnja, nakon kratke i teške bolesti u bolnici u Bratislavi umro je hrvatski aktivist iz Slovačke Juraj Cvečko (81). Cvečko je bio prvi predsjednik Hrvatskoga društva u svome rodnome Devinskome Novom Selu te osnivač i dugogodišnji predsjednik krovne organizacije slovačkih Hrvata *Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj*. Rodio se 15. ožujka 1935. kao osmo dijete u seljačkoj obitelji. Kao diplomirani agronom imao je vrlo uspješnu profesionalnu i znanstvenu karijeru u struci. Doktorirao je i postao sveučilišni docent.

Već kao mladić angažirao se na hrvatskome kulturnom polju, a posebno nakon pada komunizma u tadašnjoj Čehoslovačkoj 1989. kada osniva zajedno s istaknutim slovačkim Hrvatima *Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj* i postaje njegov prvi predsjednik. Na čelu te krovne organizacije bio je punih 20 godina tijekom kojih je realizirao mnoge planove i projekte. Posebice je bio angažiran u povezivanju slovačkih Hrvata s gradišćanskim Hrvatima u susjedstvu – u Austriji i Mađarskoj. Podupirao je malu hrvatsku zajednicu u Češkoj – tzv. moravske Hrvate. Usko je surađivao s Hrvatskom maticom iseljenika te redovito sudjelovao na Matičinim priredbama, kao primjerice na *Forumu hrvatskih manjina*. Bio je jedan od suorganizatora Matičinih manifestacija – *Tjedna gradišćanskih Hrvata* održanog 1993., kao i *Tjedna Hrvata iz Slovačke* održanog 2000. godine.

Pokretač je i organizator sad već tradicionalne priredbe slovačkih Hrvata *Festivala hrvatske kulture* u Devinskome Novom Selu. Zaslužan je i za otvaranje tamošnjega Hrvatskog muzeja, kao i za uspješan rad tamošnjega Hrvatskoga folklornog ansambla *Rosica*.

Cvečkov rad nagrađen je mnogobrojnim odlikovanjima, nagradama i priznanjima. Treba izdvojiti hrvatsko odličje *Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića* i slovačko *Pribinov križ II. klase*. Hrvatski centar u Beču nagradio ga je u povodu njegova 75. rođendana hrvatskom kulturnom nagradom "Metron".

Na vijest o Cvečkovoj smrti, iz Hrvatskoga centra u Beču su poručili: "Odlaskom našega prijatelja Jurka Cvečke izgubili smo angažiranoga funkcionara, zasluženoga aktivista i vjernoga suborca u zalaganju za opstanak jezika i kulture hrvatske zajednice na ovim područjima gdje gradišćanski Hrvati i dandanas još žive."

Susret kanadsko-hrvatskih gospodarstvenika

Na svečanoj večeri 14. susreta gospodarstvenika bilo je prisutno oko 600 uzvanika, kojima se uz organizatore banketa i diplomaciju obratio i nedavno izabrani gradonačelnik grada Kitchenera Berry Vrbanić

T. Grbešić, Robert Hudaj, Mary Kapov, Krešimir P. Mustapić i Michael Krasic. Savjetodavni odbor Komore trenutačno čine stručnjaci kao što su Steve Krašić, Vladimir Bubrin, Wanita Kelava i Michael Yelavich.

PRODAJNA IZLOŽBA SLIKA

Uz gospodarska postignuća, Komora se afirmirala i u promoviranju aktivnosti na području kulture i obrazovanja te potpori humanitarnim projektima i razminiranju RH nakon Domovinskoga rata 1990-ih. Dio slave pripada joj i za ukidanje vize za naše državljane koji odlaze u Kanadu. Nedvojbeno je da članstvo Komore u dva desetljeća svoga djelovanja olakšava bilateralne gospodarske tijekove, dajući potporu organiziranome nastupu hrvatske poslovne zajednice u Kanadi s ciljem ostvarivanja pojedinačnih probitaka, kao i snažnijega doprinosa promicanju općih hrvatskih interesa u Kanadi i obrnuto. U te aktivnosti iz RH uključila se i nešto mlađa Kanadsko-hrvatska poslovna

Tekst: **Vesna Kukavica**

Četrnaesti po redu godišnji susret gospodarstvenika, koje umrežava Kanadsko-hrvatska gospodarska komora (*The Canadian-Croatian Chamber of Commerce*), obiluje novostima iz poslovnoga svijeta dviju zemalja. U prostorijama *Burlington Convention Centre* u Burlingtonu (Ontario) održan je *Canadian Croatian Chamber of Commerce 14th Annual Business Excellence Awards Gala* i to 6. svibnja 2016. Na svečanoj

večeri 14. susreta gospodarstvenika bilo je prisutno oko 600 uzvanika, kojima se uz organizatore banketa i diplomaciju obratio i nedavno izabrani gradonačelnik grada Kitchenera Berry Vrbanić.

Riječ je o organizaciji od pedesetak tvrtki vezanih uz Kanadu i tržište dviju zemalja, koja je utemeljena prije 21 godinu s ciljem razvitka zajedničkih gospodarskih potencijala. Predsjednik Komore je ugledni poduzetnik John Marion, čiji su rezultati vrlo zapaženi u poslovnome svijetu. Aktualni članovi Uprave Komore su hvaljeni intelektualci: John Alpeza, Emil Bošnjak, Joe Draganjac, Ivan

Veleposlanica
Marica Matković

Uz gospodarska postignuća, Komora se afirmirala i u promoviranju aktivnosti na području kulture i obrazovanja te potpori humanitarnim projektima i razminiranju RH.

Godišnja nagrada za Business Excellence

Većina članica Kanadsko-hrvatske gospodarske komore već je prisutna u hrvatskoj poslovnoj zajednici za koju se odlučila ponajprije radi čvršćih veza s vlastitom matičnom državom ili zemljom podrijetla svojih roditelja. Logično je stoga da Komora sustavno valorizira poslovnu izvrsnost svoga članstva dodjeljujući godišnju nagradu za *Business Excellence* u nekoliko kategorija. Ovo-godišnji laureati u pojedinim kategorijama su:

- **Nagrada za najbolje malo poduzeće godine:** Ana Stajrer, vlasnica, Spring Travel Service Ltd./*Small Business of the Year:* Ana Stajrer, Owner, Spring Travel Service Ltd.;

- **Nagrada za najbolju menadžericu godine:** Irene Markus, bankarska menadžerica, Canadian Imperial Bank of Commerce/*Executive of the Year:* Irene Markus, Banking executive, Canadian Imperial Bank of Commerce;

- **Nagrada za najboljega menadžera godine:** Ivan Mihaljević, Bell (Canada), dopredsjednik za poslovna tržišta i veleprodajna tržišta/*Executive of the Year:* Ivan Mihaljević, Vice-President, Bell (Canada) Business Markets and Wholesale Markets;

- **Nagrada za najboljega poduzetnika godine:** Leo Marasović: vlasnik, OakPark Mortgage Group/*Entrepreneur of the Year:* Leo Marasović: Owner, OakPark Mortgage Group;

- **Nagrada za najboljega strukovnog djelatnika godine:** dr. Josipa Petrunić, ravnateljica Konzorcija za istraživanje i inovaciju gradskog prijevoza Kanade (CUTRIC)/*Professional of the Year:* dr. Josipa Petrunić, Head of the Canadian Urban Transit Research and Innovation Consortium (CUTRIC);

- **Nagrada za postignuća u zajednici:** Edward J. Mavrinac, glazbeni pedagog i savjetnik, glazbeni ravnatelj Kanadsko-hrvatskoga pjevačkog društva/*Community Achievement:* Edward J. Mavrinac, Music Educator and Consultant, Music Director of the Canadian Croatian Choral Society;

- **Nagrada za životno djelo:** Ivica i Karmen Lončarić, osnivači i urednici radioprograma *Zvuci Hrvatske/Lifetime Achievement Award:* Ivica and Karmen Lončarić, Owners and Broadcasters of Sounds of Croatia.

mreža. U sklopu godišnjih susreta gospodarstvenika tradicionalno se u Torontu priređuje i bogati kulturno-umjetnički program za poslovne uzvanike i njihove goste iz javnoga i kulturnoga života Onatarija. Ovom prigodom priređena je bila i fascinantna prodajna izložba kanadsko-hrvatskih likovnih umjetnika u humanitarne svrhe.

Na prigodnoj *Hrvatsko-kanadskoj izložbi/Croatian Canadian Art Exhibit* sudjelovali su likovni umjetnici poput Darinke Blagaj, Tatjane Hutinec, Tvrtka Klobučara, Marije Barač Jandrić, Nade Sesar Raffay, Ane Čop i Martine Vrbanić. U sklopu svečanosti također su dodijeljene stipendije *Croatian-Canadian Scholarship Funda* za studij na uglednim kanadskim sveučilištima koje je studentima uručio predsjednik AMCA Toronto i član Uprave Komore Krešimir P. Mustapić. *Croatian-Canadian Scholarship Funda* izvrstan je projekt AMCA Toronto,

kojemu naši ugledni intelektualci daju snažnu potporu, ulažući u ljudski kapital svoje iseljeničke zajednice u Kanadi.

USKORO LAKŠI IZVOZ HRVATSKIH PROIZVODA

Susret gospodarstvenika prigodnim glazbenim programom uvećao je *The Canadian Croatian Chorale Society* koji vodi istaknuti kanadski glazbenik hrvatskih korijena Edward J. Mavrinac.

Zaključno, Hrvatska i Kanada iz godine u godinu jačaju trgovinsku razmjenu koja se lani kretala oko 140 milijuna američkih dolara. Hrvatska je povećala svoj izvoz u Kanadu na 16 milijuna američkih dolara (Pliva, Podravka, Kraš...), a uvoz u Hrvatsku kretao se oko 33 milijuna. Sporazum o slobodnoj trgovini

Hrvatska i Kanada iz godine u godinu jačaju trgovinsku razmjenu koja se lani kretala oko 140 milijuna američkih dolara.

između Kanade i Europske unije CETA očekuje se sredinom 2016. godine, što će omogućiti lakši izvoz hrvatskih proizvoda na kanadsko tržište i obrnuto.

Uz priredbu je tiskana atraktivno oblikovana knjižica s predgovorom predsjednika Komore Johna Mariona, koja na šezdesetak stranica donosi pregršt informacija – uz poruke uglednika kao što su: predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović, premijer RH Tihomir Orešković, premijer Kanade Justin Trudeau, premijerka Ontarija Kathleen Wynne, veleposlanica Republike Hrvatske u Kanadi Marica Matković, generalna konzulica RH u Kanadi Andrea Javor, veleposlanik Kanade u RH Daniel Maksymuk, gradonačelnik Toronta John Tory i brojni drugi. ■

ENG The Canadian Croatian Chamber of Commerce's 14th Annual Business Excellence Awards Gala was held at the Burlington Convention Centre in the town of Burlington (Ontario), gathering some 600 guests.

Broj Hrvata u BiH značajno smanjen u odnosu na vrijeme prije rata

Po nacionalnosti u Bosni i Hercegovini je 50,11% Bošnjaka, 15,43% Hrvata i 30,78% Srba. U Federaciji BiH značajno je smanjen broj Srba, a na području Republike Srpske broj Bošnjaka, posebno Hrvata

Tekst: Uredništvo

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine prezentirala je 30. lipnja podatke o ukupnome broju stalnih stanovnika, njihove demografske karakteristike, obrazovne i ekonomske karakteristike, podatke o stanovima i zgradama te podatke o poljoprivredi. Objavljeni rezultati temelje se na podacima prikupljenim tijekom popisa provedenog u listopadu 2013. Na njihovu objavu čekalo se sve do sada jer se statističke organizacije i političari u BiH nisu mogli dogovoriti o metodologiji obrade.

U Bosni i Hercegovini živi 3.531.159 stalnih stanovnika. Od ukupnoga broja stanovnika 50,4 posto čine žene, a 49,06 muškarci. Omjer muške i ženske popu-

Vlasti Republike Srpske najavile su kako neće priznati objavljene rezultate te kako će provesti vlastiti popis na entitetskoj razini.

Republika Srpska ne prihvaća rezultate

Odlukom Narodne skupštine, Republika Srpska nije prihvatila usvojenu metodologiju za obradu podataka popisa zbog neslaganja o načinu tretiranja rezidentnih stanovnika. "Objava rezultata popisa je 'plod' jednostranog i nejedinstvenog programa za obradu podataka, koji nije u skladu sa zakonom", rekla je direktorica Zavoda za statistiku Republike Srpske Radmila Čičković. Metodologiji koja je u konačnici primijenjena nastavile su se protiviti vlasti Republike Srpske za koje je sporan status 196.000 osoba. Vlasti u Banjoj Luci drže kako oni nisu stvarni stanovnici BiH odnosno tog entiteta jer zapravo žive i rade u inozemstvu te tvrde kako se ubrajanjem tih osoba u stalne stanovnike BiH provodi neka vrsta etničkog inženjeringa s ciljem umjetnog povećanja broja Bošnjaka u ukupnome udjelu stanovništva. Najavili su kako stoga neće ni priznati objavljene rezultate te kako će provesti vlastiti popis na entitetskoj razini.

Mostar – najveći grad u BiH s hrvatskom većinom

Kada je u pitanju izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti, u Mostaru živi 51.216 Hrvata, 46.752 Bošnjaka, 4.421 Srbin, 1.312 ne izjašnjava se o ovome pitanju, 1.910 izjašnjava se kao ostali, dok je 186 bez odgovora.

Podsjetimo kako je prije zadnjeg rata, odnosno po popisu iz 1991., u Mostaru živjelo 126.628 stanovnika. Od toga broja 43.856 su se izjašnjavali kao Muslimani, 43.037 kao Hrvati, 23.846 kao Srbi, 12.768 kao Jugoslaveni i 3.121 kao ostali. Kada je u pitanju Mostar, broj Hrvata u odnosu na 1991. povećao se za oko 8.000, broj Bošnjaka za oko 3.000, a kada su u pitanju Srbi broj se smanjio za skoro 20.000.

Kada je u pitanju vjera, 50.146 osoba izjašnjavaju se kao katolici, 46.058 islamske je vjere, 4.274 je pravoslavnih, 1.670 su ateisti, 742 je agnostika, 1.536 se ne izjašnjava, 1.174 izjašnjava se pripadnicima ostalih vjerskih zajednica i 197 osoba je bez odgovora.

lacije je skoro identičan. U FBiH živi 2.219.220 stanovnika, što je 62,85 posto od ukupnog stanovništva, a u Republici Srpskoj 1.228.423, što je 34,79 posto stanovništva. U Brčko Distriktu živi 83.516 stanovnika, što je 2,37 posto ukupnog stanovništva.

U FBiH su najbrojniji Bošnjaci, kojih je 70,4 posto, dok Hrvata ima 22,4 posto. Broj Srba koji trenutno žive u FBiH iznosi 3,60 posto. Slična situacija samo u obrnutom smjeru je u Republici Srpskoj gdje je srpsko stanovništvo najbrojnije s 81,51 posto. Druga dva konstitutivna naroda u RS-u prisutna su u znatno manjem broju. Tako u tom entitetu živi 2,41 posto Hrvata i 13,99 posto Bošnjaka. U Distriktu Brčko živi 42,36 posto Bošnjaka, Hrvata 20,66 i Srba 34,58 posto.

Po nacionalnosti u Bosni i Hercegovini je 50,11% Bošnjaka, 15,43% Hrvata i 30,78% Srba. Nije se izjasnilo 0,77% stanovništva. Velimir Jukić, direktor Agencije za statistiku BiH, rekao je da je broj stanovnika u BiH značajno smanjen, za nekih 700.000 – 800.000. Broj Hrvata i Srba u BiH značajno je smanjen u odnosu na vrijeme prije 1991., a broj Bošnjaka je relativno smanjen, ali je udio porastao. U Federaciji BiH značajno je smanjen broj Srba, a na području Republike Srpske broj Bošnjaka, posebno Hrvata. ■

ENG The latest census of Bosnia-Herzegovina has been published. Among the constituent ethnic groups the country is home to 50.11% declared Bosniaks, 15.43% Croats and 30.78% Serbians. There has been a significant drop in the size of the ethnic Serb population in the Federation of Bosnia-Herzegovina, while the Republika Srpska component has seen a drop in the number of Bosniaks and a particularly significant reduction in the number of Croats.

Godišnji skup krovne iseljeničke udruge

Hrvatski svjetski kongres (HSK) je predstavničko tijelo hrvatskih udruga i zajednica u svijetu iz više od 30 zemalja i član Ujedinjenih naroda s konzultativnim statusom

Čelnici HSK-a tijekom konferencije za novinare

Tekst: **Ivana Rora**

U Zagrebu se 30. lipnja i 1. srpnja održala izborna konvencija Hrvatskoga svjetskog kongresa, krovne udruge iseljenih Hrvata. Sastanak je, kao i obično, održan u Hrvatskoj matici iseljenika, gdje se nalazi i domovinsko sjedište HSK.

Ove godine na sastanku je sudjelovalo 40 sudionika, članova Središnjeg odbora u zemljama u kojima Kongres djeluje. Hrvatski svjetski kongres je međunarodna, neprofitna, nevladina i nestranačka organizacija, koja ima zadaću povezati sve Hrvate i Hrvatice

Izvršni odbor HSK

Predsjednik: Vinko Sabljlo (Švicarska)
Glavni tajnik: Igor Lacković (Austrija)
Rizničarka: Diana Vukušić (Švedska)

Kontinentalni dopredsjednici:
Europa: Žarko Tomasić (Njemačka)
Sjeverna Amerika: Ivan Curman (Kanada)
Južna Amerika: Josip Hrgetić (Venezuela)
Australija: Ante Radić

Tajnik za manjine: (očekuje se da Mađarska imenuje)
Ravnatelj Domovinskog sjedišta u BiH: Željko Raguž (Bosna i Hercegovina)
Tajnik Središta za istraživanje komunističkih zločina nad Hrvatima: fra Miljenko Stojić (RH i BiH)
Glasnogovornik: Šimun Šito Ćorić (dok IO ne pronađe novog)

IZJAVA ZA JAVNOST

Hrvatski svjetski kongres (HSK) kao predstavničko tijelo hrvatskih udruga i zajednica u svijetu iz više od 30 zemalja i kao član Ujedinjenih naroda s konzultativnim statusom upućuje ovu izjavu svim vodećim čimbenicima hrvatskoga naroda u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini:

1 Hrvati izvan domovine i njihovi potomci, kojih ima oko 4 milijuna, još su uvijek neiskorišteni potencijal za domovinu. Stoga bi bilo vrlo važno poduzeti konkretne mjere kako bi se na obostranu korist povezala naša domovina i njezino izvandomovinstvo.

2 Živo suosjećamo sa svojim narodom u obje naše države u ovim teškim političko-gospodarskim vremenima te još jednom podsjećamo da hrvatsko izvandomovinstvo, kao što je činilo u ratu, može i sada značajno pomoći domovini.

3 Među mnogobrojnim administrativnim problemima ponovno ističemo teškoće koje imamo pri dobivanju hrvatskog državljanstva, pri onemogućavanju glasačkog prava zbog nerazumno malog broja mjesta za glasanje, odnosno zbog nemogućnosti da ni nakon 25 godina hrvatske države nemamo mogućnost dopisnoga ili elektroničkoga glasanja.

4 Također je nužno da razmjerno broju hrvatskih državljana izvan Republike Hrvatske imamo pravo, kao i svi drugi hrvatski državljani, biti zastupljeni u Hrvatskome saboru. Nerazumno je i štetno da hrvatsko izvandomovinstvo ima manja prava od nekih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. To bi zasigurno značajno pomoglo uključivanju Hrvata izvan domovine u društveni i politički život, a za opće dobro svoga naroda.

5 Pozivamo sve relevantne institucije Republike Hrvatske da se konačno učinkovito zauzmu za Hrvate u Bosni i Hercegovini koji su, iako konstitutivni narod, u toj i našoj državi svedeni na zapostavljenu nacionalnu manjinu. Na žalost, to se događa na političkom, gospodarskom, povratničkom, medijskom i gotovo svakom drugom planu.

6 Posebice ističemo nužnost promjene neravnopravnog statusa hrvatskih manjina u susjednim zemljama. Republika Hrvatska može biti primjer postupanja prema nacionalnim manjinama, ali je dužna tražiti da susjedne države isto tako postupaju prema hrvatskoj manjini.

7 Zabrinjava nas što sadašnji propisi u Republici Hrvatskoj zbog pretjerano visokih poreza sve masovnije odbijaju povratak hrvatskih umirovljenika u domovinu. Sličnome pridonosi i neuređeni odnos o dvostrukom oporizivanju s nekim državama.

8 U opasnim demografskim nevoljama naše zemlje krajnje je vrijeme da odgovorne institucije u domovini počnu nuditi atraktivne programe povratnicima. To bi nedvojbeno popravilo ne samo demografsku sliku domovine, nego i revitaliziralo hrvatsko gospodarstvo.

9 Hrvatski svjetski kongres, čiji članovi dragovoljno i vlastitim sredstvima ulažu svu svoju energiju za što učinkovitije povezivanje svoje domovine i izvandomovinstva, očekuje od službene domovine da učinkovito pomogne u tim nastojanjima. Za to je dobar primjer najnovija zajednička suradnja hrvatskih državnih institucija i HSK u organiziranju Hrvatskih svjetskih igara 2017. u Zagrebu.

10 U ovome zabrinjavajućem rasulu hrvatskoga političkog života dajemo svesrdnu potporu svima u hrvatskome narodu, na čelu s predsjednicom Republike Hrvatske, koji ne razbijaju, nego svim silama povezuju cjeloviti hrvatski korpus, a za opće dobro hrvatskoga naroda. Potičemo da takav duh i pristup prevlada na sljedećim izborima u Republici Hrvatskoj.

Sudionici izborne konvencije HSK u Zagrebu

Predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas i predsjednik HSK-a Vinko Sabljio

ce, hrvatske udruge i ustanove izvan domovine i tako stvarati bolje uvjete i interese hrvatske domovine i hrvatskog iseljenništva.

Ciljevi Hrvatskoga svjetskog kongresa su unapređenje zajedništva među Hrvatima, ostvarenje njihovih težnji, osiguranje kontinuiteta i razvoja vjerskog, duhovnog, kulturnog, društvenog i sportskog naslijeđa u Hrvata.

Nakon radnog dijela održana je i tiskovna konferencija na kojoj je javnost obaviještena o novim članovima Izvršnog odbora HSK, kao i o dogovorenim aktivnostima u radu Hrvatskoga svjetskog kongresa. ■

ENG The Croatian World Congress, the umbrella federation of Croatian emigrant associations around the world, held its electoral convention in Zagreb from June 30th to July 1st. The convention was held, as usual, at the homeland head office of the CWC at the Croatian Heritage Foundation headquarters.

Tko pjeva zlo ne misli

Organizator trodnevne pjevačke radionice koja se održavala u prostorijama Hrvatske katoličke misije Duisburg bila je folklorna skupina *Adria Duisburg*. Osmislio ju je i realizirao istaknuti etnomuzikolog Joško Čaleta

Tekst: Tanja Maleš-Krznar

U Duisburgu je drugi put za redom održan seminar i radionica pod nazivom "Hrvatska vokalna tradicijska kultura". Tema ovogodišnjeg seminara bila je vokalna tradicijska glazba dinarskog područja. Organizator trodnevne pjevačke radionice koja se održavala u prostorijama Hrvatske katoličke misije Duisburg bila je folklorna skupina *Adria Duisburg*, koja djeluje pod pokroviteljstvom spomenute misije i Saveza Hrvata. Seminar i radionicu osmislio je i realizirao dr. sc. Joško Čaleta, znanstveni suradnik Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Asistent i organizator ovoga zanimljivog susreta bila je Tanja Maleš-Krznar, dugogodišnja voditeljica folklorne skupine *Adria Duisburg*. Među 35 polaznika seminara uz članove spomenutog društva bili su i sudionici iz njemačkih gradova: Düsseldorf, Gelsenkirchen, Haan, Mülheim a. d. Ruhr te dvije polaznice iz susjedne Belgije, točnije Bruxellesa. Ovo veselo društvo koje su činili mladi (najmlađi sudionik – 12 godina) i stariji sudionici (najstariji sudionik – 64 godine) s jednakim je entuzijazmom, veseljem i oduševljenjem pratilo aktivnosti trodnevnoga seminara.

U priličnom kratkom vremenu (10-ak školskih sati) polaznici su uspjeli savladati 14 napjeva (muški napjevi, ženski napjevi, solistički napjevi, mješoviti napjevi). Iako je naglasak bio na dinar-

"Veseli me što smo ovaj seminar posvetili napjevima dinarskoga područja na kojemu se i danas izvode najstariji hrvatski napjevi."

Pjevačka radionica pod vodstvom Joška Čaleta

skoj zoni, nekoliko napjeva iz središnje zone (karlovačko i moslavačko područje) također je bilo dio predstavljenoga gradiva. S jednakim žarom pjevali su ljubavnu (*Ponoć je tako tiha* – Mostanje, Karlovac) ili šaljivu rugalicu (*Nešto Mari na um pade* – Pridraga, Ravni kotari). Pjevanje dinarskog područja sastavni je dio šetanih kola koje je sigurno predvodila Tanja Maleš-Krznar. "Često se pitam što je to tako čarobno u našim starim, arhaičnim pjesmama i napjevima; što je to što te potakne da se osjećaš blisko s njima, da ih tako rado pjevaš iako si rođen u tuđini?!", s velikim ushićenjem izjavljuje Tanja Maleš-Krznar te dodaje: "Veseli me što smo ovaj seminar posvetili napjevima dinarskoga područja na kojemu se i danas izvode najstariji hrvatski napjevi. Mnogim polaznicima ovo *strano* pjevanje bilo je tek prvi susret s ovim napjevima. Tehnike potresanja glasa poput *gugutanja*, *treskanja* i *orzenja* za današnje mlade ljude su potpuno strane vještine."

Polaznici seminara družili su se i izvan službenoga programa pjevajući;

treba spomenuti da je i ove godine Drago Oreč, vlasnik *Pulp kluba* u Duisburgu, velikodušno ugostio sve polaznike koji su mu pjesmom zahvalili na gostoprimstvu.

Sve što je dobro (slatko), kratko traje – moglo se čuti u komentarima polaznika pri završetku seminara; pjevanje je *liječ za dušu*, a tri raspjevana dana u Duisburgu pravi su dokaz te uzrečice. Na kraju su svi zajednički naglasili da je bila čast i privilegij surađivati s poznatim hrvatskim stručnjakom koji se u svome radu susretao s različitim vokalnim ansamblima – od proslavljenih dalmatinskih klapa (klapa Trogir) do ansambla Lado.

Neka ovaj nadahnuti izvještaj bude poziv i ostalima da se sljedeće godine pridruže ovogodišnjim sudionicima koji ostaju vjerni izreci: *Tko pjeva zlo ne misli!* ■

ENG The second Croatian Vocal and Traditional Culture seminar and workshop was staged in the German city of Duisburg. This year's event focused on the traditional vocal music of the Dinaric region.

Tamburica kao 'komadić domovine'

Početak srpnja u Chicagu je održan jubilarni 50. *Junior TamFest* koji je okupio 20 kulturno-umjetničkih društava iz SAD-a i Kanade, s oko 600 tamburaša i folklorasa

Preko 600 sudionika Festivala zajedno na pozornici

Umirovljeni biskup Juraj Jezerinac i vlč. Mirko Hladni

Tekst: **Franjo Bertović**

Tamburica je glazbeni instrument koji je Hrvate okupljao, veselio i predstavljalo godinama. Po tome malome sićušnom instrumentu prepoznatljivi smo u svijetu. Tamburica - donesena u skromnoj putnoj torbi iseljenika - uvijek je bila kao "komadić domovine" koji se ljubomorno čuva i s kojim se liječi nostalgija. Tamburica je postala razlog za mnoga okupljanja i slavlja. S njom su se osnivali tamburaški zborovi, pjevačka i folklorna društva i na kraju festivali. Hrvatska bratska zajednica jedna je od prvih hrvatskih organizacija u svijetu koja je uočila važnost čuvanja i njegovanja hrvatske kulturne

Tamburica je postala razlog za mnoga okupljanja i slavlja. S njom su se osnivali tamburaški zborovi, pjevačka i folklorna društva i na kraju festivali.

baštine i njezina prenošenja na nove generacije i prijatelje hrvatskoga naroda. Tako je niknuo najprije Tamburaški festival mladeži HBZ-a te ubrzo i *TamFest* za starije.

LEGENDARNI TAMBURAŠI IZ COKEBURGA

Kulturna federacija mladeži HBZ utemeljena je 1967. godine. Pod vidovitim i odlučnim vodstvom HBZ-a te njezina legendarnoga predsjednika Bernarda Luketicha i njegovih suradnika, održan je prvi Omladinski tamburaški festival u Des Plaines, u američkoj državi Illinoisu. Ove godine, od 1. do 3. srpnja u hotelu Hiltonu, u Chicagu, 50. put *Junior TamFest* okupio je američku i kanadsku mladež te na svečan način obilježio svoju zlatnu obljetnicu. Dvorana otmenog hotela bila je ispunjena djecom, roditeljima i gostima iz mnogih gradova i mjesta te hrvatskom zajednicom ovoga lijepoga grada.

Svečanom otvorenju 50. tamburaškog i folklornog festivala, uz Glavnu upravu HBZ-a i Kulturne federacije, bio

je nazočan ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, generalna konzulica RH iz Chicaga Sanja Laković i umirovljeni biskup Vojnog ordinarijata Juraj Jezerinac iz Zagreba te kustos Franjevačke svete obitelji Jozo Grbeš iz Chicaga s fra Paulom Maslačem. Na kraju subotnjeg *TamFesta* HBZ-a služena je sv. misa koju je predvodio čikaški nadbiskup hrvatskoga podrijetla Blase Cupich uz koncelebraciju nekoliko svećenika.

Fraternalistički direktor HBZ-a Derek Luketich-Hohn i tamburaški virtuoz Jerry Grcevic

Uz sudjelovanje 20 kulturno-umjetničkih društava iz SAD-a i Kanade, s oko 600 tamburaša i folkloraša, festivalskoj priredbi prethodio je u petak na večer nastup velikoga broja glazbenih dirigenta koji su ovih pedeset godina vodili zborove, a predvodio ih je Jerry Grčević. Jerryja je izabrala Kulturna federacija HBZ-a za gostujućega dirigenta ovoga povijesnog festivala. On je izrastao iz ovog *TamFesta* jer je zajedno sa svojim ocem Josephom Grčevićem nastupio na prvome *TamFestu* u Des Plainesu. Kao dijete nastupao je u sastavu "St. George Jr. Tamburitians" iz Cokeburga. To je i jedini tamburaški zbor koji je nastupio na svim *TamFestima* u proteklih 50 godina.

VIRTUOZ JERRY GRČEVIĆ

Grčević dolazi iz talentirane tamburaške obitelji koja je danas poznata ne samo u Americi, već i u Kanadi te domovini njegovih predaka – Hrvatskoj. Poznat je kao skladatelj, pisac teksta i aranžmana te tamburaški virtuoz. Tamburica mu je uvijek pri ruci i duši. Svira gotovo sve žičane instrumente, a uglazbio je, uz ostalo, pjesmu "Pismo majci" koju je napisao Miroslav Škoro, a koja je danas poznata pod imenom "Ne dirajte mi ravnicu". Uz Grčevića ova tamburaška priredba stvorila je mnoge muzičke i folklorne vođe u Americi i Kanadi. A to je bila glavna Lukičevićeva zamisao i čitavog vodstva Hrvatske bratske zajednice, da se njeguje i čuva bogata hrvatska kulturna baština i pruži mogućnost napredovanja djeci i odraslima u glazbenom i folklornom stvaralaštvu.

Drugog dana *TamFesta* potekle su mnoge suze radosnice. Na pozornicu se popelo svih 600 tamburaša i izve-

Sa sigurnošću možemo reći da sigurno koračamo u budućnost i nastavljamo s čuvanjem tamburice i folklora te hrvatskoga identiteta u svijetu.

lo nekoliko skladbi pod dirigentskom palicom Jerryja Grčevića. Zanimljivo i emocionalno bilo je kad mu je direktor fraternalističkih programa Derek Luke-tich-Hohn predao dirigentski štapić te ga zagrlio jer je bio svjestan da su sudbin-ski i bratski vezani; njihovi očevi i dje-dovi bili su veliki tamburaši i ljubitelji hrvatske baštine, a danas njihovi potom-ci ponosno nastavljaju s radom. Za ovu prigodu tekstopisac Damir Bačić iz Žu-panje napisao je pjesmu "U srcu mi Hr-vatska", a aranžman i glazbeni dio Jerry

Grčević. Dirljive i domoljubne riječi, uza zvukove tamburice, plijenile su pažnju nazočnih. Bez sumnje, to je melodija koja će se dugo pjevati i ostati srcu svih tamburaša te podsjećati na 50. obljetni-cu tamburaškoga festivala mladeži Hr-vatske bratske zajednice. Sa sigurnošću možemo reći da sigurno koračamo u bu-dućnost i nastavljamo s čuvanjem tam-burice i folklora te hrvatskoga identiteta u svijetu. Čestitke i pohvale djeci, rodi-teljima, stručnim vodstvima i utemelji-teljima *TamFesta*. ■

Potpredsjednik HBZ-a Franjo Bertović u društvu koreografa Željka Jergana i Neneda Breke

ENG The jubilee 50th Junior Tamfest was staged in Chicago in early July, gathering American and Canadian youth, their parents and guests from cities and towns across the country and many members of the local Croatian community in the *Windy City*.

Golemi i dugogodišnji vizionarski rad

Objavljivanje Hrvatsko-mađarskoga rječnika Čaba Horvath nazvao je iznimnim događajem za njega kao *Croatcina* ravnatelja, jednako kao i za kolege i kolegice koji su nesebično uložili puno znanja, rada i slobodnoga vremena za hrvatsku zajednicu

Tekst: Kristina Goher

(Medijski centar Croatia - Hrvatski glasnik)

UBudimpešti u dvorani Izdavačke kuće *Croatica* 31. svibnja predstavljen je *Horvát-magyar szótár* (Hrvatsko-mađarski rječnik), čiji su urednici Janja Prodan i Ernest Barić. Ovaj veliki rječnik s 35.000 natuknica izašao je u nakladi *Croatice*. Nazočne su pozdravili *Croatcin* ravnatelj Čaba Horvath, zamjenik državnoga tajnika za narodnosne i civilno-društvene veze Ministarstva ljudskih resursa Attila Fülöp i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan. Na svečanome predstavljanju bili su mnogi uzvanici, a među njima i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović.

Prezentacija rječnika okupila je brojne uglednike iz Mađarske i Hrvatske

Ernest Barić potpisuje rječnik Miji Karagiću dugogodišnjem predsjedniku Hrvatske državne samouprave

REGIONALIZMI, KOLOKVIJALIZMI I ŽARGONIZMI

Rječnik su publici predstavili njegovi urednici Janja Prodan i Ernest Barić. Govoreći o izdanju, urednica Prodan istaknula je da glavnina obrađenih natuknica pripada općeuporabnome leksiku. Tako se u rječniku nalazi čitav niz riječi iz raznih područja suvremenoga života, kao što je ekonomska, medicinska, poslovna i pravna terminologija, koja se do sada slabo pojavljivala u rječnicima. Uz navedeno vodilo se računa i o regionalizmima u široj uporabi te općepoznatim kolokvijalizmima, ali i žargonizmima. Rječnik je lišen nepotrebnih egzotizama, historizama, arhaizama, ali

su uvrštene novotvorenice, pomodnice i oživljenice. Gdje je to bilo važno, navedeni su parovi riječi istoga i bliskoga značenja (sinonimi) te mnogobrojne uputnice kojima se pozornost korisnika dodatno usmjerava na riječi koje su po značenju povezane s riječju koja se objašnjava. Poprilična pozornost pridavala se pronalaženju što točnijega i boljega mađarskog ekvivalenta kako se ne bi ponavljale i povlačile stare pogreške poput onih u nekim prethodnim rječnicima, a koje su nastajale primjenom takozvane *copy/paste* metode. Rječnik se temelji na skupu riječi koje je urednicima dostavio Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu. Zatim je ured-

Hrvati u Mađarskoj mogu biti jako ponosni jer je rječnik plod znanja i truda pripadnika hrvatske zajednice u Mađarskoj. Urednici su tamošnji hrvatski intelektualci, a i izdavačka kuća je hrvatska.

Ernest Barić, Janja Prodan i Čaba Horvath tijekom predstavljanja

nica Prodan govorila o samome tijeku nastanka rječnika.

PRAKTIČNA UPORABLJIVOST

Urednik Barić u svezi s postojećim hrvatsko-mađarskim i mađarsko-hrvatskim dvojezičnicima rekao je da sve više izbija u prvi plan praktična uporabljivost tih jezičnih pomagala i to ne samo za uže "strukovnjake", nego za sve širi

sloj korisnika. Imajući u vidu upravo ovu činjenicu, jedna od važnijih, ako ne i najvažnija zadaća koju su postavili pri osmišljavanju rječnika, bio je izbor jezičnoga skupa. Vokabular koji su dobili od Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Zagrebu urednici su selektirali i nadopunjavali vodeći računa o reprezentativnosti izbora tako da na odgovarajući način bude zastupljen aktualni opći

postupili kada su unijeli i leksičke jedinice koje su u općeuporabnome leksiku markirane na sasvim specifičan način. U rječniku se nalaze i jedinice koje pripadaju raznim stilskim registrima, npr. *lice* prema *faca*, *jesti* prema *žderati*, *papati* i *klopiti*, *novac* i *lova*, *nabaviti* *pare* prema *žicati* *pare*, *doviđenja* i *bog* itd. Napomenuo je da se u hrvatskoj filologiji, pedagogiji i u jezičnom savjetništvu održava mišljenje da "stranu riječ" treba zamijeniti kad postoji dobra "domaća" zamjena. U hrvatsko-mađarskome rječniku zastupljene su one riječi hrvatskoga standardnog jezika koje se danas u Hrvatskoj koriste u neutralnom značenju, a odražavaju njegovu purističku narav: *izaslanstvo* – *delegacija* – *küldöttség* – *delegáció*; *računalo* – *számítógép* – *kompjutor*; *kompjuter*; *knjižnica* – *biblioteka*, uz napomenu da se uz riječ stranog podrijetla upućuje na domaću, naravno ako postoji. ■

ENG A Croatian-Hungarian dictionary was promoted at the premises of publishing house Croatica in Budapest on the 31st of May. The extensive 35-thousand-entry tome is edited by Janja Prodan and Ernest Barić and published by Croatica.

ISELJENIČKA VIJEST

POČASNI DOKTORAT ČILEANSKOME AKADEMIKU MATEU MARTINICU BEROSU

SPLIT - Na inicijativu voditeljice Matičine podružnice u Splitu Branke Bezić Filipović, Senat Sveučilišta Split i rektor Šimun Andjelinović donijeli su odluku da se Čileanac hrvatskog podrijetla Mateo Martinic Beros na Dan Sveučilišta proglasi počasnim doktorom. U Čileu je prijedlog podržalo Sveučilište Magallanes i počasni konzul RH u Punta Arenasu Rudi Mijač.

Za ovu prigodu u Split je došao čileanski veleposlanik u Zagrebu Juan Luis Nilo Valledor koji je primio povelju o počasnome doktoratu u Martinićevo ime. Novoproглашeni doktor nije bio nazočan, ali su ga prisutni mogli vidjeti na videozidu i čuti njegov ranije snimljeni govor.

Priča o Martinicu Berosu ovime ne završava. Oni koji čitaju Matičin portal, putopise, ili samo vole zemljopis i putovanja, znaju kako se na zapadnoj strani otoka Navarina nalazi kanal Murray. Jedini otok koji postoji u kanalu zove se Martinic, a ime je dobio po Mateu Martinicu Berosu, akademiku, povjesničaru i nekadašnjem županu. Uz otok Navarino, na istočnoj strani kanala Beagle, nedaleko od Rta Horn, smještena je otočna skupina sastavljena od tri otoka: Lennox, Picton i Nueva. Otoci spadaju u provinciju Čileanska Antarktika. I na Lenoxu, bogatom nalazištima zlata, Hrvati su

unatoč teškim uvjetima tražili bolji život. U znak sjećanja na Hrvate koji su živjeli na otoku, a na poticaj Matea Martinica Berosa, Hrvatski dom iz Punta Arenasa postavio je u uvali Lenox spomenik s brončanom spomen-pločom 1978. godine. Predsjednik doma tada je bio prof. Andro Kukolj, a spomenik je postavljen u povodu stote obljetnice dolaska prvih Hrvata u Magallanes. Bili su to braća Paravić i Petar Zambelić. (Diana Šimurina-Šoufek)

"Želimo pružiti poslovnu potporu iseljenim Hrvatima"

Misija projekta je povezati Hrvate iz svijeta s Hrvatima i poslovnim mogućnostima u Hrvatskoj uz internetsku i osobnu praktičnu razmjenu znanja te društvenog umrežavanja

Tekst: Ivana Rora

U Kongresnom centru Forum Zagreb 29. lipnja održan je susret Pre-Meeting: *Hrvati zajedno u biznisu* na kojem je predstavljen Projekt G2. Misija projekta je povezati Hrvate iz svijeta s Hrvatima i poslovnim mogućnostima u Hrvatskoj uz internetsku i osobnu praktičnu razmjenu znanja te društvenog umrežavanja, a vizija organizatora jest budućnost u kojoj će mogućnosti, prilike i snovi poslovanja s domovinom ili u njoj pokrenuti novo razdoblje hrvatskoga gospodarskog razvoja, rasta i produktivnosti. Idejni začetnici projekta su Māra i Josip Hrgetić, a u užem timu još su Aco Momčilović, Don Markušić, Antun Krešimir Buterin, Anamaria Kreković i Lidija Šimrak.

HRVATSKA IMA VELIK POTENCIJAL

"Na projektu G2 rade i Hrvati rođeni u Hrvatskoj i oni rođeni izvan nje. Kad pogledamo našu nogometnu reprezentaciju, vidimo da Hrvatska može djelo-

vati zajedno, pa zašto onda to ne bismo postigli i u poslovnome svijetu? Povezivanjem možemo promovirati hrvatske proizvode, uvoziti ih, ali i izvoziti po svijetu. Upravo to je naš cilj – mi želimo pomoći Hrvatskoj koja ima velik potencijal i bogate resurse", rekao je direktor projekta Josip Hrgetić, povratnik iz Venezuele. Hrgetić je dodao da u Hrvatskoj već postoje mnogobrojni uredi i državne institucije koje rade kvalitetan posao te da se oni ne žele miješati u njihov posao, nego se ponajviše orijentirati

na poslovni dio i u tom pogledu pružiti potporu iseljenim Hrvatima.

Organizatori su u listopadu prošle godine organizirali Meeting G2.1. – bio je to prvi poslovni susret domovinske i iseljene Hrvatske koji je okupio oko 200 sudionika, od čega je njih 50 pristiglo iz inozemstva, točnije iz 18 zemalja svijeta s gotovo svih kontinenata. Hrgetić su ovoga travnja sudjelovali i na konferencijama sličnoga karaktera u Washingtonu i Boliviji, gdje su tamošnjim Hrvatima predstavili projekt G2.

Ove godine konferencija MG2.2. održat će se od 10. do 12. listopada, također u Kongresnom centru Forum Zagreb. "Sudionici lanjske konferencije poželjeli su veći broj zanimljivih panel diskusija pa smo se u ovogodišnjem programu fokusirali na teme kao što su inovacije, obrazovanje, brendiranje Hrvatske, izvoz, uspješne privatizacije te kako opstati u poslu u Hrvatskoj. Naravno, naglasak je na mnogobrojnim primjerima dobre prakse", objasnila je direktorica programa Māra Vītols - Hrgetić.

Projekt G2 koristi dvije platforme – offline, što je Konferencija Meeting G2,

a od danas i online budući da je upravo pokrenut portal Business – G2.

"Aktivno smo slušali zahtjeve prošlogodišnjih sudionika koji su predlagali razne ideje – osnivanje fonda, banke i portala. Na posljepku smo odlučili da prvi korak bude izrada internetskoga portala", otkrio je Aco Momčilović. Na novome portalu radio je cijeli tim projekta G2. Samo u Hrvatskoj zasad ih je 17, a cilj je u svakoj zemlji svijeta u kojoj žive i rade Hrvati imati barem jednog predstavnika koji bi bio kontaktna točka za povezivanje s poslovnim svijetom u toj zemlji.

KAKO OPSTATI U POSLU?

Naša su ciljana publika upravo Hrvati iz inozemstva pa će središnji jezik portala biti engleski, no objavljuvat ćemo i vijesti na hrvatskome, ponajviše fokusirane na poslovni sektor iz Hrvatske i svijeta, objasnio je glavni urednik portala Tonči Buterin, uputivši na kraju i poziv svim zainteresiranim pojedincima, inovatorima i udrugama iz Hrvatske da iskoriste ovaj "most" i potaknu nova zapošljavanja. "Našim konzultantskim uslugama želimo pomoći svima zainteresiranim za ulaganja da se lakše snađu u našem političkom i gospodarskom sustavu." Ivana Rora iz Hrvatske matice iseljenika pohvalila je inicijativu stvaranja ovakvog portala. "Vi ste nama jedan prozor u svijet, a mislim da smo i mi vama", rekla je aludirajući na mnogobrojne veze s Hrvatima diljem svijeta koje HMI nje- guje već desetljećima.

Nakon najave konferencije MG2.2., održana je i zanimljiva panel diskusija pod imenom *Jačanje poslovnog povezivanja domovinske i iseljene Hrvatske*, na čijem početku je potpredsjednik Tran-

sparency Internationala Hrvatska i predsjednik Azijsko-pacifičke gospodarske komore Don Markušić podsjetio na za- ključke lanjskoga skupa Meeting G2.1. koji se temelje na poboljšanju klime. "Ne moramo čekati da se sve popravi kako bi se ulagalo u Hrvatsku. Postoji mnogo mladih ljudi koji u Hrvatskoj uspijevaju i u ovim teškim uvjetima. Postoji veliko zanimanje za ulaganja u RH, u čemu ve- liku ulogu ima upravo dijaspora. Hrvat- ski poduzetnici ne smiju se bojati, oni moraju iskoristiti naše ljude vani, kao što je nedavno to napravio Mlinar, otvorivši franšizu u Australiji."

Pomoćnik ministra vanjskih i eu- ropških poslova Joseph Gene Petrić, i sam predstavnik druge generacije hrvat- skih iseljenika, govorio je o planovima usmjerenim na jačanje gospodarske di- plomacije. Istaknuo je da u tom pogledu postoji politički konsenzus i prijašnje i sadašnje vlasti te da kroz mala vrata uz vanjsku politiku ulaze trgovinska i gos- podarska politika. "Kreće se prema stva- ranju novih stavova, a treba i educirati ljude. Puno je lakše meni, tržišno orijen- tiranom čovjeku koji je rođen u SAD-u, nego ljudima koji cijelo vrijeme žive ov-

dje", smatra Petrić.

U panel diskusiji sudjelovali su i predstavnici Državnoga ureda za Hr- vate izvan RH pa je tako Antonija Nina Škoro istaknula rad na očuvanju jezika kao ključan korak bez kojeg ne može doći ni do gospodarskoga razvoja, dok je Alen Matanić opisao sva nastojanja na jačanju suradnje s Hrvatima izvan RH.

TREBA EDUCIRATI LJUDE

Žarko Tomašić, voditelj radnog odbora za gospodarstvo Hrvatskoga svjetskog kongresa Njemačke, založio se za jača- nje povjerenja između Hrvata u domo- vini i izvan nje. "Prošlost nas uči da su se mnogi izgubili u šumi hrvatske admi- nistracije i vraćali se kući s negativnim iskustvom. Upravo zato ova pozornica G2 nudi rješenje i vraćanje toga izgu- bljenog povjerenja", poručio je optimi- stično Tomašić.

Organizatori pozivaju sve zainteresi- rane da se prijave na konferenciju Mee- ting G2.2.: Hrvati zajedno u biznisu. Detaljnije informacije mogu se naći na novome portalu business-g2.com te na službenoj web stranici konferencije meeting-g2.com. ■

ENG The G2 Project was presented at a Zagreb Croats Together in Business Pre-Meeting. The project's mission is to link Croats around the world with the business opportunities provided by Croatia and its citizens via Internet and personal exchanges of hands-on knowledge.

Prodaje se unikatna dr- vena kuća (ručne izrade) cca 50 m², koja se sastoji od dnevne sobe, kuhinje, kupao- ne u prizemlju i galerije sa spavaonom. Kuća ima jednu natkrivenu i tri ne natkrivene te- rase na površini od 5602 m². U ograđenom djelu površine nalazi se veliki kamenjar s ukrasnim raslinjem i veliki voćnjak. Parcela se nalazi u zelenom pojasu, Štefanovec 40f, Markuševac, nedaleko glavne crkve a ne- kretnina je legalizirana. Pruža veliku moguć- nost razvoja u budućnosti kao što je even- tualna prenamjena u građevinsko zemljište.

Cijena: 180 000 eura **Kontakt:** 098404042, 014668221, 0995941891

Prijenos bogate baštine na mlađe naraštaje

Danas Hrvatsko-kanadski folklorni savez (Istok) ima 17 folklornih i tamburaških skupina, a Festival je postao veliki kulturni događaj i prilika da se vidi kako drugi i treći naraštaj naših iseljenika voli i njeguje hrvatske tradicije

Tekst: Jeanne Valetić

Već četiri desetljeća Hrvatsko-kanadski folklorni savez (Istok) s ponosom neprekinuto održava svoj poznati folklorni festival na kanadski Dan pobjede/*Victoria Day Weekend*. Zadatak Saveza je čuvati i širiti izvornu hrvatsku folklornu baštinu i promicati uporabu hrvatskoga jezika te ih prenositi mladim naraštajima. Danas Savez ima 17 folklornih i tamburaških skupina, a Festival je postao veliki kulturno-umjetnički događaj za Hrvate u istočnoj Kanadi. Bila je to prilika da se vidi kako druga i treća generacija naših iseljenika – hrvatska mladež - voli i njeguje neizmjereno bogatstvo hrvatske glazbene i plesne tradicije.

Ove godine od 20. do 22. svibnja održao se 42. folklorni festival. Ovogodišnji domaćin bio je Hrvatski narodni dom iz Hamiltona i bio je vrlo značajan za tamnošnje Hrvate. Hrvatski narodni dom iz Hamiltona, osnovan 1928., najstarija je hrvatska kulturna ustanova u Kanadi i na ovaj način su obilježavali 90. obljetnicu prisutnosti Hrvata u Hamiltonu. Upravo zbog te proslave bili su pozvani i bili su prisutni predstavnici židovske i muslimanske zajednice Hamiltona.

KONCELEBRIRANA SV. MISA

Program su vodili Nina Klemenčić i Ivan Lukšić. Prije samog koncerta obratili su se svim prisutnima prigodnim riječima: predsjednik Hrvatskoga narodnog doma u Hamiltonu Ivan Lukšić, nova veleposlanica RH u Kanadi Marica Matković i

Festival otvara predsjednik HKFS-a (Istok) Peter Vuković

Hrvatski narodni dom iz Hamiltona, osnovan 1928., najstarija je hrvatska kulturna ustanova u Kanadi i na ovaj način obilježili su 90. obljetnicu prisutnosti Hrvata u Hamiltonu.

zastupnik u kanadskome parlamentu te bivši gradonačelnik Hamiltona Bob Bratina, podrijetlom iz Bratine. Festival je službeno otvorio predsjednik HKFS-a (Istok) Peter Vuković.

U prvome dijelu festivalskog programa nastupale su skupine: Croatoan – Ottawa, Hrvatsko prelo – Oakville, KUD Vukovar, Zvuci Hrvatske – Oakville, Jadran – Toronto, Vatroslav Lisinski – Mississauga, Bl. Alojzije Stepinac – Windsor, Hrvatska loza – Chicago, Bl. Alojzije Stepinac – Montreal, i na kraju FEC Hrvatska – Mississauga. Na svečanom banketu te su večeri zajedno uživali uzvanici i više od 1.200 gostiju.

Drugog dana festivala, 22. svibnja, u

Misu je predvodio hamiltonski biskup Douglas Crosby

Na mladima svijet ostaje

velikoj dvorani *Mohawk Collega* u Hamiltonu, svečanu koncelebriranu misu predvodio je hamiltonski biskup Douglas Crosby, koji je prije dvije godine posjetio Hrvatsku te Bosnu i Hercegovinu, uz asistenciju generalnoga vikara mons. Murraya Kroetscha i koncelebraciju fra Joze Grubišića iz Montreala te mjesnoga župnika u Hamiltonu vlč. Marijana Mihokovića. Festival je organizirao Hrvatski narodni dom, a liturgijsko slavlje posebni odbor Doma i župe sv. Križa.

FESTIVALSKI PEHAR

Nakon toga nastavljen je drugi dio festivala. Publiku su prije samog koncerta pozdravili vlč. Marijan Mihoković i Bernadette Luketich-Sikaras. U drugome dijelu programa nastupale su skupine: Zrinski-Frankopan – Toronto, Bl. Alojzije Stepinac – New York, Kralj Zvonimir – Norval, Kraljica Jelena – Kitchener, Hr-

vatsko selo – Hamilton, Sljeme – Mississauga, Dubrovnik – Londona. Domaćin je izveo zadnju festivalsku točku.

Kao što je običaj na kraju festivala, predsjednik Saveza Peter Vuković pozdravio je publiku i uručio simbolični festivalski pehar prošlogodišnjeg domaćina ovogodišnjem koji će ga s ponosom čuvati do sljedeće godine. ■

ENG The 42nd Annual Canadian-Croatian Folklore Festival was staged the city of Hamilton, organized by the Canadian Croatian Folklore Federation – East and hosted by the Croatian National Home, founded back in 1928.

ISELJENIČKA VIJEST

PRVI NOGOMETNI KUP HBZ-a

SAD - U ovo vrijeme nogometnog natjecanja u Europi sve oči uprte su u Francusku. Nikada se toliko u Americi nisu pratili sportski događaji ove maštovite igre na zelenim travnjacima i uz prepune stadione kao sada. Nije lako potisnuti u stranu ledene površine i hokejaše, baseball, košarku i američki nogomet, ali sve više djece danas se upisuje u nogometne timove i nalaze u tome zadovoljstvo. A i roditeljima je to olakšanje jer cijena opreme ne nagrizi njihove kućne proračune. Riječ je o niskim izdacima u usporedbi s drugim sportovima.

Prije samo nekoliko godina i u Pittsburghu, sjedištu Hrvat-

ske bratske zajednice, osnovan je Hrvatski nogometni klub "Croatia" koji bilježi dobre rezultate i širi nogometnu igru u Pennsylvaniji. Na Prvome nogometnom kupu HBZ-a koji je održan od 10. do 12. lipnja okitila se s naslovom "Croatian Cup". Na turniru su još sudjelovali: ACSC "Zrinski" iz Clevelanda, Nogometni klub "Sveti Juraj" iz Cokeburga, Team "Marina" iz Pittsburgha te "Sveti Lovro" iz Steeltona. Prije početka finalnih utakmica gledan je prijenos nogometne utakmice – na velikom platnu - Europskoga kupa: Hrvatska - Turska, a glasovi navijača odjekivali su diljem stadiona Highmarka. Hrvatske boje, zastave i veselje mladih i starih dugo će se pamtiiti u gradu na tri rijeke. (Franjo Bertović)

Kuhar, sportaš, muzičar, pjesnik i još štošta

"Usporedno s profesionalnom i sportskom karijerom u Beču tekao je angažman oko raznih manifestacija. Godinama sam u *Austrijsko-hrvatskoj zajednici za kulturu i sport* obnašao dužnost tajnika, a poslije predsjednika za kulturu"

Razgovarala: **Jadranka Klabučar Gros**

Poznati bečki Hrvat i aktivist Mijo - Mišo Bijuklić po širini duha baš je kao i njegova rodna Slavonija. Svestran i zanimljiv čovjek, a samozatajan, kuhar i pjesnik, organizator i muzičar, lovac i nogometni sudac, disciplinirani sportaš i neobuzdani boem. Neuobičajena kombinacija, uz dodatak neiscrpane energije, oblikovala je ovu zanimljivu ličnost. Neposredni povod razgovoru i intervjuu za Maticu bilo je dugo iščekivano objavljivanje treće knjige poezije "More u nama".

Recite nam nešto o sebi, najvažnije detalje iz svoga života. I ne morate biti kratki...

- Rođen sam 1954. g. u Donjoj Motičini, u Slavoniji. Kao 10-godišnjak selim se s roditeljima i sestrom u Osijek, gdje završavam osnovnu školu i zatim srednju ugostiteljsku školu - kuharski smjer. Muzika od rane mladosti ima posebno

Svirka sa sinom poslije kuglanja

Na Memorijalnom groblju
žrtava iz Domovinskog rata

mjesto u mome životu. Jer, u biti, sve je u životu muzika: dok slušamo ptice, dok izgovaramo nježne riječi, osluškujemo vjetar nad rijekom, morske valove... U Osijeku sam od rane mladosti imao priliku upoznati legende tamburaške glazbe. Svirao sam tijekom osnovne škole prim i harmoniku. Kuharski zanat završavam 1972. g. i odmah počinjem raditi u Supetru na Braču. Toga ljeta sam upoznao Olivera Dragojevića i tako se začelo prijateljstvo koje traje do danas.

U sebi osjećam sve intenzivniju potrebu da se izrazim i muzikom i riječju, a moj poziv kuhara omogućuje da zbog usavršavanja često radim na Jadranu, pa

tu počinju moja mnogobrojna poznanstva s raznim muzičarima, sportašima, zanimljivim likovima, a s njima pomalo skitnički i boemski način života. Uz to, volio sam i sport, bavio se nogometom, kao aktivni igrač i kao nogometni sudac. Provodim ljeta na našim predivnim otocima, pišem stihove, što inspiriran morem, samoćom, lutanjima, susretima, što ljetnim ljubavima sa svim usponima i padovima koje one nose.

Jedno slučajno poznanstvo na autobusnoj postaji pretvara se u simpatiju i ljubav pa napuštam Osijek i 1985. godine selim se u Beč, gdje i danas živim sa suprugom i kćerkom Marijom. U Beču,

"Moja treća knjiga 'More u nama' nastala je većim dijelom na čakavštini, dijalektu koji mi nije od rođenja blizak, ali koji sam usvojio tijekom mladenačkih skitnji po Jadranu."

"Intenzivno s prijateljem Zvonkom Penovićem radim na realizaciji projekta 'Beču s ljubavlju – Osijeku s ljubavlju', odnosno knjizi koja je poveznica povijesnih i umjetničkih događaja od vremena Monarhije do danas."

uz obavljanje posla, često odlazim u kuglanu i tako se "zarazim" kuglanjem. Počinjem kuglati u *Dinamu*, gdje sam nekoliko puta bio i pojedinačni prvak, a nakon tri godine prelazim u *Siemens* koji uskoro ulazi u drugu austrijsku ligu. Bilo je to dobro vrijeme, s puno istinskih prijatelja. Ljubav za kuglanjem izrodila je nekoliko godina kasnije ideju prijatelja kuglaša i "Himnu kuglaša".

Usporedno stječem i nove spoznaje u mom zvanju, pohađam specijalne tečajeve, među ostalima za dijetalnu prehranu. Na Europskome natjecanju kuhara iz više disciplina osvajam zlatnu medalju. Sada se polako bliži kraj moje kuharske karijere pa ću, nadam se, imati još više vremena za glazbu i poeziju.

Izdali ste tri knjige. Ova posljednja je i neposredni povod našem intervjuu...

- Da, prva knjiga "Uvijek Osijek" tiskana je u Osijeku 1998. g. U njoj emotivno pišem o poslijeratnom vremenu, razmišljanjima o domovini i svemu što se dogodilo, prevladava zavičajna no-

stalgija. U drugoj knjizi "Pjesme moje duše" teme su nova sredina, novi ljudi, neka nova shvaćanja, dileme, nove spoznaje u mom zvanju. U toj knjizi je i poglavlje s poetskim tekstovima koji se mogu uglazbiti, a neki su i uglazbljeni. Treća knjiga je pjesnička monografija "More u nama" nastala većim dijelom na čakavštini, dijalektu koji mi nije od rođenja blizak, ali koji sam usvojio tijekom mladenačkih skitnji po Jadranu tj. otocima Braču, Korčuli, Pagu... Tema je more, oko nas i u nama, s vječnom inspiracijom davanja i uzimanja, plima i oseka.

Angažirani ste u životu hrvatske zajednice u Beču, član ste nekoliko udruga i aktivno podupirete rad kako onih sportskih, tako i kulturnih.

- Usporedno s profesionalnom i sportskom karijerom u Beču tekao je i moj rad za dobrobit kulture i veliki angažman oko raznih manifestacija. Godinama sam u *Austrijsko-hrvatskoj zajednici za kulturu i sport* obnašao dužnost tajnika, a poslije predsjednika za kulturu. Organizirao sam niz balova, izložbi slika, fotografija, književnih i poetskih večeri te muzičkih i sportskih manifestacija. Na inicijativu prijatelja i uz njihovu pomoć osnovao sam nedavno *Hrvatsku zajednicu umjetnika* u Beču. Ideja vodilja i cilj je pomoć mladim talentiranim umjetnicima koji žive, studiraju i rade u Austriji, a i u domovini.

U Beču ste godinama svirali u sastavu "Strune", zatim u bendu "Skitnice". Što sada radite na muzičkom polju?

- Uz to što s prijateljem Krunoslavom Ringmuthom činim duo "Mišo i Kruno", gdje Kruno (vrhunski bubnjar, gitarist i pedagog) svira gitaru, a ja bisernicu, brač i mandolinu, počeo sam intenziv-

Susret s Arsenom Dedićem u veleposlanstvu RH u Beču

nije i skladati. Spomenuo sam da je već u zbirci pjesama iz 2001. g. bilo i nekoliko uglazbljenih. Za tamburaški festival u Pitomači skladao sam nekoliko pjesama, na vlastite stihove, također za Brod-fest, napisao sam i navijačku pjesmu za kuglaški klub iz Zadra, kao i kuglašku himnu "Kuglu u ruku". Surađujem s gradišćanskim Hrvatima - sastavom *Pax* i Feri Felingerom, a i cijelom hrvatskom zajednicom u Gradišću. Jedna od mojih pjesama osvojila je Grad-prix u Zadru na Omladinskom festivalu, a pjevala je Ivana Jelić. Vinko Coce u Zadru je pjevao pjesmu *Smokva* kojoj sam autor i glazbe i stihova, zajedno sa Željkom Nikolinom, a voditelj ih je proglasio jednim od najljepših stihova te večeri.

Koji su Vam daljnji planovi?

- Planova je puno i nadam se da će neke od ideja i želja biti ostvarene. Doprinosio sam pripremu "Poetsko-glazbene-ravničarske kuharice". Zanimljiva ideja gdje spajam poeziju i kulinarsstvo, gdje se recepti pjevaju ili recitiraju, uz ilustraciju vrhunskim fotografijama vrhunskih delicija, čeka da bude tiskana. Kao što često u životu biva, nedostaju financijska sredstva za realizaciju...

Također, intenzivno s prijateljem Zvonkom Penovićem, pjesnikom i novinarom iz Osijeka, radim na realizaciji projekta "Beču s ljubavlju – Osijeku s ljubavlju", odnosno knjizi koja je poveznica povijesnih i umjetničkih događaja od vremena Monarhije do danas. Bit će prevedena i na njemački. Želimo s ovim projektom pokrenuti jednu novu priču i spojiti djecu Hrvatske i Austrije. ■

Kuglači Dinama iz Beča

ENG An interview with prominent Viennese Croatian and activist Mijo Mišo Bijuklić. The versatile and fascinating Bijuklić is active, among other things, as a cook, poet, organiser, musician, hunter, football (soccer) referee and athlete.

Sto pedeset godina od bitke kod Visa

Talijani su u ratu protiv Habsburške Monarhije 1866. pokušali zauzeti Dalmaciju, koja je padom Venecije i mirom u Campo Formiju potkraj 18. stoljeća pripala Habsburškoj Monarhiji, ali su poraženi u pomorskoj bitki kod Visa

Piše: **Željko Holjevac**

U blizini otoka Visa, 20. srpnja 1866., austrijsko brodovlje, u čijem je sastavu bilo oko 5.000 hrvatskih mornara, pobijedilo je talijansko brodovlje, obranilo Dalmaciju od talijanskih osvajanja i na neko vrijeme zaustavilo osvajачke planove Rima o prodoru u istočni Jadran. Navršilo se 150 godina od te glasovite pomorske bitke.

Devetnaesto stoljeće bilo je vrijeme širenja ideja slobode i jednakosti,

ali i vrijeme u kojem se postupno oblikuju moderne nacije u Europi i izvan nje. Ujedinjenjem talijanskih i njemačkih zemalja u drugoj polovici toga stoljeća stvorene su dvije moćne nacionalne države u Europi – Italija i Njemačka. Istodobno je Habsburška Monarhija, u čijem je sastavu bila glavnina hrvatskih zemalja, preustrojena u dvojnu državu: Austro-Ugarsku. Borba za prevlast u Njemačkom savezu, uspostavljenom poslije Napoleonova sloma na Bečkom kongresu, dovela je 1866. do rata između Habsburške Monarhije i Pruske koja je

Admiral Wilhelm von Tegetthoff

Prikaz Viške bitke nepoznatog autora

prethodno sklopila savez s Italijom. Najprije je Pruska predložila sazivanje njemačkoga parlamenta koji bi raspravljao o preustroju Njemačkog saveza. Habsburška Monarhija tada je od njemačkih državnica zatražila mobilizaciju vojnih snaga protiv Pruske.

U travnju 1866. sklopljen je sporazum između Italije i Pruske protiv Ha-

Borba za prevlast u Njemačkom savezu, uspostavljenom poslije Napoleonova sloma na Bečkome kongresu, dovela je 1866. do rata između Habsburške Monarhije i Pruske koja je prethodno sklopila savez s Italijom.

Admiral Tegetthoff sa zapovjednicima iz Viške bitke

Anton Romako: Admiral Tegetthoff u Viškoj bitci

'Navalite na neprijatelja i podušite ga!'

U službenome izvješću, sastavljenom u fažanskom pristaništu poslije pobjede, admiral Tegetthoff ovako je opisao tijekom bitke kod Visa:

"Približismo se velikom brzinom, a jedva da dadem pripravljeni znak: 'Treba da pobijedimo!' – te se požurih da dadem shodne naredbe. Položaj austrijskog brodovlja bijaše ovaj. Po vrsti brodovlja razdijelismo se na troje: prvi dio – oklopnjače, drugi – drveni teški brodovi, a treći dio – drveni laki. Svi odjeli bijahu postavljeni smjerom jedan za drugim, a vođe im bijahu oklopnjače na vanjskom uglu.

Odmah naredih da se približe odjeli i brodovi, da se brodovi priprave za boj i da pojačaju paru. Podigoh znakove: 'Navalite na neprijatelja i podušite ga!' u taj čas počne se neprijateljska povorka križati pored povorkom brodovlja; i njezin vođa, oklopnjača *Principe Carignano* s contre-admiralom Vaccom na brodu, poče sipati vatru, ali dosta slabo. Bližnji austrijski brodovi odvratiše mu, te za tren nastala opća pucnjava. Odmah zatim presjekoshe oklopnjače sardinsku povorku. Tada se razvije opća borba. Neprijateljske oklopnjače, smještene iza povorke, koju presjekosmo, navalise put sjevera. Time zaprijeti pogibao momu drvenom odjelu, te i ja uputih oklopnjače put sjevera, da oslobode drvene brodove i da se tako nađu pod prekrizanom vatrom neprijateljskih oklopnjača, koje su odijeljene od većega tijela. Drveni brodovi prosljediše svoj put i presjekoshe sred fregatnih oklopnjača, te se ogledaše s neprijateljskim oklopnjačama – toliko fregate, koliko topovnice.

Brod linijaš *Kaiser*, admiralski brod II. odjela, komodor Petz, zaokupe kod toga četiri oklopnjače najedamput. Komodore Petz ne počeka, već nasuka jednu od fregatnih oklopnjača, a međutim izbacivaše iz svih bokova združenu vatru tako, da stavljaše na kušnju toliku srčanost, koliko ustrajnost svoje momčadi. U vrijeme kreševa slomiše mu jambor od trinketa, dimnjak stroja i naniše mu mnogo štete na krovu. U isto doba grozila mu pogibao jake vatre. Slomljeni jambor bijaše legao na dimnjak.

Junaštvom družine presiječe komodor put sebi i svomu odjelu između preteznoga neprijatelja.

Pomještaj bijaše uvijek općenit. Teško je, da označi osobitost, jer brodovi jureći naprijed sa svom silom, teško raspoznavahu prijatelja od neprijatelja, premda je na obje strane bila dignuta svečana zastava. Na sreću bijahu sve neprijateljske oklopnjače obojene pepeljastom bojom. Jedino odio drvenoga brodovlja neprijateljskoga bijaše dosta razvrstan pod viškim krajem, jedreći pravcem sjeverozapada, i sipaše vatru prigodice iz svih bokova na c. k. brodove, koji su prolazili.

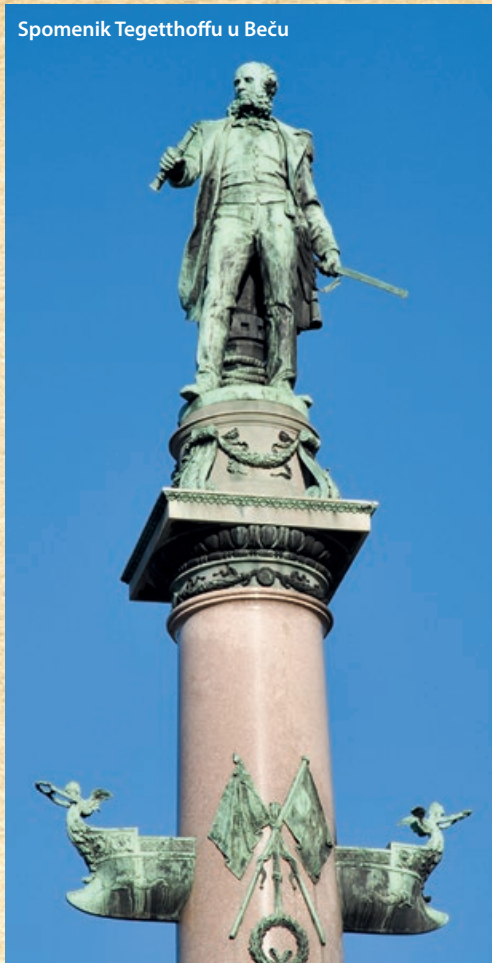
U tom općem lovu pođe za rukom vrsnomu i valjanomu zapovjedniku moga broda *Nadvojvode Ferdinanda Maxa* barunu *Sternecku* da nasadi u po sata tri oklopnjače i da ih veoma ošteti. Jednoj bi otrgnuta zastava, a treća *Re d'Italia*, jedna od najvećih u svemu brodovlju, potonu za dva časa sa 600 ljudi. Morali smo se na žalost okaniti svakoga pokušaja, da spasemo momčad lađe *Re d'Italia*, koja je plivala, jer je zbog juriša sa svih strana trebala brza pomoć nama samima, da se obranimo."

bsburške Monarhije pa je austrijski car Franjo Josip u lipnju 1866. navijestio rat Pruskoj, kojoj je odmah pritekla u pomoć Italija objavom rata Habsburškoj Monarhiji. I dok su Austrijanci u borbi s Talijanima imali uspjeha, u sukobu s Prusima u srpnju 1866. pretrpjeli su težak poraz u bitki kod Kraljičina Graza ili Sadove u Češkoj. Habsburška Monarhija sačuvala je mirom u Pragu u kolovozu 1866. svoje granice, ali je potpuno izbačena iz Njemačkoga saveza, čime je osigurana vojna i politička premoć Pruske među njemačkim državicama i trasiran put prema njemačkom ujedinjenju.

RAT PROTIV PRUSKE I ITALIJE

Talijani su u ratu protiv Habsburške Monarhije 1866. pokušali zauzeti bivšu mletačku pokrajinu Dalmaciju, koja je padom Venecije i mirom u Campo Formiju potkraj 18. stoljeća pripala Habsburškoj Monarhiji, ali su poraženi u pomorskoj bitki kod Visa. Krstareći istočnim Jadranom, talijansko brodovlje prišlo je Šibeniku i pokušalo zauzeti Vis, ali je 20. srpnja 1866. potučeno u pomorskoj bitki pokraj tog otoka. U bitki je na talijanskoj strani sudjelovalo 12 oklopnja-

Iako su ih talijanski brodovi ranije primijetili, austrijski su ratni brodovi potopili dvije talijanske oklopnjače, spriječivši time talijanski prodor u istočni Jadran. Talijani su imali 643 mrtva mornara, a Austrijanci 38 mrtvih (od toga 32 Hrvata).

ča i 10 krstarica s četiri torpedna čamca ukupne nosivosti oko 68.000 tona. Pod austrijskom zastavom borilo se sedam oklopnjača, jedan bojni parobrod, šest krstarica i 12 torpednih čamaca ukupne nosivosti oko 24.000 tona. Zapovjednici su bili admirali Carlo do Persano i Wilhelm von Tegetthoff. Od 7.870 mornara na austrijskoj strani, oko 5.000 su bili Hrvati, pretežno domaći ljudi iz Dalmacije. Iako su ih talijanski brodovi ranije primijetili, austrijski ratni brodovi, predvođeni admiralskim brodom *Erzherzog Ferdinand Max* (Nadvojvoda Ferdinand Max), potopili su dvije talijanske oklopnjače, od kojih se jedna zvala *Re d'Italia* (Kralj Italije), spriječivši time talijanski prodor u istočni Jadran. Talijani su imali 643 mrtva mornara, a Austrijanci 38 mrtvih (od toga 32 Hrvata).

SPOMENIK POGINULIMA U VIŠKOJ BITKI

Zahvaljujući pruskim pobjedama i francuskom posredovanju, Italija je mirom u Pragu u kolovozu 1866. ipak stekla Veneciju, poslije čega se u Italiji pojavio pokret za pripojenjem dalmatinskih i drugih krajeva koje su nositelji tog pokreta ubrajali u talijanske zemlje, nazvan *Italia irredenta*, tj. neoslobođena Italija. Kratko vrijeme nakon bitke kod Visa podignut je na otoku spomenik poginulima na austrijskoj strani. Budući da su Talijani poslije iskrcavanja na Visu krajem Prvoga svjetskog rata rastavili i odnijeli taj spomenik, podignut je u samostalnoj Republici Hrvatskoj novi spomenik na otočkom groblju Prirovu. Na njemu su uklesane riječi: "U vječni spomen/Slavno palima/Za Cara i Austriju/U Viškom boju/20. srpnja 1866. godine/ Suborci." ■

ENG 150 years ago the Austrian Navy, including some 5,000 Croatian sailors, won a battle waged off the Croatian island of Vis against an Italian fleet, defending the southern region of Dalmatia from an expansionist Italian policy and thwarting for a time Rome's incursions into the eastern Adriatic.

MANJINSKE VIJESTI

IZLOŽBE U HRVATSKOME CENTRU U BEČU

AUSTRIJA - Nastavljajući tradiciju dobre suradnje na promociji hrvatske umjetnosti i kulture u Beču, u suradnji HMI-ja, bečkog udruženja za kulturu *Riječ-boja-ton* i Hrvatskoga centra postavljene su i otvorene dvije likovne izložbe. Na otvorenju izložbe hrvatske slikarice Ankice Šimatović Bjelice 18. svibnja kao suorganizator se pridružila i podružnica HKD "Napredak" iz Beča sudjelujući u glazbenome dijelu programa sa svojim sastavom *Akro BiH*.

Uvodnu riječ održala je predsjednica udruge *Riječ-boja-ton* Jadranka Klabučar Gros. U ime Veleposlanstva RH prisutnima se obratila Zdenka Weber, opunomoćena ministrica, ujedno predstavivši i umjetnicu.

Na svečanom otvorenju izložbe u ime HMI-ja bili su prisutni ravnatelj Marin Knezović, koji je otvorio izložbu, te glavna tajnica Diana Mašala Perković. U ime Hrvatskoga centra prisutni su bili Petar Tyran i Gabriella Karall.

Ankica Šimatović Bjelica rođena je 1948. godine u Adžamovcima pokraj Nove Gradiške. Nakon završetka studija povijesti umjetnosti u Beogradu udaje se i trajno naseljava u Nikšiću (Crna Gora), gdje provodi svoj radni vijek kao srednjoškolska profesorica i slikarica.

Nakon zatvaranja izložbe Ankice Šimatović Bjelice svečano je 8. lipnja otvorena izložba Milke Knežević pod nazivom *Umjetnost ne poznaje granice*. O umjetnici je govorila tajnica HMI-ja Diana Mašala Perković, a izložbu je svečano otvorila u ime Veleposlanstva RH u Beču Zdenka Weber. Prisut-

nima se obratila u ime Hrvatskoga centra Gabriella Karall, u ime udruge *Riječ-boja-ton* Jadranka Klabučar Gros. Zatim je govor održala i slikarica i pjesnikinja Milka Knežević, predstavila je udrugu *Međunarodni klub prijateljstva* kojemu je predsjednica te je pročitala nekoliko svojih pjesama. Milka Knežević iz Donje Višnjice kraj Lepoglave je slikarica, kiparica, pjesnikinja i organizatorica raznih kulturnih događaja u Hrvatskoj i inozemstvu. Do sada je imala 44 samostalne izložbe, sudjelovala je na 44 zajedničke izložbe, od čega na 14 međunarodnih. Poeziju objavljuje već 17 godina.

Nogomet kao terapija optimizma, domoljublja i zajedništva!

Nogometno prvenstvo nam služi kao svojevrsna terapija optimizma, domoljublja i zajedništva. Vjerujemo da taj osjećaj nije poljuljalo ono bezumno divljanje huligana na utakmici Hrvatska – Češka

Tekst: **Božo Skoko**

Već dugo nismo imali priliku vidjeti toliko hrvatskih barjaka na našim trgovima i ulicama, izljeva ljubavi prema Hrvatskoj te ponosa i zajedništva kao tijekom Europskoga nogometnog prvenstva. Nema toga političkog događaja ili nacionalnog praznika koji može ljude tako motivirati da slave svoju zemlju. Ne sjećam se kad smo u medijima čuli toliko hvalospjeva na račun Hrvata (posebno u televizijskim reklamama), a da to nitko ne doživljava kao nacionalizam. Također već dugo nismo imali toliko samopouzdanja i nade da barem u nečemu možemo biti stvarno najbolji.

Uistinu nogometno prvenstvo nam služi kao svojevrsna terapija optimizma, domoljublja i zajedništva. Vjerujemo da taj osjećaj nije poljuljalo ono bezumno divljanje huligana na utakmici Hrvatska – Češka. Doduše, moramo priznati da je ta sramotna epizoda narušila ugled Hrvatske u svijetu. "Imidž se gradi dugo, čak ne znate što sve na njega utječe, a može se urušiti za nekoliko trenutaka!" – često je govorio pokojni profesor promotivnog komuniciranja Marko Goluža, inače moj prvi mentor na fakultetu, čovjek koji je smislio prvi hrvatski turistič-

Nogomet izaziva kod Hrvata rijetko viđen izjev ljubavi prema domovini

ki slogan "Mala zemlja za veliki odmor" te nezaboravni "Pozdrav iz Rovinja", kad je zabranjeno reklamiranje cigareta. Baš to mi je palo na pamet gledajući sramoćenje Hrvatske pred očima milijuna ljudi diljem svijeta. Mogu naši Vatrene ostaviti srce na terenu, mogu tisuće naših navijača iz domovine i dijasporu besprijeekorno navijati, prijateljski se družiti s Turcima, Česima, Španjolcima i Portugalcima na ulicama francuskih gradova, može mi-

Mogu naši Vatrene ostaviti srce na terenu, mogu tisuće naših navijača iz domovine i dijasporu besprijeekorno navijati, ali kakve koristi od toga kad dvadesetak usijanih glava u pet minuta može toliko unazaditi imidž reprezentacije, države i naroda.

nistar turizma organizirati najraskošniju promociju hrvatske gastronomije tamošnjim turoperatorima i stručnoj javnosti, a strani mediji pisati o kulturi i gostoljubivosti Hrvata, ali kakve koristi od toga kad dvadesetak usijanih glava u pet minuta može toliko unazaditi imidž reprezentacije, države i naroda. Ma briga Čehe, Engleze, Francuze, Šveđane, Amerikance i sve druge koji su u tom trenutku željeli uživati u rapsodiji dobrog nogometa za njihove naivne alibije i objašnjenja onih koji ih pokušavaju opravdati. Terorizam i huliganizam ne mogu se opravdati ni s čime. Slažem se s onima koji kažu da se u St. Etienneu dogodio udar na hrvatski ponos i vrijednosti, na ono što nas veseli i ujedinjuje, da bi nas se ponizilo i uvrijedilo.

Sport općenito, a posebice nogomet, jedni su od rijetkih hrvatskih dosega (uz prirodne ljepote) koji nas svrstavaju među najbolje na svijetu. Istodobno to je jedina stvar koja još uvijek može stvoriti kakvo- takvo zajedništvo u podijeljenoj nam zemlji te pružiti malo nade pesimističnom društvu. Očito i to nekome smeta pa onda i tu "svetinju" treba urušiti kako bi hrvatsko društvo još više potonulo u beznađe. I pritom je zanimljivo da manjina opet terorizira većinu (što smo lijepo vidjeli po reakcijama ostalih navijača koji su pokušali spriječiti njihove "fašističke" provokacije), a upravo to nam se događa i u politici, kulturi i drugdje. Kad promatramo koliko našim ljudima znači nogomet i kako emocionalno doživljavaju napad na reprezentaciju, netko bi mogao pomisliti da ne možemo bez "kruha i igara". Međutim, nacionalni nogomet je daleko više od puke zabave. To je stvar identiteta, nacionalnoga ponosa, ugleda i novoga pozicioniranja država... To je zadovoljstvo, zajedništvo, suparništvo, osjećaj pripadnosti. Zato se barjaci vihore od Rusije do Portugala i od Turske do Švedske.

MALO NADE U PESIMISTIČNOM DRUŠTVU

Tko može okupiti toliko ljudi oko malih ekrana? Tko može izazvati toliko emocija i ponosa, radosti i zabave? Tko može potrošiti, ali i priskrbiti milijarde, poput nogometa? Nogomet je već odavno više od sporta. On je i kultura, i gospodarstvo, i politika. Izuzmemo li eventualne sudačke pristranosti, nogomet je autentičan izraz nečije nadmoći budućići da počiva na prirodnoj, antropološkoj moći. Još je John Orwell govorio kako je sport na državnoj razini samo oponaša-

nje ratovanja, odnosno nadomjestak ratnog suparništva u mirnodopskom razdoblju. John Street tvrdi da sport kreira moderni nacionalni identitet koji doduše – uz poticanje predodžbe *o nama i o njima* – može osnažiti i šovinizam. Naime, sve nacije u ujedinjenoj Europi traže putove za nove artikulacije moderne nacionalne ideje i identiteta pa im pritom nogomet pruža sjajan alibi. Pogledajmo samo ushita Sjeverne Irske, koja se samostalno bez mentorstva Engleske predstavlja svijetu, pogotovo nakon što je ostvarila prvu povijesnu pobjedu protiv Ukrajine. Uostalom, znamo iz hrvatskog iskustva da pojedine države zahvaljujući nogometu mogu doživjeti zvjezdani status i od nepoznatih zemalja postati poznate i popularne. A znanstvenici koji se bave fenomenom brendiranja država tvrde kako bolji plasman na nogometnim prvenstvima donosi benefit ne samo igračima, već i državi jer se odražava ne samo na popularnost zemlje, već i njezin turizam, gospodarstvo i izvoz proizvoda.

REPREZENTACIJA - SIMBOL NAŠE DRŽAVE

Svjesni da u klupskom nogometu ima sve manje sportskoga duha i zdravoga natjecanja, a sve više komercijalizacije, utrke za zaradom, spektakla, pa i mutnih poslova, imamo li u vidu vrtoglave iznose koje medijske kuće izdvajaju za prava prijenosa ili svote koje pojedini nogometaši dobivaju za svoje transfere, nema dvojbe kako su sportske momčadi postale još jedno sredstvo zarade moćnih pojedinaca i konglomerata. A velike sportske manifestacije jedan od važnih instrumenata zarade. Ono što je nekada bilo samo sportsko natjecanje, danas je posao vrijedan milijarde dolara koji ne žele propustiti ni najrazvijenije zemlje, ni zemlje u razvoju. Stvarno sve to stoji. Ali sve to zanemarimo kad ugledamo momčad na travnjaku u nacionalnim bojama i čujemo himnu na početku utakmice, a navijači ponosno istaknu nacionalne boje. Tada nas više ne briga tko

Hrvatski navijači na EURU 2016

će od igre profitirati, već hoće li dostojanstveno obraniti čast nacije. Znamo da je reprezentacija u tom trenutku i simbol naše države. Štoviše, manje poznatim državama sport može poslužiti kao izvrsna komunikacijska i promotivna platforma. Dovoljno je pobijediti razvikanije ili barem pokazati originalnost u nastupu, odnosno organizirati atraktivne navijačke skupine i imate zajamčenu globalnu pozornost. Isto tako, učinite li neku glupost ili se kukavički ponesete na terenu, svjedočit će tome cijeli svijet. To je manifestacija koju ne prate samo ljubitelji nogometa, već puno širi krug znatiželjnika. I pritom im je važno što se događa na stadionima, ali i na ulicama te kakve su zemlje iz kojih dolaze pojedine nogometne zvijezde.

Hrvatska je sportom nekoliko puta doživjela planetarnu popularnost, a mnogi su ime naše zemlje upoznali isključivo preko hrvatskih sportaša, koji su postali naši najbolji poklisari. Koliko je važan nogomet za imidž Hrvatske imali smo priliku vidjeti na Svjetskome nogometnom prvenstvu u Francuskoj 1998. Hrvatska je ondje sjajnom igrom i talen-

Vatreni iz Francuske 1998.

Hrvatska je sportom nekoliko puta doživjela planetarnu popularnost, a mnogi su ime naše zemlje upoznali isključivo preko hrvatskih sportaša, koji su postali naši najbolji poklisari.

Naime, sportski događaji, kako piše profesor John Nauright, osim što pružaju upečatljive slike zahvaljujući natjecateljskom duhu i dramatičnoj prirodi, također stvaraju i emocionalne veze između gledatelja diljem svijeta i država sudionica.

Doček Gorana Ivaniševića u Splitu nakon osvajanja Wimbledona

vrata polufinalu s domaćinom Francuskom. Šuker, Boban, Prosinečki, Ladić, Bilić, Štimac, Jarni, Asanović, Vlaović, Šimić, Soldo, Stanić i drugi postali su nacionalni heroji, ali i zvijezde inozemnih medija. Koliko su značili za ponos nacije najbolje svjedoči njihov doček u domovini, koji je okupio oko 80.000 navijača.

SLIKA ZEMLJE POČELA SE MIJENJATI

Uz dobru igru hrvatska reprezentacija plijenila je pozornost i svojim atraktivnim "kockastim" dresovima, simpatičnim navijačima koji su se čuvali izgređa te kvalitetnim medijskim nastupima igrača i nedostižnim šarmom izbornika Čire Blaževića. Što je to značilo za malu zemlju, nedavno izašla iz rata, možda najbolje svjedoče televizijske reportaže u kojima su se vodeći svjetski reporteri počeli raspitivati o toj maloj zemlji talentiranih nogometaša. Odjednom se počelo govoriti ne samo o hrvatskim nogometašima, već i o političkoj situaciji, turizmu, kulturi, povijesti... Cjelokupna slika naše zemlje počela se mijenjati, a boje našega novog imidža počele su prekrivati crno-bijelu ratnu sliku. To je dalo ključni poticaj promjeni percepcije o Hr-

tima Vatrenih, u iznimno oštroj konkurenciji, osvojila treće mjesto. Bilo je to golemo iznenađenje. Spektakl je pratilo više od milijardu ljudi. Završna natjecanja, uključujući i polufinale, pratili su milijuni ljudi koji do tada nikada nisu čuli za Hrvatsku. A danas je mnogima od njih prva asocijacija na Hrvatsku – Šuker. Imati "kockasti" dres čak i u najzabačenijim afričkim državama postala je stvar ugleda. Ali put do brončane medalje, sjećamo se, nije bio nimalo lagan. Svoj status izborili smo u okršajima s puno većima i jačima, što je Vatrenima priskrbilo dodatne simpatije diljem svijeta. Nezaboravna pobjeda nad Njemačkom od 3 : 0 u četvrtfinalu bila je najveća senzacija prvenstva, koja je otvorila

vatskoj u globalnoj javnosti. Više nismo bili poznati samo po ratu, već eto i po sportu. Naime, sportski događaji, kako piše profesor John Nauright sa sveučilišta Brighton, osim što pružaju upečatljive slike zahvaljujući natjecateljskom duhu i dramatičnoj prirodi, također stvaraju i emocionalne veze između gledatelja diljem svijeta i država sudionica.

S druge strane, biti domaćin važnoga sportskog događaja pitanje je ugleda, ali i zarade, jer im omogućava veliku medijsku pozornost i promociju diljem svijeta te milijune posjetitelja. Tu su i dodatne ekonomske i promotivne koristi, koje pak ovise isključivo o sposobnosti zemlje domaćina jer dobivanje domaćinstva tek je preduvjet koji treba kreativno iskoristiti. Države profitiraju ako organizatori uspješno organiziraju sportsku manifestaciju i kvalitetno je iskoriste kako bi se predstavili svijetu i privukli turiste te ponude atraktivne proizvode, usluge i sadržaje posjetiteljima, a infrastrukturu iskoriste za dodatni razvoj.

Ususret nam dolaze Europske sveučilišne igre, kad će u Zagrebu i Rijeci boraviti više od 5.000 mladih sportaša pa imamo priliku pokazati se kao dobar i mudar domaćin. S druge strane, u rukama imamo dovoljno aduta da se svijetu predstavimo kao talentirana i uspješna europska sportska zvijezda. Jasno, ako na tom putu neutraliziramo sve one koji nam ruše imidž u svijetu, ali i one koji nam srozavaju vjeru u vlastitu državu. A zahvaljujući aktualnoj nogometnoj euforiji u domovini ovogodišnji Dan državnosti konačno je bio okičen barjacima, kako bi i inače trebalo biti za svaki nacionalni praznik. ■

ENG It has been some time since we had an opportunity to see so many flags on our streets and squares and affection, pride and unity for Croatia as during the European football championships. There are no political events or national holidays that evoke as much celebration of the country.

Kolo igra, tamburica svira u Calgaryju

Domaćin ovogodišnjeg festivala bila je grupa "Kardinal Stepinac" iz Calgaryja. Domaćini su tog produženog vikenda, kad se slavio *Victoria Day*, ugostili nekoliko stotina kanadskih Hrvata različitih generacija, kao i goste festivala

Tekst: **Davorka Pehar - Tomić**

Grad Calgary u jugozapadnoj Kanadi 20. svibnja bio je Hrvatska u malom. Pristigli su Hrvati iz Winnipega, Edmontona, Vancouvera i Victorije da zajedno s domaćinima iz Calgaryja proslave trodnevni, 39. po redu Kanadsko-hrvatski festival folklor zapadne Kanade.

Svrha festivala je okupljanje Hrvata koji žive na ovim prostorima te njegovanje i promoviranje bogate hrvatske kulturne baštine. Želja je uz pjesmu, ples i glazbene izvedbe predstaviti ovu prelijevu ostavštinu mlađim naraštajima, kao i prijateljima u Kanadi. Domaćin ovogodišnjeg festivala bila je grupa "Kardinal Stepinac" iz Calgaryja. Domaćini su toga produženog vikenda, slavio se

Victoria Day, ugostili nekoliko stotina kanadskih Hrvata različitih generacija, kao i goste festivala.

ZABAVA DO KASNO U NOĆ

Početak festivala obilježila je "Pub Night" u Hrvatsko-kanadskome kulturnom centru (HKKC). Ples i zabava, uz glazbu DJ-a Tibora Tomića i Franka Crnkovića, trajali su do kasno u noć.

Sutradan je, nakon pjevanja himni, sve prisutne pozdravio Mario Damjanović, predsjednik Hrvatskoga kulturnog naslijeđa Calgary (*Croatian Heritage Society Calgary*), a zatim Antony Brnjas, predsjednik Hrvatsko-kanadskog udruženja folklor za zapadnu Kanadu. Sudionike je pozdravio i sve skupa blagoslovio vlč. Domin Vladić, župnik u Calgaryju. Glazbeno-scenski program otvorili su domaćini iz Calgaryja igro-

kazom *Pokuplje/Ladarski splet* u kojem su se na sceni našli članovi svih grupa iz Calgaryja. Grupa "Kardinal Stepinac" izvela je plesove i pjesme iz Pokuplja. Zatim su nastupili "Hrvatski vitezovi", grupa odraslih iz Vancouvera s plesom i pjesmama iz Baranje. Gosti iz Edmontona – "Domagoj", srednja i mala grupa, predstavili su se pjesmama i plesom iz Požeške kotline. Zatim je nastupio Tamburaški orkestar "Kardinal Stepinac" (TOKS) iz Vancouvera koji su oživjeli kordunaške uspomene.

Na gala-večeri podijeljene su plakete sudionicima, predana je zastava festivala predstavnicima društva "Zagreb" iz Victorije, koje će biti domaćin 40. festivala iduće godine.

Slijedila je razigrana grupa odraslih iz Winnipega "Hrvatska zora" svojim prikazom Međimurja. Nakon njih svi su uživali u zvucima tamburica "Hrvatskih zlatnih žica" iz Calgaryja. Zvuke tamburica zamijenili su glasovi momaka iz "Klape Kroata" iz Calgaryja, koji su otpjevali pjesmu "Da te mogu pismom zvati", a pridružili su im se svi u dvorani. Klapa "Lasta" iz Calgaryja izvela je tri pjesme: "Materin plač", "Ta tvoja barka mala" i "Na omiškoj stini". Slijedio je nastup srednje i odrasle grupe "Domagoja" iz Edmontona *tancima i jačkama* Hrvata iz srednjega Gradišća.

UZ PLES I PJESMU

Grupa iz Calgaryja "Vila Velebita", srednja grupa, dočarala je Posavinu plesom i pjesmom, a nakon njih "Hrvatska zora" iz Winnipega plesovima iz Baranje. Još jedanput nastupio je "TOKS" iz Vancouvera, pod ravateljstvom Zvonimira Aničića, i izveo "Desinačku predigru". Gostujući "Hrvatski vitezovi" izveli su pjesove iz Ogulina.

"Vila Velebita 1" svojim pjevanjem

i plesanjem "Vrlike" ostavila je prisutne bez daha. Grupa "Zagreb" iz Victorije, grupa djece od 3 do 10 godina, izvela je plesove iz Zagorja. Svi su uživali u zadnjim minutama festivala i s osmijehom napustili dvoranu. Na večer je u HKKC bila priređena večera, a goste je zabavljao mjesni VIS "Bečari".

Sutradan, na blagdan sv. Trojstva, sve grupe, gosti i građani Calgaryja okupili

su se na svetoj misi u crkvi Majke Božje Bistričke. Misa je bila u folklornom duhu, crkvene pjesme zajedno su pjevali svi sudionici, uz svirku tamburica "Hrvatske zlatne žice" iz Calgaryja i "TOKS-a" iz Vancouvera. Misno slavlje vodili su vlč. Domin Vlačić i vlč. Marko Štefanac iz Winnipegja.

S OSMIJEHOM NAPUSTILI DVORANU

Nedjelja je završila gala-večerom u HKKC-u, gdje je festival i službeno zatvoren. Zabavljači su bili VIS "Noćni raj" iz Hamiltona. U svečanom dijelu podijeljene su plakete sudionicima, predana je zastava festivala predstavnicima društva "Zagreb" iz Victorije, koje će biti domaćin 40. festivala iduće godine. ■

ENG The city of Calgary in southwest Canada played host to the 39th Annual Croatian Canadian Folklore Festival of Western Canada featuring performing artists of Croatian extraction from Winnipeg, Edmonton, Vancouver and Victoria.

ISELJENIČKA VIJEST

U BEČU PREDSTAVLJENE IV. HRVATSKE SVJETSKE IGRE

AUSTRIJA - Hrvatski svjetski kongres (HSK) u Austriji uspješno je u Hrvatskoj akademskoj zajednici u Beču održao inicijalnu konferenciju za medije na kojoj je prezentiran projekt Hrvatskih svjetskih igara (HSI) Zagreb – 2017. godine. "Posebno nam je zadovoljstvo da su se pozivu organizatora odazvali i gradišćanski Hrvati" – uvodno je naglasio predsjednik HSK Austrije mr. Igor Lacković. Dodao je kako treba pohvaliti organizatore Igara HSK i Državni ured za Hrvate izvan RH te da će se Igre održati pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović. Pokrovitelji Igara su Hrvatski sabor, Vlada RH, Hrvatska matica iseljenika, Turistička zajednica grada Zagreba, pojedine županije, gradovi i općine, Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski nogometni savez te mnogobrojni sportski nacionalni savezi. Suorganizator HSI-ja je Grad Zagreb. Konačni raspored pokrovitelja još nije zaključen.

Potpredsjednik HSK Austrije Franjo Raštigorac izabran je za nacionalnoga koordinatera HSI-ja za Austriju.

Nastup na Igrama moguć je osobama starijim od 16 godina, u svojstvu nacionalnih momčadi. Prijave za nastup ostvaruju se preko nacionalnih organizacijskih odbora, koji su uspostavljeni u svim zemljama sudionicima, a na Igrama mogu nastupiti i veterani, osobe starije od 35 godina u svim disciplinama - objasnio je Raštigorac.

Inače, HSI obuhvaćaju široku lepezu sportova kao što su stolni tenis, mali nogomet, tenis za veterane, nogomet za

veterane, odbojka na pijesku, stolni tenis za veterane, atletika, košarka, rukomet, nogomet, plivanje, odbojka, ragbi, judo, tenis, vaterpolo, boćanje, taekwondo...

Prijave za natjecanje na IV. hrvatskim svjetskim igrama, koje će se održati od 18. do 22. srpnja 2017. godine u Zagrebu, traju zaključno do 28. veljače 2017. godine. Nakon konferencije u Beču slijede i konferencije u austrijskim gradovima Tullnu, St. Pölten, Welsu, Linzu, Grazu, Innsbrucku i Klagenfurtu. (Anamarija Manestar)

LJERKI TOTH NAUMOVOJ URUČENA KNJIŽEVNA NAGRAĐA

MAKEDONIJA - U prepunoj dvorani Društva pisaca Makedonije hrvatsko-makedonskoj pjesnikinji Ljerki Toth Naumovoj predsjednik Društva Vele Smilevski uručio je 25. svibnja plaketu, Nagradu "Danica Ručigaj" koja se dodjeljuje za najbolju pjesničku zbirku. Nagrada je dodijeljena za zbirku pjesama *Zarodiš na povikivanje* (Pozivanje začetka) objavljenu u nakladi "Bata pres" iz Skoplja.

Recenzenti knjige su istaknuti makedonski književnik Milail Rendžov i mlada pjesnikinja i kritičarka Marina Mijakovska. Selektor za dodjelu nagrade "Danica Ručigaj" bio je istaknuti kritičar i esejist Mišel Pavlovski. U obrazloženju odluke za dodjelu nagrade, uz ostalo, piše: "Knjiga Ljerke Toth Naumove je lirski čeznja obogaćena kreativnošću autorice. Prepletanje intimnog s tragičnošću, san s radošću, čini zbirku pjesama 'Zarodiš na povikivanje' knjigom, koja poeziju približava čitatelju. Poezija Ljerke Toth Naumove je šutnja, a istovremeno i krik, početak pozivanja šutnje da progovori." Primivši nagradu, Ljerka Toth Naumova u svome je obraćanju izrazila oduševljenje što dobiva uglednu nagradu Društva pisaca Makedonije koja nosi ime poznate makedonske pjesnikinje Danice Ručigaj. Izrazila je zahvalnost svim sudionicima u objavi nagrađene knjige i recitirala svoje stihove. Svečanosti je nazočila odabrana publika, među kojom i veleposlanica Danijela Barišić i Ivica Matešić iz Veleposlanstva RH, biskup mons. Kiro Stojanov i don Davor Topić, veliki broj književnika, novinara i članova Zajednice Hrvata u Makedoniji (ZHRM).

Ljerka Toth Naumova autorica je 15 knjiga poezije. Piše na hrvatskome i makedonskome jeziku. Članica je Društva hrvatskih književnika, Društva pisaca Makedonije, Literaturnih prevoditelja Makedonije i sudionica u organizaciji kulturne manifestacije *Skopsko ljeto*. Aktivna je članica ZHRM-a i glavna i odgovorna urednica glasila *Hrvatska riječ*. (Marija Damjanovska)

Piše: dr. fra Šimun Šito Ćorić, švicarska
(sito.coric@gmx.net)

PREDAVANJE U EUROPSKOJ KOMISIJI U LUKSEMBURGU

LUKSEMBURG - Pri Europskoj komisiji u gradu Luksemburgu u državi Luksemburgu vrlo je angažiran Hrvatski prevoditeljski odjel, koji se svakog dana susreće s mnogobrojnim profesionalnim izazovima. Na njihov poziv, uz posebnu preporuku dr. sc. Irene Miloš, nacionalnoga stručnjaka pri EK, gostujuće predavanje održala je prof. dr. sc. Sanja Vulić s Odjela za kroatologiju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Predavanje je održano 13. lipnja 2016., a bilo je naslovljeno "Praktič-

no znanje hrvatskoga jezika za prevoditelje".

Gostujuća predavačica upozorila je na mnogobrojne neiskorištene mogućnosti sustava tvorbe riječi u hrvatskome jeziku, uz napomenu kako je u tom pogledu suradnja jezikoslovaca teoretičara i prevoditelja praktičara više nego dobrodošla. Težište predavanja bilo je na zastupljenosti sufiksa *-telj* (u prošlosti i sadašnjosti) pri tvorbi imenica muškoga roda koje označavaju vršitelja radnje te od njih izvedenih imenica ženskoga roda. Te su riječi razmatrane s različitih aspekata. Nakon predavanja, koje je bilo vrlo dobro posjećeno, predavačica je odgovarala na zanimljiva pitanja. Tom prigodom još jednom je istaknuta nužnost redovitoga održavanja predavanja za prevoditelje.

Nedavno sam imao prigodu upitati jednoga stranog novinara koji je o sadašnjem stanju u Hrvatskoj i jednom svom prilogu pisao vrlo jednostrano i netočno, kako može tako? "Informacije mi nije dao nitko iz Beograda kao nekada, nego netko iz Zagreba", s usiljenim smiješkom počeo sa mnom diskutirati. Mislim kako nas još uvijek tuče ista matrica: samo što su nedavno službeno lagali o nama iz Beograda, a sada iz naših gradova! Prateći pomalo strani tisak i slušajući o sličnim iskustvima već dugo znam da je to samo jedan od primjera kako određeni ljudi iz domovine zbog osobnih, stranačkih i ne baš prijateljskih interesa blate Hrvatsku po svijetu. To je soj onih koji su alergični na onu: "Za Hrvatsku sve, Hrvatsku ni za što!" Pretjeruje jedan malo uvrnuti portalist da je danas u domovini lakše kupiti neke novinare nego njihove novine, ali da kao rijetko gdje u demokraciji ima u RH i BiH jednostranih, neprofesionalnih, pa kupljenih i prodanih vlasnika medija i njihovih poslušnika, nema nikakve sumnje. Vidljivo je također da se iz redova medijskih i političkih ljudi koji u domovini izvrću istine i na ovaj ili onaj način pljuju po njoj, regrutiraju oni koji preko stranih medija čine to isto, nadajući se kakvu utršku iz tih inozemnih pritisaka. To javno cinjanje Hrvatske po svijetu dogodilo se, primjerice, i nedavno kad je jedna francusko-njemačka kompanija snimila film 'Fašizam u Europi'. U njemu je RH opi-

Kad će prestati bijeda hrvatskih medija?

Vidljivo je da se iz redova medijskih i političkih ljudi koji u domovini izvrću istine i na ovaj ili onaj način pljuju po njoj, regrutiraju oni koji preko stranih medija čine to isto, nadajući se kakvu utršku iz tih inozemnih pritisaka

sana kao najviše fašistička zemlja u Europi. Jasno je da je to čista glupost, ali uskoro se i otkrilo da je izvor tog beda-stoći hrvatska "denuncijantska internacionala koja je u RH na djelu".

A u samoj Hrvatskoj ima na medijskom polju apsurdnih i podlih stvari na pretek. Bilo je zabavno gledati nedavno prozirno i smiješno jeftino reklamiranje skupa od manje-više svih vodećih hrvatskih medija na Trgu "protiv Vladina zaustavljanja reforme svih reformi". Svi su znali da tu reformu baš nitko nije dovođio u pitanje, nego se samo tražilo da se poslušna glas stručnih recenzenata kurikula. Ekipa koja je mjesecima radila na reformi, sama imenovana od bivše Vlade, nazvala je to (pazi!) miješanjem politike u njihov rad. Na tu halabuku nasjeli su i predsjedničin savjetnici pa onda i sama predsjednica. Uz svu medijsku potporu Jutarnjeg, Večernjeg, Novog lista, Slobodne, RTL-a, TV Nove i sličnih skupilo se tripud manje ljudi nego što će ih doći u Čavoglave sada u kolovozu bez ikakve reklame. Tako s ljevice organizirani i manipulirani sudionici, razgalamili su se, a onda kao pokisli otišli kući, "Martin u Rim, Martin iz Rima".

A kumrovečka "psihijatrijsko-humoristička sekvenca" veličanja jednoga

notornog diktatora i najvećega zločinca hrvatskoga naroda u povijesti dobiva na sva tri nacionalna programa više prostora i pažnje od 25. obljetnice Hrvatskih oružanih snaga uz nazočnost predsjednice, premijera i predsjednika Sabora RH. Slično se dogodilo s medijskim prostorom i za neki groteskni transparent "Hrvatska vlada ubija medije" i nekoliko uglavnom poslanih aktivista i novinara koji su na predsjedničin izvrstan govor počeli zviždati zviždaljkama na onoj konferenciji u HND-u prigodom Dana slobode medija u Europi. Postavljeni predsjednik HND-a prilično se farizejski ogradio od toga incidenta. Ako njihovom lijevom drugu netko nepristojan gurne šesir s glave, dignu graju kao da mu je glava u opasnosti, a ako im nepoćudnu novinariku potjeraju s posla, ni slova! Jedan ugledni kolumnist je to vrlo dobro primijetio: "Pogledajte tko su sve članovi HND-a... Jesu li kada zviždali dok je SDP bio na vlasti, nikada... Sad odjednom silni fašizam zavladao Hrvatskom..." I jedno priopćenje HRT-a dokumentirano pokazuje kako cijeli niz neistina i netočnih tvrdnji upravo izvi-re iz neskriveno jednostranog HND-a, od njih koji bi se profesionalno najviše trebali zauzimati za javnu istinu...

U suvremenom svijetu sredstva javnog priopćavanja, njihovi vlasnici, ustanove i njihovi nositelji igraju danas kao nikada prije veliku ulogu preko tiska, radija, TV-a i Interneta u nametanju tema i stajališta velikom broju čitatelja, slušatelja i gledatelja. Istina, vidimo da malo po malo sve više medijskih ljudi izvan Hrvatske prepoznaje tu neprofesionalnost i zagađenu rabotu hrvatskoga medijskog prostora te uviđa da treba tripud provjeravati "ponuđene negativne informacije o Hrvatskoj", iako još uvijek nisu rijetki stranci s ocrnjujućim predznacima. Dobro je da su takvi glasovi sve češći kao, primjerice, ovaj iz pera francuskog književnika i novinara Christophea Dolbeaua, pa i bez njegove takve zašiljenosti: "...Od siječnja je krenula masovna međunarodna kampanja klevetanja i dezinformiranja protiv novoizabrane hrvatske Vlade i hrvatskog ministra kulture Zlatka Hasanbegovića. Kad se vidi način na koji su ovi napadi organizirani, čovjek se osjeća kao da je transportiran u vrijeme Agitpropa u Sovjetskom Savezu. Hrvatska je puna izdajica, defetista, policijskih doušnika i antidomoljuba svih vrsta u području novinarstva i kulture. Oni se boje gubitka svojih beneficija i zato napadaju lažima, tračanjem i prevarama. Nadajmo se da Europa neće nasjesti na to..."

Eto, nikako da se u RH i BiH oslobodimo ozakonjenoga staljinističkog i fašističkog nasljeđa, da u slobodu govora i ljudskih prava ne spadaju sloboda podvala, laži i klevetanja! Koliko dugo još??? ■

Boljševici su u slobodu govora i ljudskih prava uvijek uključivali i pravo na laž i klevetu!

Grad biskupa Kvirina mučenika

Grad je smješten na trima rijekama, ušću Odre u Kupu, kao i Kupe u Savu na 98 metara nadmorske visine. Do Siska je plovna rijeka Sava, a u 19. stoljeću za riječni promet koristila se i Kupa

Središte Siska iz zraka

Segestika, datira iz 4. st. pr. Kr. Antičku Sisciju osnovali su razaranjem Segestike Rimljani 35. godine pr. K. Tada mladi zapovjednik Oktavijan August, a kasnije rimski car, bio je na čelu vojske koja je osvojila Segestiku te na lijevoj obali Kupe osniva novo naselje Sisciju. Ona zbog svoga prometnog položaja dobiva vrhunske upravne funkcije te postaje za vrijeme cara Dioklecijana krajem 3. stoljeća središte provincije Panonije Savije, između Petovije, današnjega Ptuja koji je središte Panonije Superior ili Gornje Panonije i Sirmuiuma ili Srijemske Mitrovice koja postaje središte Panonije Inferior ili Donje Panonije i sjedište rimske riječne flote. Od Siscije vodi značajna prometnica prema Seniji ili Senju na jadranskoj obali. Siscija ima prvorazredni vojni značaj i dobiva sve atribute značaj-

Piše: Zvonko Ranogajec

Sisak je jedan od najstarijih gradova na prostoru središnje Hrvatske, jedno je od najznačajnijih industrijskih središta iz razdoblja druge polovice 20. stoljeća, a danas je političko središte Sisačko-moslavačke županije. Smješten je na trima rijekama, ušću Odre u Kupu, kao i Kupe u Savu na 98 metara nadmorske visine. Do Siska je plovna rijeka Sava, a u 19. stoljeću za riječni promet koristila se i Kupa uzvodno do Karlovca. To je bilo vrijeme podunavsko-sjeverno-jadranske prometne orijentacije hrvatskih prostora kada se lađama prevozilo žito iz Panonije preko Siska do Karlovca i dalje cestovnim putem Lujzijanom, Karolinom i Jozefinom do Bakra, Rijeke i Senja. Sisak je danas središte riječnog

prometa, a glavni riječni prijevoznik je *Dunavski Lloyd Sisak d.o.o.*

NIZAK POPLAVNI PROSTOR

Sisak je smješten u jugozapadnome dijelu Panonske nizine na kontaktu pobrđa Banovine s juga, Turopolja sa sjeverozapada i Lonjskog polja sa sjeveroistoka u srcu Posavine. Sisačka Posavina nizak je poplavni prostor zbog nepropusne reljefne podloge i čestih poplava uzrokovanih taloženjem materijala na dno Save, zbog čega ona često meandrira i mijenja svoj tok. To je i razlog da Odra i Kupa prije svojih ušća idu više kilometara paralelno prije svog ušća ocjeditom terasom, a sjeverno i južno su poplavljanje površine u kojima nema naselja.

Sisak je povijesno gledano jedno od najstarijih naselja u Hrvatskoj jer pret hodnica današnjeg Siska, ilirsko-keltska

Katedrala sv. Križa

U Sisku su 22. lipnja 1593. godine Turci poraženi od malobrojnijih branitelja na čelu s banom Tomom Erdedijem, a porazom Turaka dolazi do prekretnice u ratovanju s Turcima.

Stari grad

nog antičkog urbanog središta, kovnicu novca, terme, amfiteatar.

Kršćanstvo rano zahvaća korijene u Sisku u kome krajem 3. st. djeluje biskup Kvirin, ubijen mučeničkom smrću za najpoznatijega progonitelja kršćana, cara Dioklecijana. On je danas zaštitnik grada Siska koji svoj dan slavi na Kvirinov blagdan 4. lipnja. Propašću Rima zapušta se i Sisak koji ojačava dolaskom Hrvata, a u njemu od 810. do 823. godine stoluje knez Ljudevit Posavski koji ratuje protiv Franaka. Padom Ljudevita i hrvatske panonske kneževine u 12. stoljeću Sisak dolazi u posjed zagrebačkoga Kaptola. Za vrijeme ugarskoga kralja Bele IV. Sisak dobiva status gradske općine s vlastitom upravom i sudom te se razvija kao trgovačko središte sve do početka osmanlijskih prodora u 15. stoljeću.

LJUDEVIT POSAVSKI STOLUJE U SISKU

Sisak tada postaje značajno obrambeno središte u sprječavanju prodora Osmanlija na zapad prema Habsburškoj monarhiji. U Sisku su Turci pod vodstvom Hasan paše Predojevića 22. lipnja 1593. godine poraženi od malobrojnijih branitelja na čelu s banom Tomom Erdedijem, a porazom Turaka i smrću Hasan paše Predojevića dolazi do prekretnice u ra-

tovanju s Turcima i dolazi do ravnoteže prema hrvatsko-turskoj granici, nakon čega se stvara Vojna krajina.

Tijekom 18. i 19. stoljeća Sisak je podijeljen na civilni Sisak na lijevoj obali Kupe koji pripada Kaptolu te onaj na de-

snoj obali Kupe vojni Sisak koji je pod upravom Banske Hrvatske, a ujedinjuju se 1874. godine. Od 1828. godine Sisak prema projektima arhitekta Ivana Fistrovića dobiva svoje urbanističke vizure u četiri paralelne ulice. Sisak se razvija zahvaljujući riječnom prometu, trgovini, grade se žitna skladišta, palače, hoteli, parkovi, most preko Kupe. Od Zidanoga Mosta do Siska sagrađena je 1862. godine prva željeznička pruga u Hrvatskoj.

INTENZIVNI RAZVOJ INDUSTRIJE

Gradnjom željeznice i zahvaljujući snažnom riječnom prometu, Sisak doživljava intenzivni razvoj industrije početkom 20. stoljeća. Tijekom Drugoga svjetskog rata u šumi Brezovici pokraj Siska osnovana je prva antifašistička postrojba u Europi, Sisački partizanski odred pod zapovjedništvom Vlade Janića Cape.

Industrijski razvoj Siska započinje izgradnjom ciglane, pivovare, kemijske industrije, industrije alkoholnih pića, a kulminirao je podizanjem željezare i rafinerije. Domovinski rat u znatnoj mjeri unazađuje današnju gospodarsku i demografsku sliku Siska, industrijska postrojenja su vidno oštećena, željeznička pruga prema Karlovcu je zatvorena, Kupa prema Karlovcu nije više plovna, a grad su mimoišle glavne cestovne i željeznič-

Stari most

Sisak se razvija u 19. st. zahvaljujući riječnom prometu, trgovini, grade se žitna skladišta, palače, hoteli, parkovi, most preko Kupe.

Gradska vijećnica

ke prometnice koje prolaze sjevernije od grada. Isto tako na značaju je izgubila unska pruga preko Bosne prema Dalmaciji.

Sisak je početkom 2010. godine postao središte obnovljene Sisačke biskupije, a područje grada sastoji se od 35 naselja. Područje lokalne samouprave ima površinu od 422 četvorna kilometra, a graniči s dva grada, na zapadu Petrinjom i na istoku Novskom, kao i s osam općina, a to su: Lekenik, Martinska Ves, Velika Ludina, Popovača, Lipovljani, Jasenovac, Sunja i Donji Kukuruzari. Prema posljednjem popisu stanovništva područje grada Siska ima 47.768 stanovnika, a samo naselje Sisak ima 33.322 stanovnika. Veća naselja su još Budaševo i Topolovac.

Poznate osobe u povijesti Siska bili su političari iz HSS-a Stjepan i Antun Radić, general Janko Bobetko, političar Davorko Vidović, povjesničarka umjetnosti Vera Horvat Pintarić i nogometaš Ivica Horvat. Od kulturnih ustanova dominira Dom kulture "Kristalna kocka vedrine" koja uključuje kazalište, glazbu, izdavaštvo, izložbe i kinematografsku djelatnost, Gradski muzej, Glazbena škola "Fran Lhotka" i kazalište Daska. ■

Arheološke iskopine grada Siscije ispred katedrale

ENG Sisak is one of the oldest cities in central Croatia, one of the country's major industrial hubs of the second half of the 20th century and now the administrative centre of Sisak-Moslavina County.

Tekst: Maja Mozara

U Narodnoj knjižnici Grada, točnije u "Saloči od zrcala" u Dubrovniku, predstavljena je 14. travnja knjiga "Botunade", autorice Vlaste Mandić. Okosnica knjige je serijal "Botunade" koji je izlazio u časopisu bokeljskih Hrvata "Hrvatskome glasniku", od 2007. do 2012. godine u 40 nastavaka.

Riječ je o knjizi u kojoj se na satiričan i humorističan način, spajanjem prošlosti i sadašnjosti, prikazuje život u Kotoru. Iako arhitektica po zanimanju, Vlasta je već prije sa svojim radovima privukla pažnju mnogih čitatelja u Crnoj Gori, ali i šire. Tako je primjerice knjiga "Bokeška kužina" dosegla zapaženu čitanost, a autorica izniman uspjeh.

Promociju u Narodnoj knjižnici Grada organizirali su Hrvatska matica iseljenika Dubrovnik te Hrvatsko građansko društvo Crne Gore iz Kotora. Knjigu je predstavio novinar i publicist Mašo Čekić. Glazbenu podlogu promociji dala je ženska klapa "Bisernice Boke" koju je u Kotoru osnovala sama autorica davne 1979.

Na pitanje što su *botunade* autorica odgovara: "Riječ je o podbadalicama, o riječima kojima se upire jezikom u problematične teme - od onih izniklih iz svakodnevnih životnih situacija, preko mentalitetskih, seksualnih, religioznih, do političkih i svih između. Botunade su pupčanom vrpcom povezane s tradicijom karnevalskih svetkovina i verbalna su institucija, ne samo u Boki, nego i širom Mediterana."

'KE NOVA?'

Mnogobrojne posjetitelje te večeri u "Saloči od zrcala" Vlasta je pozdravila tipičnim kotorskim pozdravom "Ke nova?", objašnjavajući da je ta riječ nešto i više od toga, ovisi o načinu kako ga izgovarate, intonirate, naglašavate. To je i pitanje: *Kako ste? Gdje ste pošli? Što je novoga?* i nastavila: "Pa, eto, novoga je da sam imala hrabrosti napisati knjigu 'Botunade'. Odrastati u gradu vjekovnoga graditeljstva, kulture, sklada i ljepote je privilegija i životna referenca. Od malih nogu, svi smo nesvjesno upijali urbane vrijednosti grada sazdanog od kamena i kulture življenja. Grada građenog po mjeri čovjeka, mudrog i tolerantnog, grada sa historijom u genima - svijeta u malom. Tako smo ga doživljavali i voljeli. Kotorani su svakodnevno bili upu-

Žensku klapu "Bisernice Boke" osnovala sama autorica davne 1979.

Satirično-komično djelo o naravima kotorskim

Knjigu čine uglavnom tekstovi pisani kotorskim govorom. Nove generacije, kao ni mnogi fetivi Kotorani, više se ne služe ovim govorom. Stoga je ovo bio zadnji moment da se tiska ovakvo izdanje kako bi ostao pisani trag o njemu

Vlasta Mandić sa svojom novom knjigom

Vlasta Mandić rođena je u Kotoru 1944. godine. Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Kotoru, a Arhitektonski fakultet u Beogradu. Profesionalno se ostvarila kao arhitekt, eksterijerist u obnovi Kotora nakon potresa 1979. godine i aktivna je do danas. Ima muzičko obrazovanje i promotor je aktivnosti na afirmaciji kulturno-tradicijskih vrijednosti Kotora. Do sada je objavila knjigu "Bokeška kužina" (2009.) - monografiju tradicije, prirodne ljepote, mentaliteta i gastronomije kao važnog segmenta kulture življenja u Boki kotorskoj.

Promocija u Narodnoj knjižnici Grada Dubrovnika

Na pitanje što su *botunade* autorica odgovara: "Riječ je o podbadalicama, o riječima kojima se upire jezikom u problematične teme - od onih izniklih iz svakodnevnih životnih situacija, preko mentalitetskih, seksualnih, religioznih, do političkih i svih između."

čeni jedni na druge. Svako je poznao svakoga do najsitnijih životnih detalja, događaja, pa i tajni. Znalo se što se kuha u svakoj kužini za objed i tko kuha. Način i pravila života, kao i moral, prenosili su se s generacije na generaciju. I sve su u suživotu bile jako bliske, uz dužno poštovanje starijih. Zbog toga u svom sjećanju nosim vrijeme i saznanja o Kotoru i Kotoranima od početka 20. stoljeća pa do danas. Još su mi u sjećanju stare talijanske, austrijske, češke, mađarske, arbanaske i porodice drugih nacionalnosti koje su donosile nove vrijednosti iz svojih kultura i jezika, postepeno se inkorporirale u životno, gradsko tkivo Kotora. U sjećanju su mi kotorski oriđinali, fakini, pošpicovi, farabuti, berekini, čakulone, fetiva kotorska gospoda, komunisti..."

Knjiga je napisana po Vlastinim sjećanjima o Kotoru iz prošlosti. To je sati-

rično-komično djelo o naravima kotorskim, a bome i šire - bokeškim. Čine je uglavnom tekstovi u dijaloškoj formi pisani kotorskim govorom. Nove generacije, kao ni mnogi fetivi Kotorani, više se ne služe ovim govorom. Stoga je ovo bio zadnji moment da se tiska ovakvo izdanje kako bi ostao pisani trag o njemu.

"Ono što je Vlasta Mandić uradila svojom knjigom spada u najbolje oblike i načine čuvanja nematerijalne kulturne baštine. Mi smo nekako podijelili to veliko nasljeđe koje nam je prošlost ostavila u ono što je materijalno nasljeđe, što možemo vidjeti u muzejima, u kućama... Međutim, sve ono što su običaji, sve ono što je *mot*, što je muzika jezika, što je način kuhanja, što je specifično držanje tijela, dakle sve što je naš način života, i to je nematerijalna baština i nju Europa i te kako dobro štiti", rekao je promotor knjige Mašo Čekić. ■

ENG Vlasta Mandić's book *Botunade* was recently promoted in Dubrovnik. This satirical and humorous book tells of the lives and characteristics of the people of the Montenegrin town of Kotor in the present and the past.

'Pjesnički mostovi' preko Atlantika i Pacifika

U malome Solinu, a tako velikome i značajnome baštiniku hrvatske kulture, okupilo se oko 40 pjesnika iz Južne Amerike, Kanade, SAD-a i Europe, uz nazočnost velikoga broja građana i prijatelja iz Solina i Splita

Sudionici Susreta pjesnika Hrvatske izvandomovinske lirike 2016.

ne zajednice raseljenih Hrvata Sjeverne Amerike i tako unijeti u njih jedan novi oblik kulturnog druženja i ujedno očuvanja hrvatskoga jezika, a time i identiteta Hrvata u svijetu.

USPJELI U SVOJOJ NAKANI

Danas, nakon šesnaest godina, s ponosom možemo reći da smo uspjeli u svojoj nakani. Na tom dugom putu "blagovali smo hrvatsku riječ" s našim dragim domaćinima u New Yorku, San Pedru, Los Angelesu, Vancouveru, Montrealu, Chicagu, Clevelandu, Las Vegasu, Torontu... Nakon tisuće i tisuće milja putovanja po Americi i Kanadi, HIL-a je započeo graditi "pjesničke mostove" i preko Atlantika i Pacifika.

Svoj 10. jubilej, kako i priliči, obilježili smo u Hrvatskoj. Zadarsko sveučilište bilo je dostojan domaćin te značajne

Tekst: **Nada Pupačić**

U Solinu je od 24. do 26. lipnja održan 16. susret pjesnika Hrvatske izvandomovinske lirike (HIL), hrvatske udruge pjesnika sa sjedištem u New Yorku. U malome Solinu, a tako velikome i značajnome baštiniku hrvatske kulture, okupilo se oko 40 pjesnika iz Južne Amerike, Kanade, SAD-a i Europe, uz nazočnost velikoga broja građana i prijatelja iz Solina i Splita.

Hrvatska izvandomovinska lirika, koja već 16 godina uspješno promiče hrvatski jezik i kulturu diljem svijeta, svoje djelovanje započela je u maloj njujorškoj Hrvatskoj katoličkoj zajednici u Astoriji, sa šest pjesnika i s puno ljubavi i entuzijazma, te otad uporno i marljivo okuplja one koji pišu i poštuju domaću riječ. Želja nam je bila povezati mnogobroj-

"Blagovali smo hrvatsku riječ" s našim dragim domaćinima u New Yorku, San Pedru, Los Angelesu, Vancouveru, Montrealu, Chicagu, Clevelandu, Las Vegasu, Torontu...

Druženje je uljepšala
Ženska klapa *Tamarin*
iz Vranjica

obljetnice, na kojoj su se okupili pjesnici s četiri kontinenta - Amerike Australije, Europe i Afrike. Nakon toga uslijedio je Beč, a zatim 2014. Zagreb gdje je uz Hrvatske svjetske igre u organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa, čija smo članica, održan XIV. susret pjesnika HIL-a. Za svoj XV. susret pjesnici su se vratili u New York gdje je prije 15 godina sve i počelo. Kao i svi prethodni susreti, tako je i ovaj iznjedrio jednu novu, ovoga puta

S izleta u Klis i drevnu klisku tvrđavu

"Obogaćeni smo obnovljenim i novim poznanstvima, većim znanjem o povijesti i bogatstvu svog naroda, zahvalni za iskazanu pažnju i toplinu domaćina."

Iz dnevnika prof. mr. Ivanke Madunić Kuzmanović (SAD)

Petak, 24. lipnja - U organizaciji Turističke zajednice Klis s "Kliskim uskocima" odlazimo na izlet u Klis i drevnu klisku tvrđavu. Nakon kratkoga godišnjeg sabora HIL-e u prostorijama Doma kulture Zvonimir u Solinu, družimo se do kasno u noć.

Subota, 25. lipnja - Razgledavamo antičke i srednjovjekovne spomenike Salone u organizaciji Turističke zajednice Solin. U Domu kulture Zvonimir, u 18 sati bilo je svečano otvorenje XVI. susreta pjesnika HIL-e. Uslijedio je uvodni pozdrav predsjednice HIL-e, Nade Pupačić. Gost pjesnik Miro Mandac, povratnik u domovinu iz Chicaga, recitirao je svoje stihove. Nakon pozdravnih govora predstavnika grada Solina i Klisa uslijedio je recital "Po njemu si sve što jesi". U njemu su sudjelovali dugogodišnji članovi HIL-e, okupljeni s četiri strane svijeta. Predstavljena je XV. zbirka "U New Yorku kolijevki HIL-e" o kojoj su govorili recenzent prof. Milan Bošnjak iz Zagreba (Ured za Hrvate izvan RH), te Helena Burić, prof. Splitskog sveučilišta i Mladen Vuković, novinar HRT - Radio Split. Krasnoslovili su prisutni dioninici XV. zbirke: Ivan Gerić (SAD) i Branka Grakalić (Švicarska). Druženje je uljepšala Ženska klapa Tamarin iz Vranjica.

Nedjelja, 26. lipnja - Obilazimo "najljepši grad na svitu" - Split. U crkvi Gospe od Otoka okupili smo se na misnom slavlju koje je služio don Luka Prcela. Zahvaljujući Majci Božjoj na daru domovine, proslavili smo i pedesetu godišnjicu braka člana HIL-e, Ante Prlića i supruge Zore iz Vancouvera.

U 18 sati nastavak 16. susreta pjesnika HIL-e, krasnoslovom otvorio je i oduševio sve prisutne hrvatski branitelj Ante Nadomir Tadić Šutra. Zatim je prof. Tomislav Bilosnić pozdravio prisutne u ime prof. Faričića sa Zadarskog sveučilišta i u svoje osobno, koji i te kako razumije pjesnički opus iseljenika.

Dr. sc. Srećko Listeš, prof., govorio o Marku Maruliću i time obogatio naš Susret, a zatim je uz njihov pjesnički opus predstavio devet novih pjesnika umjesto recenzentice dr. sc. Željke Lovrenčić. Prisutni pjesnici XVI. zbirke krasnoslovili su po dvije pjesme.

Bili su to: Florijan Bebić i Milo Bijuklić iz Beča, Slavica Božičević iz Švedske, čašna sestra Lidija Glavaš iz BiH, Nela Stipančić-Radonić iz Njemačke. Stihove Nasje Wickerhuser iz SAD-a čitala je njezina majka Jasna.

Kraj nam je uljepšala plesna skupina "Solinski bubamarci" te folklorna grupa KUD Salona. Nakon domjenka druženje je nastavljeno do kasno u noć.

Sutra se vraćamo svojim kućama. Obogaćeni smo obnovljenim i novim poznanstvima, većim znanjem o povijesti i bogatstvu svog naroda, zahvalni za iskazanu pažnju i toplinu domaćina te očarani ljepotom Solina, Klisa i rječice Jadre.

petnaestu jubilarnu zbirku "U New Yorku kolijevki HIL-e", koja je upravo predstavljena na ovogodišnjem XVI. susretu pjesnika HIL-e u Solinu.

STIHOM NA IZVORNOM NARJEČJU

U našim zbirkama često se mogu naći stihovi na izvornom narječju bogate jezične baštine Hrvata. Na žalost, u nekim dijelovima Hrvatske ona su već davno zaboravljena. Recenzenti ovih vrijednih zbirki bili su priznati književnici, prevoditelji, jezikoslovci poznati u svijetu i Hrvatskoj. Ponosni smo da smo i na ovaj način uspjeli uspostaviti značajan most s domovinom. Sa svakim Susretom pristizali su novi članovi HIL-e koja danas ima više od 150 pjesnika. Ako tome pridodamo poštovatelje "drage nam domaće riječi", likovne umjetnike i naše recenzente, zasigurno je taj broj i puno veći.

I na kraju razmišljanje jedne pjesnikinje o članovima HIL-e i susretima koje je zapisano na preklopnici jedne naše zbirke: "...Pitate li slučajno neke od ovih modernih trubadura, što o svom trošku putuju svake godine u drugi grad, drugu zemlju, zašto to čine, ne bi vam znali reći. Ja bih ipak dodala: Poezija duboko emotivna, ispunjena domoljubljem i rodoljubljem, povezala je sve te pjesnike u jednu veliku obitelj u kojoj se nesebično dijeli ljubav i briga za svakog člana. Rastanci nabijeni emocijama, ispunjeni sjetom, bez puno riječi satkani su u jednu jedinu želju - Sretan Ti povratak doma i vidimo se dogodine!" ■

ENG The 16th meeting of writers gathered around the Croatian Lyricism Abroad group, a New York-based association of poets of Croatian extraction, was held in the coastal town of Solin from June 24th to 26th, pooling some forty poets from the Americas, Canada and Europe.

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika. Učite kada želite i gdje želite.

A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian. Learn when and where you want.

12. rujna – 4. prosinca 2016. September 12 - December 4, 2015

HIT-1

Sveučilište u
Zagrebu

srce

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

The first on-line course of Croatian as second and foreign language

- 7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodleu)
- 150 nastavnih aktivnosti
- 24 sata online nastave u živo
- iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik
- interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika
- 7 learning units in the Moodle-based e-learning system
- 150 learning activities
- 24 hours of real-time communication online
- experienced language instructors, specialists in Croatian as L2
- an interactive, communicative and individual approach to language learning

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

MANJINSKA VIJEST

DAN DRŽAVNOSTI U PEČUHU

MAĐARSKA - Otvorenjem izložbe "100 godina Price" u Gradskoj kući u Pečuhu započela je svečanost obilježavanja Dana državnosti i 25. godišnjice neovisnosti RH u tome južnomadžarskom gradu.

Izložbu je otvorio gradonačelnik grada Pečuha Zsolt Pava dok je o samoj izložbi govorio hrvatski kulturni djelatnik iz Mađarske Ernest Barić. Riječ je o izložbi koja je otvorena u povodu stote godišnjice rođenja hrvatskoga slikara i li-

kovnoga pedagoga Zlatka Price, koji je rođen 1916. upravo u Pečuhu. Sva izložena djela darovana su gradu Pečuhu. Na svečanom događaju bile su prisutne i predstavnice HMI-ja, Diana Mašala Perković, tajnica Matice i Lana Šaš, voditeljica Ureda ravnatelja.

Svečanost se nastavila u pečuškoj katedrali gdje je održana sveta misa za domovinu koju je predvodio župnik iz Mohača Attila Bognar. U sklopu predstavljanja Koprivničko-križevačke županije u OC "Miroslav Krleža" u Pečuhu, prisutnima se obratio zamjenik župana Ivan Pal čestitavši svima Dan državnosti. Prikazan je i županijski turistički film, a za kulinarske specijalitete pobrinuli su se vrijedni kuhari Podravke priredivši za prisutne kuharski show. Predsjednik Hrvatske samouprave u Mađarskoj Ivan Guban predao je gradonačelniku grada Vukovara Ivanu Penavi donaciju od 10.000 eura koju su skupili Hrvati u Mađarskoj za obnovu vukovarskoga vodotornja.

Za kulturno-umjetnički dio programa pobrinuli su se ženski pjevački sastav "Korijeni" iz Martinaca te tamburaški sastav "Biseri Drave" iz Starina.

O useljenicima iz Ljubušškoga u SAD početkom prošlog stoljeća

Knjiga je tako pisana da će podjednak interes pobuditi u čitatelja koji se prvi put susreće s iseljavanjem iz ljubuške općine, kao i vrhunskih povjesničara koji njome mogu obogatiti svoje znanje

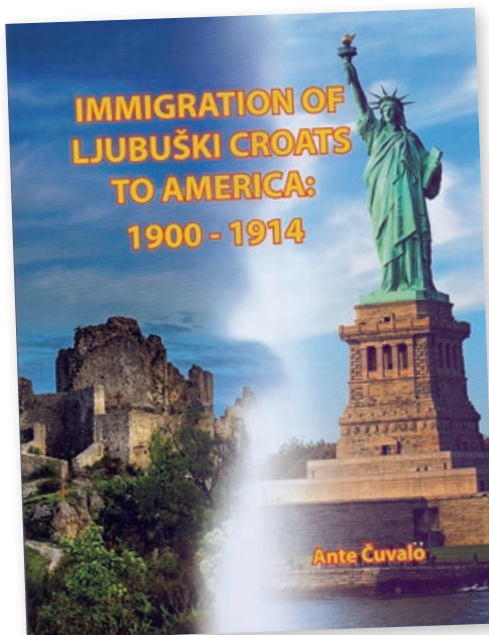
Tekst: Vinko Grubišić

Dugogodišnji profesor povijesti na Joliet Junior College (SAD) prof. dr. Ante Čuvalo, koji još od 1990-ih živi u Hrvatskoj, sigurno je danas jedan od najboljih poznavatelja hrvatske nazočnosti u SAD-u tijekom posljednjeg stoljeća i pol. Znači, problematiku o kojoj piše poznaje s obje strane. Njegova djela, poput *Historical Dictionary of Bosnia and Herzegovina*, već su dulje vrijeme svojevrsno pomagalo svima koji se zanimaju za kompleksnu povijest Bosne i Hercegovine, hrvatskog useljeničtva u SAD i doprinose Hrvatima svijetu. Nedavno je obogatio hrvatsku povijest - posebno povijest hrvatskog useljeničtva u SAD - novim djelom, koje je gotovo odmah nakon objavljivanja na hrvatskome tiskano i na engleskome jeziku, pod naslovom *Immigration of Ljubuški Croats to America 1900 – 1914*

(Useljavanje ljubuških Hrvata u Ameriku 1900. – 1914.).

Knjiga je tako pisana da će podjednak interes pobuditi u čitatelja koji se prvi put susreće s iseljavanjem iz ljubuške općine, kao i vrhunskih povjesničara koji njome mogu obogatiti svoje znanje i dodati puno toga temeljitome poznavanju tematike.

Na pitanje koje bi se moglo postaviti zašto su se ljudi iz toga zapravo pitomoga i relativno plodnoga kraja Hercegovine morali iseljavati, autor daje temeljite i uvjerljive odgovore koji su sadržani u povijesnim zadnostima koje su se uvijek suprotstavljale zemljopisu i teško se

Knjiga će sigurno dobro doći svima koji žele pronaći svoje korijene, kad je tko od njihovih otišao u "novi svijet", koga je ostavio, tko ga je dočekao...

usklađivale s tim ponosnim, a tako miroljubivim svijetom: turska dugotrajna vladavina bila je daleko od bilo kakvog progressa, a austrijska vlast tek je nešto ublaživala teško stanje, ali bilo je to daleko od kakvih značajnijih gospodarskih boljitaka i pomaka u standardu života.

Amerika se posljednjih desetljeća pretpošlog stoljeća, tj. u vrijeme industrijalizacije, predstavljala kao "obećana zemlja" i baš tom aspektu "obećanosti" Čuvalo posvećuje značajnu pažnju: u Ameriku su prije 1880. masovno stizali Englezi, Nijemci, Irci, Škoti te useljenici iz skandinavskih zemalja. Ti su "pravi Amerikanci" kasnijim došljacima na sve

načine pokazivali svoju superiornost i prijezir. No, unatoč tome useljenici o kojima je ovdje riječ pokazivali su iznimnu vitalnost, visokomoralni odnos prema radu, bili su obiteljski ljudi koji su nastojali djeci omogućiti što bolji i dostojniji život, a ne zaboraviti ni one bliske koji su ostali u rodnome kraju u siromaštvu.

Vrlo precizno se iznose statistike pojedinih sela, broj iseljenih u SAD, koliko muškaraca i koliko žena te omjeri u postocima, odnosi oženjenih prema neoženjenima, zatim odnosi pismenih prema nepismenima, nerijetko se navodi i ime prvog iseljenika. Uz imena pojedinih useljenika navodi se spol, dob, bračno stanje, ime broda kojim je useljenik došao u Ameriku, luka iz koje je otplovao... Ovaj dio knjige sigurno

će dobro doći svima koji žele pronaći svoje korijene, kad je tko od njihovih otišao u "novi svijet", koga je ostavio, tko ga

je dočekao... Možda će pronaći one – kako autor reče – "koji do kraja života nisu prestajali voljeti svoje rodno mjesto i one koje su ostavili iza sebe. Ne zaboravimo ni mi njih".

Knjiga je pregledna, lijepo uređena, s puno živopisnih slika, pokazuje nam po mnogo čemu poseban, a opet s obzirom na iseljeničtvo i useljeničtvo u SAD tako tipičan hrvatski kraj. ■

ENG Dr Ante Čuvalo, a long time professor of history at Joliet Junior College in the USA, has lived in Croatia since the 1990s. He recently published his *Immigration of Ljubuški Croats to America 1900 – 1914*.

"Mickasta spajalica Boke kotorske i Pule"

Učenici su se na vrlo dirljiv način oprostili od prof. Ane Šarčević, zahvalivši joj za sav trud i znanje koje im je podarila. Večer su upotpunili učenici svojim recitacijama, glazbenim nastupima i glumom

Dario Musić govori o povijesti hrvatske nastave u Crnoj Gori

knjizi", istaknula je Snježana Akrap Sušac. Nazočnima se obratila i druga autorica, Feodora Gubaš Štifanić, koja je govorila o samom nastanku knjige: "Sve je krenulo sa Snježanom, s njenom suradnjom i poznanstvom s don Srećkom, s Hrvatskim nacionalnim vijećem. Tako se desila ta suradnja i odlično mi je to što su surađivali veliki i mali, što su autorice teksta odrasle osobe, a što su autori ilustracija djeca."

KNJIGA U ZNAKU BROJA DVA

U ime Nakladničke kuće "Medit" o knjizi je govorila Biserka Vranić, koja je istaknula kako je ova knjiga "nekako sva u znaku broja dva"; dvije su autorice, dva su tima i dva su nakladnika. U ime Hrvatskoga građanskog društva posjetiteljima se obratio Dario Musić: "Ako želimo i dalje na ovim prostorima živjeti kao Hrvati, moramo vratiti svoj materinski jezik tamo gdje je oduvijek bio i gdje pripada. Materinski jezik je bogatstvo svakog naroda, dokaz njegovog identiteta i postojanja. Hrvatsko građansko društ-

Tekst: Radio Dux

U crkvi svetog Duha u Kotoru 10. lipnja predstavljena je knjiga za djecu "Mic po mic - Mickasta spajalica Boke kotorske i Pule", autorica Snježane Akrap Sušac i Feodore Gubaš Štifanić, čije su ilustracije kreirali mladi polaznici hrvatske nastave iz Tivta i Kotora, kao i učenici Osnovne škole "Veli vrh" iz Pule. Nakladnici ove knjige su don Srećko Majić i Biserka Vranić iz Nakladničke kuće "Medit" iz Pule. Jedna od autorica, Snježana Akrap Sušac, izrazila je zahvalnost svima koji su pomogli u realiziranju ove knjige, a posebice don Srećku Majiću, koji je knjigu tiskao besplatno.

"Završili smo drugu knjigu. Ako bude uspješna kao prva, bit ćemo zadovoljne. Naime, s prvom smo završile u Bolonji na dječjem sajmu knjiga; Ministarstvo kulture dalo je natječaj na kojem smo odabrani među hrvatskim autorima. Kakav će 'Micka' imati uspjeh, vidjet ćemo, a mi već radimo na trećoj

"Ako želimo i dalje na ovim prostorima živjeti kao Hrvati, moramo vratiti svoj materinski jezik tamo gdje je oduvijek bio i gdje pripada."

Najmlađi učenik s uvjerenjem o pohađanju predškolske skupine HN

"Veliki osjećaj bliskosti s domovinom"

Prof. Ana Šarčević: "Kraj svojega rada kao učiteljice hrvatske nastave u Crnoj Gori nisam mogla zamisliti ljepšim. U Boku kotorsku sam došla nakon što sam prošla natječaj Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH 2012. godine. Nakon četiri godine života i radnoga iskustva u Boki kotorskoj mogu reći kako su se moji radni zadatci pretvarali u jedno obogaćujuće spoznavanje onoga što ovaj prostor i ljude povezuje s Lijepom Našom. Napose je to vrijedna povijesna i kulturna baština koju je neophodno sagledavati unutar istoga konteksta. Ne trebam ovdje nabrajati što sve povezuje ovaj čarobni zaljev s Hrvatskom jer bi za to trebalo nizati duge retke.

Naročito sam voljela, kada mi se ukazivala prilika, ostvarivati neposredan kontakt učenika s Hrvatskom preko terenskih nastava kojima smo zajedno otkrivali dobar dio zemlje. Rado sam voljela povezati se i surađivati s kolegama koji također rade u nastavi, naročito u Hrvatskoj. To je bilo za mene dragocjeno iskustvo u kojemu su moji učenici učili, ali jednako tako učila sam s njima i ja. Promatrala sam učenike kako se otvaraju novim metodama učenja i kako rado prihvaćaju takve zadatke. Stoga je i poticaj profesorice Akrap-Sušac za suradnju na zbirci pjesama i priča za djecu 'Mic po mic' bio vrijedan oblik suradnje, koja je prerasla početne ideje, kako to i sam naslov sugerira, a na zadovoljstvo svih koji su sudjelovali – spisateljica, izdavača, mentorica i učenika, kako onih sa sjevera Jadrana, iz Pule, tako i onih s njegova juga, iz Boke kotorske. Zadivljuje me kako ova knjiga ne nailazi ni na jedan loš, pa čak ni neutralan komentar. Boje, stihovi, motivi, likovi, sve se složilo kao u najljepšemu mozaiku.

Što na kraju poručiti? Možda to da život u iseljeništvu nije lak, ali postoji bezbroj oblika suradnje s Lijepom Našom koja će vaša srca ispuniti toplinom i donijeti veliki osjećaj bliskosti s domovinom. To je puno, zar ne?"

Zajednička fotografija učenika hrvatske nastave u Crnoj Gori

"Naročito sam voljela, kada mi se ukazivala prilika, ostvarivati neposredan kontakt učenika s Hrvatskom preko terenskih nastava kojima smo zajedno otkrivali dobar dio zemlje."

Publika u koncertnoj dvorani Glazbene škole

tvo je odmah nakon osnivanja postavilo ispred sebe zadatak o mogućnostima edukacije naše mladeži iz oblasti hrvatskog jezika, povijesti i zemljopisa." Musić je naglasio da je njihov projekt prihvaćen i od crnogorske i od hrvatske strane te je 18. rujna 2004. službeno počela nastava na hrvatskome jeziku u Tivtu i Kotoru.

ZAHVALNICE HRVATSKOGA GRAĐANSKOG DRUŠTVA

Nazočne je pozdravio i Tripo Schubert koji je profesorici Ani Šarčević, koja posljednje četiri godine vodi hrvatsku nastavu, uručio zahvalnicu Hrvatskoga građanskog društva. Zahvalnicu je primila i ravnateljica Osnovne škole "Drago Milović" iz Tivta Ružica Lazarević, kao i ravnatelj Osnovne škole "Njegoš" iz Kotora Dragoljub Stamatović. Zahvalnica je uručena i Iliji Janoviću, predsjedni-

ku OO HGI-ja Tivat, koji je bezuvjetno tijekom četiri godine pomagao u realizaciji raznih projekata hrvatske nastave.

U drugome dijelu večeri učenicima hrvatske nastave iz Tivta i Kotora profesorica Ana Šarčević uručila je učeničke knjižice, kao i pohvalnice onima koji su sudjelovali na haiku natjecanju u Rijeci. Učenici su izrazili zahvalnost profesorici prigodnim darom, a napravili su i film o njihovu školovanju i terenskoj nastavi provedenoj s profesoricom Šarčević, koji potpisuje učenica iz Kotora Anita Grgurević. Učenici su se na vrlo dirljiv način 'oprostili' od profesorice, zahvalivši joj za sav trud i znanje koje im je podarila. Večer su upotpunili učenici svojim recitacijama, glazbenim nastupima i glumom, a bilo je tu i suza i izljeva emocija zbog završetka školske godine i odlaska profesorice. ■

ENG Snježana Akrap Sušac and Feodora Gubaš Štifanić promoted their book for children *Bit by Bit – An Itsy-Bitsy Linking of Boka Kotorska and Pula (Mic po mic - Mickasta spajalica Boke kotorske i Pule)* in Kotor, featuring illustrations by the pupils of Croatian language instruction in Tivat and Kotor in Montenegro and pupils Pula in Croatia.

Željki u spomen

Podravec Periša nakon odlaska iz Hrvatske živio je u okolici Luzerna te uz rad slikao. U Švicarskoj je osnovao malu školu naive, izlagao u Hamburgu i Fribourgu i bio aktivan u hrvatskoj zajednici

na platnu i škrinju s oko 15.000 pjesama, odnosno 500.000 stihova...

Izložbu je službeno proglasio otvorenom fra Šimun Šito Ćorić, književnik, psiholog i kantautor, autor mnogobrojnih knjiga literarnog i znanstvenog sadržaja te cijelog niza nosača zvuka. Jedanaest je godina, od 1994. do 2005., bio predsjednik, a otad glasnogovornik Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK). Inače, fra Šito je voditelj HKM Solothurn i nacionalni koordinator hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj. Približio je na-

zočnima pjesničko i likovno stvaralaštvo Tome Periše, njihov zajednički pa i dobrotvorni rad u Švicarskoj, njegova postignuća i obiteljski život. Toplim riječima prisjetio se Željke Lešić koju mnogi članovi Kongresa, a ova izložba to dokazuje, nisu zaboravili, kao ni kolege u Hrvatskoj matici iseljenika.

Podravec Periša je nakon odlaska iz Hrvatske živio u okolici Luzerna te uz rad slikao. U Švicarskoj je osnovao malu školu naive, izlagao u Hamburgu i Fribourgu i bio aktivan u hrvatskoj

Prerano preminula Matičina novinarka Željka Lešić (1955. - 2015.) napise migrantske tematike i intervjuje s našijencima objavljivala je u mnogobrojnim domaćim i iseljeničkim tiskanim i elektroničkim tjednicima i mjesečnicima.

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek**

Foto: **Snježana Radoš**

Izložbu Tome Periše, otvorenu 30. lipnja u Hrvatskoj matici iseljenika, organizirali su Hrvatski svjetski kongres i Hrvatska matica iseljenika.

Prisutnima, sudionicima sastanka Središnjeg odbora Hrvatskoga svjetskog kongresa, krovne udruge iseljenih Hrvata koja je tih dana organizirala svoj rad u HMI-ju, u kojoj se nalazi i Domovinsko sjedište HSK, obratila se Nives Antoljak, organizatorica izložbe. Prigodnim, dirljivim govorom nazočnima se obratio i ravnatelj Matice Marin Knezović. Umjetnik je zatim publiku zanimljivom pričom 'proveo' kroz izložbu, otkrivši zašto ju je posvetio prijateljici Željki. Poznanstvo, pa prijateljstvo sa Željkom Lešić, prerano preminulom novinarkom časopisa Matice, koja ga je nekoliko puta intervjuirala, zajednički suradnici i interesi potaknuli su ga da ovu svoju zagrebačku izložbu posveti upravo njoj. U Matici je Periša, slikar i pjesnik, izložio svoja ulja

Tomo Periša
ispred svoje
škrinje s oko
15.000 pjesama

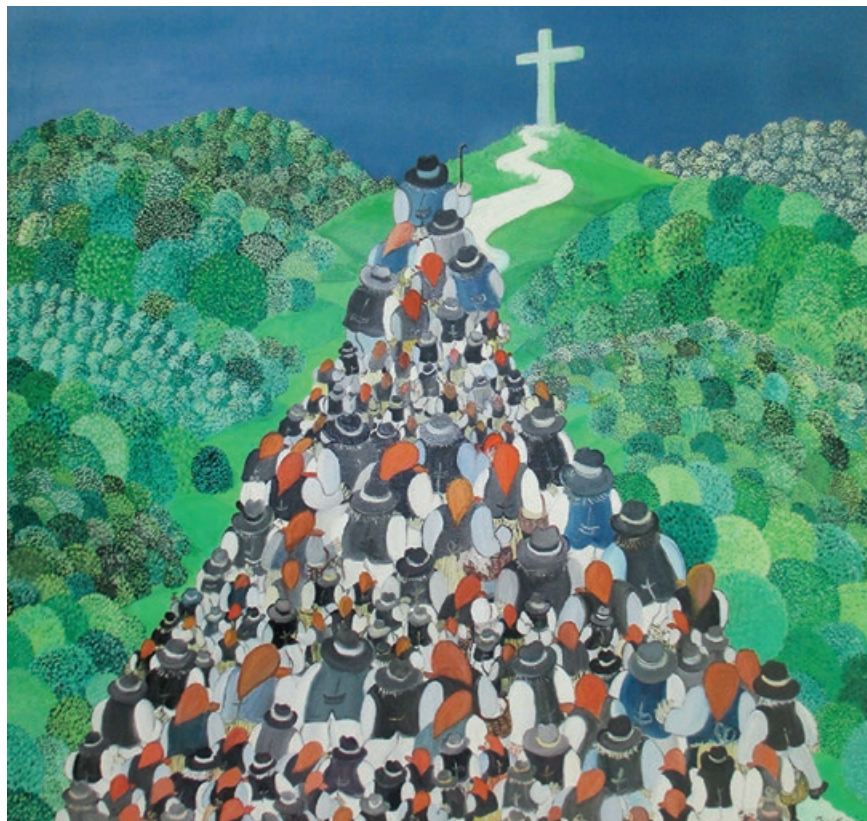

Izložbu je
otvorio fra
Šimun Šito
Ćorić

zajednici. Povratak u Malinsku na otoku Krku doživio je kao povratak kući, a danas s obitelji živi u Rijeci. Svestrani umjetnik i povratnik iz Švicarske za prošloga gostovanja na tribini 'Srijedom u Matici' 2012. je izjavio: "Petnaest godina u Švicarskoj, od 1986. do 2002., bile su najljepše godine mog života. Izumi, patent, eksperimenti, slikarstvo, druš-

tvena angažiranost, projekti, suradnja čak i s Veleposlanstvom Izraela, obilježili su moj rad."

Prerano preminula ravnateljica Domovinskog sjedišta Hrvatskoga svjetskog kongresa, tajnica Hrvatskih svjetskih igara, napise migrantske tematike i intervjue s našijencima objavljivala je u mnogobrojnim domaćim i iseljenič-

kim tiskanim i elektroničkim tjednicima i mjesečnicima. Željka Lešić (1955. - 2015.) školovala se u Vinkovcima, studirala pravo u Zagrebu, a 1994. zaposlila se u Hrvatskoj matici iseljenika. Uz tekstove u mjesečniku Matici, čiji je bila član uredništva, objavljivala je priloge i u Matičinu godišnjaku Hrvatskome iseljeničkom zborniku i Matičinu web portalu.

Svima u sjećanju ostat će mnoštvo rečenica te nasmijane Slavonke kojima je opisala živote, nade i snove različitih ljudi, osobito onih izvan domovine, i njezin optimizam. Tomo Periša odužio joj se ovom izložbom. ■

ENG An exhibition featuring the work of Tomo Periša, who spent a part of his life living in Switzerland, opened on the 30th of June, dedicated by the artist to the memory of the late Matica magazine journalist Željka Lešić (1955–2015). The exhibition was opened by Croatian World Congress spokesman friar Šimun Šito Ćorić.

MANJINSKA VIJEST

MOLIŠKI HRVATI PRIMILI GRADIŠČANSKOHRVATSKU NAGRADU

AUSTRIJA - Moliško-hrvatskome glazbenom sastavu *KroaTarantati* iz Mundimitra u Italiji uručena je 17. lipnja u Hrvatskome centru u Beču Kulturna nagrada Mini-Metron za 2015. godinu. Mladi mušičari iz Molisea, gdje u tri sela žive moliški Hrvati, nagrađeni su za svoj inovativan način njegovanja narodne kulture i zbog povezanosti s Hrvatskim centrom u Beču i s gradišćanskim Hrvatima.

Voditeljica Hrvatskoga centra i laudatorica, Gabriela Novak-Karall, svakom je mušičaru uručila staklenu nagradu i povelju. - Dobitnici su oživjeli narodno dobro i postavili ga u kontekst s današnjicom. Time pridonose tome da se manjinska hrvatska kultura dalje razvija - rekla je Novak-Karall. Grupa *KroaTarantata* postoji od 2010., a njihovim starinskim hrvatskim govorom "na našo" dandanas govori oko 2.000 ljudi. Stare hrvatske pjesme, koje sviraju na tradicionalnim

instrumentima odjeveni u nošnju, kombiniraju s modernim ritmovima. Mušički sastav *KroaTarantata* već je nastupio nekoliko puta i na Hrvatskome balu u Beču. Tih dana nalazio se na turneji po Gradišću.

Hercegovački Grbavci na tri kontinenta

Monografija "Život na tri kontinenta" Ivana Slobodana Grbavca bogato je opremljena knjiga o jednoj mnogobrojnoj hercegovačkoj obitelji i njihovim aktivnostima u borbi za slobodnu i neovisnu Hrvatsku

Križ na brijegu Kostilovača iznad Graba podigla je obitelj Grbavac 2010. godine

134 osobe ove mnogobrojne obitelji, ubrajajući tu nevjestu i zetove potomaka Anice i Petra Grbavca, kao i unučad, prau-nučad i prapraunučad.

PETERO BRAĆE POBJEGLO U INOZEMSTVO

Zanimljivo je i potresno da je čak petero braće pobjeglo iz bivše države koju su prezirali. Prvi je pobjegao Grgo 1958. godine, nakon njega Bogoljub Ljubo, a zatim Ivan Slobodan 1959., Tomislav 1960., Drago 1965. Sestra Zora otisnula se za braćom 1966. godine legalno, a nešto kasnije odlazi i najmlađi brat Mladen.

Braća i sestre Grbavac, danas u svojoj trećoj životnoj dobi, zadovoljni su svojim životom i posebno ističu kako su uspjeli zahvaljujući svojoj skromnosti i predanom radu.

Nakon mise u zavičajnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Grabu

Tekst: Zlatko Šešerin

“Ova knjiga je odraz moga dugogodišnjeg djelovanja i življenja, moje obitelji, zatim moje braće, sestara i njihovih obitelji koji su raseljeni diljem ovoga svijeta, točnije rečeno žive, rađaju se i rade na tri kontinenta: Europi, Australiji i Americi. Knjigu je željela objaviti za svoga života moja draga supruga Ljubica jer ona je sve brižno čuvala, dokumente, slike, izreske iz novina, razgovore s radijskih postaja i dr. No, nju je Bog pozvao k sebi pa je ta zadaća pala na me i moje najmilije”, riječi

su autora monografije Život na tri kontinenta Ivana Slobodana Grbavca, knjige na 535 stranica, bogato opremljene fotografijama i dokumentima ove velike obitelji i njihovim aktivnostima u borbi za slobodnu i neovisnu Hrvatsku.

U uvodnome dijelu knjige koja ima podnaslov "O sedmorici braće i dvjema sestrama Grbavac iz Graba" opisuje se obiteljski susret u Grabu 2014. godine, zatim Hercegovina i tamošnje selo Grab te prezime Grbavac. Slijedi kratko predstavljanje te hrvatske katoličke obitelji, njezinih nevolja i težnji. Zatim se nižu biografski zapisi svakoga od sedmero braće i dviju sestara. Danas žive

Braća i sestre Grbavac, danas u svojoj trećoj životnoj dobi, zadovoljni su svojim životom i posebno ističu kako su uspjeli zahvaljujući svojoj skromnosti i predanome radu.

Obitelj na okupu u Grabu

Okupiti u rodnome Grabu sve članove ove mnogobrojne obitelji, koji su se razili u potrazi za boljim životom na sve strane svijeta, bio je Grbavcima cilj i ideal koji se i ostvario tek 2004. na 50. obljetnicu njihova iseljeničkog života i zatim 2014. Posljednja proslava bila je obilježena svetom misom, u crkvi sv. Ivana Krstitelja u Grabu, koju je predvodio svećenik norbertinac o. Richard Grbavac, sin Tomislava iz Los Angelesa. Taj redovnik i svećenik proslavio je svoju mladu misu upravo u Grabu 2006. godine. Odonda o. Richard redovito dolazi na odmor i duhovnu okrepju u kraj svojih predaka gdje, uz ostalo, uči stari hrvatski jezik i pismo glagoljicu.

OSNIVANJE HRVATSKOG POSLANSTVA

Ivan Grbavac, koji je došao kao 26-godišnjak u Australiju, neprekidno je razmišljao što bi bilo najbolje i najkorisnije poduzeti u svrhu borbe za oslobođenje Hrvatske? Početkom 1977. u Ivanovu domu u Canberri, u kojem su bila smještena oba odbora Hrvatskoga narodnog vijeća, na jednom sastanku bio je nazočan i Mario Dešpoja. Ivanu se Mario posebno svidio pa su se često sastajali i razmišljali što bi bilo korisno poduzeti. Dok su njih dvojica tako "razbijali" glavu, iznenada se iz kuhinje javila Ivanova

Monografija ne samo da je zanimljiva i poučna Hrvatima u dijaspori i domovini, već je i štivo koje je često napeto poput detektivskih romana i otkriva jedan prešućeni i skrivani svijet.

supruga Ljubica pitanjem: "A što mislite o Hrvatskom veleposlanstvu?" Mario je uskliknuo: "Izvrсна ideja!" i tako se rodilo prvo hrvatsko poslanstvo, jedinstveno

Otac Petar i majka Anica

Papa Ivan Pavao II. blagosilja budućeg svećenika Richarda Grbavca

u svijetu i povijesti gdje jedan porobljeni narod bez države ima svoje državno poslanstvo. Do sada je to uspjelo samo Hrvatima, ponajviše zahvaljujući ideji Ivanove supruge Ljubice, Ivanu i Mariju.

Hrvatsko poslanstvo službeno je otvoreno 29. studenoga 1977. godine, u glavnome australskom gradu Canberri, a za prvog otpravnika poslova imenovan je Mario Šime Dešpoja. Jugoslavenske vlasti bile su ogorčene ovim uspješnim hrvatskim potezom i golemim naporima nastojale su onemogućiti rad Hrvatskog poslanstva, zahtijevajući od australskih vlasti njegovo ukinuće. No, trud im bio uzaludan.

RAD U KORIST HRVATSKE

Ivan Grbavac nastavio je svoj nesebičan rad u korist Hrvatske i iseljene Hrvatske pridonoseći iznimnim novčanim priložima onima i ondje gdje je to najviše trebalo.

I da zaključimo, ova monografija ne samo da je zanimljiva i poučna Hrvatima u dijaspori i domovini, već je i štivo koje je često napeto poput detektivskih romana i otkriva jedan prešućeni i skriveni svijet.

Možemo reći, Ivan Slobodan Grbavac napisao je monografiju bez presedana u hrvatskoj publicistici. Monografija će biti vrijedna i povjesničarima koji će se baviti proučavanjem hrvatskog iseljeničtva, ponajprije onoga u Australiji. ■

ENG Ivan Slobodan Grbavac's monograph *Life on Three Continents (Život na tri kontinenta)* features a lavish layout and focuses on the life of a large emigrant family with roots in Herzegovina and their work for a free and independent Croatia.

Služavke Kristove

Zajednica sestara "Služavki Kristovih" ima zajedničke korijene s Družbom sestara "Služavki Malog Isusa", koju je osnovao 1890. prvi sarajevski nadbiskup dr. Josip Stadler

Sestre u procesiji

zajednicu "Dienerinnen Christi" – "Služavke Kristove". Dekretom od 12. rujna 1984. biskup Stimpfle utemeljuje Družbu biskupijskoga prava sa sjedištem u Königsbrunn.

SLUŽENJE DJECI, MLADIMA, SIROMASIMA...

Glavna zadaća je: služenje djeci, odgoju mladeži, pomoć siromasima, bolesnima i starijim osobama. Svoju karizmu ova redovnička Družba prima od Boga kao milosni dar. Ona izravno potječe od prvoga vrhbosanskog nadbiskupa dr. Josipa Stadlera, ali pravi začetnik i utemeljitelj same Družbe je augsburški biskup, kasnije nadbiskup dr. Josef Stimpfle. Družba je prisutna u Königsbrunn (Njemačka): gdje je i kuća

Vijenci zavjetovanja

Piše: fra Jozo Župić

Zahvaljujući širini srca s. Agnes Šimić, generalne poglavarice i dobrohotnosti s. Anđelke Grčić, našem čitateljstvu ovoga puta predstavljamo djelovanje sestara pod imenom "Služavke Kristove". Zajednica sestara "Služavki Kristovih" ima zajedničke korijene s Družbom sestara "Služavki Malog Isusa", koju je osnovao 24. listopada 1890. prvi sarajevski nadbiskup dr. Josip Stadler. Ta je Družba 1970-ih godina prolazila kroz kušnje te su se dogodile velike duhovne promjene. Družba je podijeljena na tri Provincije, a jedna veća grupa sestara nije se snašla u novonastaloj situaciji. Želeći i dalje živjeti svoj redovnički poziv, sestre su se povjerile Božjoj providnosti. Za pomoć su se obratile augsburškom biskupu, a poslije i nadbiskupu dr. Josefu Stimpfleu (1916. - 1996.), koji je više puta za vrijeme komunističkog sistema posjetio Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Biskup je primio sestre 1972. godine, a 1973. osniva sestrinsku

Graz - nakon mise na kojoj je vječne zavjete položila sestra Marija Darjoković

Starački dom sv. Ulricha u Aldingenu

Sa štíćenicima na Haitiju

Sestra Mirjam Filipović pridružila se radu sestara Služavki Malog Isusa u sirotištu Bl. Alojzija Stepinca na Haitiju gdje se brinu o 51 napuštenom djetetu. U sestrinskoj arhivi čuva se njezino dragocjeno pismo od 27. veljače 2015. koje u cjelini prenosimo:

Draga Sr. Agnes! Drage sestre!

Evo napokon sam dobila priliku da vam se mogu javiti iz dalekog, vrućeg i siromašnog Haitija. Radost mi je da vam se mogu javiti i ovim putem te tako ponovno s vama stupiti u kontakt i sa svima vama podijeliti koju informaciju prvih dana moga života na Haitiju.

Dana 03. 02. 2015. godine stigla sam na moju željenu destinaciju. Srce je tada ponovno od radosti zaigralo jer sam upravo stigla tamo gdje su ljudska srca željna i potrebna ljubavi, Božje ljubavi i bratske pomoći.

Na samoj zračnoj luci su me dočekale sestre, s. Liberija Filipović i s. Ana Uložnik. U zajedništvu s njima sam započela moje misionarsko djelovanje među djecom u sirotištu „Kardinal Stepinac“, gdje se trenutno nalazi 47-moro djece bez roditelja i roditeljskog staranja. Djeca su me jako lijepo prihvatila i urezala mi se u srce. Njihova radost i snalažljivost u ovim prilikama ovdje mi daje nadu da će svako ulaganje u njih uroditi plodom i njima samima pružiti neku svjetliju budućnost.

Siromaštvo Haitija koje se najviše ogleda kroz iskrpane potleušice i šatorčiće u kojima ljudi žive, a ispred kojih se nalaze gomile smeća i s kojih životinje jedu, to je teška stvarnost ove zemlje. U tako teškim uvjetima bez struje, vode i u šatorčićima živi više od 80% Haićana. Nama su ti uvjeti života nezamislivi, a tek informacija da ni trećina tih ljudi nema osnovne higijenske uvjete. Zamislite si život u ovim uvjetima, i da pod tim šatorom „imaš sve“, a zapravo nemaš ništa. Teško je to zamisliti, a kamoli živjeti. Ono što me ostavlja bez riječi jest upravo osmijeh tih ljudi. To je njihovo blago i najjače oružje, zbog kojeg se čovjek može zapitati „ako je taj čovjek tako sretan, koliko sam ja sretna u onome što jesam i imam“, te tako zahvaliti Bogu na svemu čime nas je obdario kako bi te svoje darove nastojale kršćanski dijeliti s najpotrebnijima.

Nama je Bog dao uistinu velike darove, dar vjere i ljubavi. Obdareni tim darovima možemo druge darivati. Upravo po tim darovima i ja sam ovdje gdje jesam, a po našim zajedničkim darovima, duhovnim i materijalnim, očituje se Božja ljubav i briga za svakog čovjeka, a napose za ovu djecu o kojoj brinemo.

Ovim putem još jednom želim zahvaliti svima vama, drage moje sestre, na vašoj potpori u ostvarenju moga misijskog poslanja u ovoj misiji u kojoj djelujem. Pratite naš rad i naše djelovanje svojim molitvama i svakodnevnim žrtvama, kako bi sve sudjelovale u ovom djelu Milosrdnog Samaritanca. To isto činim i ja u stalnoj povezanosti sa svima vama i vašim svakidašnjim dužnostima i obvezama.

Ušli smo u Korizmu koja nas poziva na molitvu i odricanje. I mi u tom duhu ovdje na Haitiju započeli smo ovo korizmeno vrijeme. Budimo i ostanimo povezane molitvom te bodrimo jedni druge na putu prema Isusu koji preko nas želi doći do svih, a napose do onih koji se nađu na našem životnom putu.

Veliki i srdačni pozdrav u duhu zahvalnosti. Vaša s. Mirjam Filipović u zajedništvu sa s. Liberijom, s. Anom i dragom djecom iz sirotišta „Kardinal Stepinac“ s Haitija.

Sestre djeluju u Njemačkoj (Königsbrunn, Aldingen, Wigratzbad/Allgäu, svetište "Maria vom Sieg"), u Austriji (Graz), u domovini (Zagreb, Sl. Brod), a od prošle godine i na dalekome Haitiju.

matica s vrhovnom upravom. Sestre djeluju u Karitasovu biskupijskome staračkom domu i vrtićima.

U Aldingenu sestre rade u staračkom domu sv. Ulricha. U Wigratzbad/Allgäu - sestre rade pri molitvenom svetištu "Maria vom Sieg" – (*Marija od pobjede*) i brinu se o hodočasnicima. Sestre su još prisutne u Grazu – kuća novicijata, gdje rade u svome staračkom domu. U Zagrebu sestre djeluju u župi i u bolnici. U Sl. Brodu djeluju u župi i obilaze bolesnike. Od prošle godine prisutne su na Haitiju.

SESTRE POHODIO I PREDSEDNIK TUĐMAN

Sestre su radosne što smiju služiti Kristu Kralju, Crkvi i svojoj domovini. Za vrijeme Domovinskoga rata stalno su bile povezane s domovinom i pomagale našem napaćenom narodu, duhovno i materijalno. To čine sve do danas.

Ovdje treba spomenuti jednu zanimljivost. Zajednicu su pohodili mnogi naši svećenici, biskupi, kardinali i naši ljudi iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine. Na početku stvaranja naše države Hrvatske boravio je u sestrinskoj kući u Grazu i naš prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman. Tu se sastao i s predstavnicima naše dijaspor. ■

NAŠA
KUHINJA

Vrijeme pripreme:

25 min

Varivo od krastavaca

Sastojci:

80 dag krastavaca
4 krumpira
3 stručka mladog luka
1 dcl kiselog vrhnja
1 žlica brašna
1 žlica limunova soka
2 grančice kopra

PRIPREMA: Krastavce ogulite, operite i narežite na deblje ploške. Krumpir ogulite, operite i izribajte na ribežu za jabuke. Na zagrijanom ulju popržite nasjeckani crveni luk, zatim dodajte narezane krastavce i naribani krumpir, zalijte vodom da sve bude pokriveno i na laganoj vatri kuhajte da povrće potpuno omekša. Tada u kiselo vrhnje umiješajte brašno i dodajte povrću, posolite i zajedno prokuhajte oko 5 minuta. Zgotovljeno varivo zakiselite limunovim sokom i pospite nasjeckanim koprom. Ovo lagano varivo možete se poslužiti kao glavno jelo ili kao prilog uz pržene ili pohane odreske, piletinu, kosane odreske...

CMC TV
TOP 30

1. **Flyer** – Nismo sami
2. **Petar Grašo & Hana Huljić** – Srce za vodiča
3. **Parni Valjak** – Za malo nježnosti
4. **Josipa Lisac** – Moja magija
5. **Crvena Jabuka feat. Klapa Puntamika** – Mala moja Dalmatinko
6. **Željko Bebek** – Ja po kafanama
7. **Danijela Martinović** – Volim barabu
8. **Opća Opasnost** – Gubim tlo pod nogama
9. **Buđenje feat. Vanna** – Zajedno
10. **Teška industrija feat. Željko Bebek** – Jednom daje nam Bog
11. **Mladen Grdović & klapa Munita** – Ostavljam vas moji najdraži
12. **Aleksandra Kovač** – Vrtiš me u krug
13. **Adastra** – Čuo sam da pričaju
14. **Jacques Houdek** – Pričaj
15. **Bang Bang** – Stranci
16. **Lana Jurčević feat. Ante Cash** – Vrti mi se
17. **Leteći odred** – Stisnut ću zube
18. **Gibonni** – Onako, od oka
19. **ET** – Ako možeš, oprosti
20. **M.O.R.T.** – Volim
21. **Klapa Godimenti** – Ti si za me žena
22. **Magazin** – Ima dana
23. **Natali Dizdar** – Ne reci zauvijek
24. **Ibrica Jusić** – Kuća pored mora
25. **Mišo Kovač** – Takav sam rođen
26. **Mejaši** – Bubamara
27. **Ivan Zak** – Sve si moje
28. **Maja Šuput** – Ne lomi mi srce
29. **Antonija Šola** – Budi lav
30. **Jelena Rozga** – Udajem se

NASTAVLJA SE ZATIRANJE HRVATSKOGA IMENA I JEZIKA

Hrvatski je postao jedan od službenih jezika Europske unije, a Hrvati su se - u tko zna čijoj režiji ili režijama nastavili svađati i međusobno dijeliti te usputno komadati hrvatski jezik

Kada je g. 2008. hrvatski jezik dobio svoju vlastitu međunarodnu oznaku (ISO Code) ta je iznimno važna činjenica u hrvatskoj javnosti uglavnom prošla nezapažano. Tomu su pridonijeli i pojedini jezikoslovci omalovažavanjem toga značajnoga događaja. Zanimljivo je, međutim, da taj događaj nisu zanemarili oni kojima smeta samostalnost hrvatskoga jezika kao stožernoga čimbenika hrvatskoga nacionalnoga identiteta pa su već nakon nekoliko godina počeli mrviti hrvatski jezik na male jezike i jezičiće. Rezultat je toga da je g. 2015. tzv. *kajkavski književni jezik* dobio svoj posebni ISO Code. Na tu su činjenicu mnogi u Hrvatskoj ponosni, ne shvaćajući da time ne čuvaju važan dio hrvatske nacionalne baštine (koji nedvojbeno treba čuvati) nego tu važnu hrvatsku granu otkidaju od njezina stabla s nesagledivim posljedicama za buduć-

Piše: **Sanja Vulić**

nost i stabla i njegove grane. Na taj je način komadanje hrvatskoga jezika na žalost uspješno započeto, a ako se tomu ne odupremo na isti će se način i nastaviti. Naime, njemački slavist Walter Breu podnio je službeni zahtjev da se posebni jezični ISO Code dodijeli tzv. jeziku koji predlagatelj naziva *Molise Slacic* ili *Slavomolisano*. Riječ je o trima mjesnim govorima Hrvata u polutisučljetoj dijaspori u pokrajini Molise u Italiji. Ti mjesni govori temeljno pripadaju hrvatskomu novoštokavskomu ikavskomu dijalektu, ali su pod znatnim utjecajem talijanskoga jezika, što nije začudno imaju li se na umu povijesne, političko-administrativne i demografske okolnosti. U toj je zajednici organizirano i podučavanje normiranoga hrvatskoga književnoga jezika, a i na različite druge načine povezani su s matičnom domovinom Hrvatskom. Breu sve to dobro zna, ali prešućuje, kao i činjenicu da su mnoge knjige objavljene u kojima

se izričito spominje moliškohrvatska skupina govora (*Croato Molisano*). Sve postaje još apsurdnije ima li se na umu da je upravo Breu, zajedno s Giovannijem Piccolijem, g. 2000. objavio *Dizionario croato molisano di Acguaviva Collecroce* (rječnik moliškohrvatskoga govora mjesta Kruč). Pred šesnaest mu godina nije smetalo da govor jednoga od triju mjesta u pokrajini Molise nazove hrvatskim. Što se u međuvremenu promijenilo? Hrvatski je postao jedan od službenih jezika Europske unije, a Hrvati su se - u tko zna čijoj režiji ili režijama, a djelomice i zbog osobnih interesa pojedinaca koje dobrobit hrvatskoga naroda i države uopće ne zanima - nastavili svađati i međusobno dijeliti te usputno komadati hrvatski jezik - *Dok nam*, kako već 1909. piše veliki A. G. Matoš, *stranac, majko, tihu propast sprema*. Ne treba nas tješiti činjenica da je ovaj put riječ samo o trima mjesnim govorima. Radije se zapitajmo što je nakon toga na redu i kako to spriječiti. Zato bi ugledne hrvatske ustanove trebale već sada energično reagirati - dok ne bude prekasno. ■

ISELJENIČKA VIJEST

MONOGRAFIJA HKŠU ZRINSKI WAIBLINGEN

NJEMAČKA - Nedavno je iz tiska izašla monografija Hrvatske kulturne i sportske udruge Zrinski Waiblingen, grada nedaleko od Stuttgarta, za 25. obljetnicu utemeljenja jedne od najuspješnijih hrvatskih udruga u južnoj Njemačkoj. Bogato opremljena monografija tiskana je u tisuću primjeraka na 204 stranice s više od 400 slika iz života i rada ove uspješne udruge različitih sportskih ograna koji se spajaju u jedno - sport, kulturu i tradiciju.

Monografiju je pripremio Mirko Vidačković, počasni predsjednik, uz potporu njegova sina Tomislava, zatim Damira

Svaline i Jadranke Kolar, sadašnje predsjednice, koja je nakon 22 godine zamijenila Mirka Vidačkovića na toj časnoj funkciji.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige
"National Geographic – Hrvatska iz zraka"

Pag

Zadarska županija

Otok Pag često se naziva pustinjским otokom zbog prostranih krajolika bez vegetacije. No kako su pustinje područja gdje godišnje padne manje od 250 mm oborina, a na Pagu je godišnji prosjek od 1500 do 2000 mm, on se nikako ne može nazvati pustinjom. Vegetacije nedostaje jer je istočna strana otoka izložena čestim i snažnim udarima vjetra s obližnjeg Velebita. Vjetar u Paškom kanalu pokupi sol iz mora i nosi ga na otok, što sprečava razvoj bujne vegetacije, ali pogoduje razvoju gastronomskih specijaliteta poput poznate paške janjetine i sira.

Naručite hit-fotomonografiju sa svih
200 unikatnih fotografija

Hrvatske iz zraka, velikog formata
(48x32 cm, tvrdi uvez).

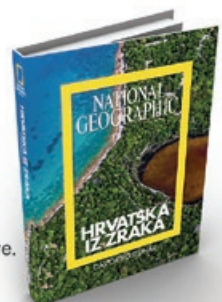
Cijena **200,00 kn** + poštarina.

Više informacija na:

www.hrvatskaizzraka.com/shop.

Za veće narudžbe nudimo dodatne popuste.

Kontakt: asistent@rostuhar.com

Otvorene 67. dubrovačke Ljetne igre

Podizanjem Festivalske zastave Libertas uz Himnu slobodi svečano su otvorene 67. dubrovačke ljetne igre. Ovogodišnje 67. dubrovačke ljetne igre otvoreni- ma je proglasio dubrovački gradonačelnik Andro Vlahušić. Program ceremoni- je svečanog otvorenja izveden je prema scenariju Mani Gotovac i u režiji Ivana Miladinova. Do 25. kolovoza dvadeset ambijentalnih lokacija grada Dubrovni- ka postaje mjesto susreta gotovo dvije tisuće umjetnika iz cijelog svijeta s međunarodnom publikom od približno 60.000 domaćih i inozemnih posjetitelja.

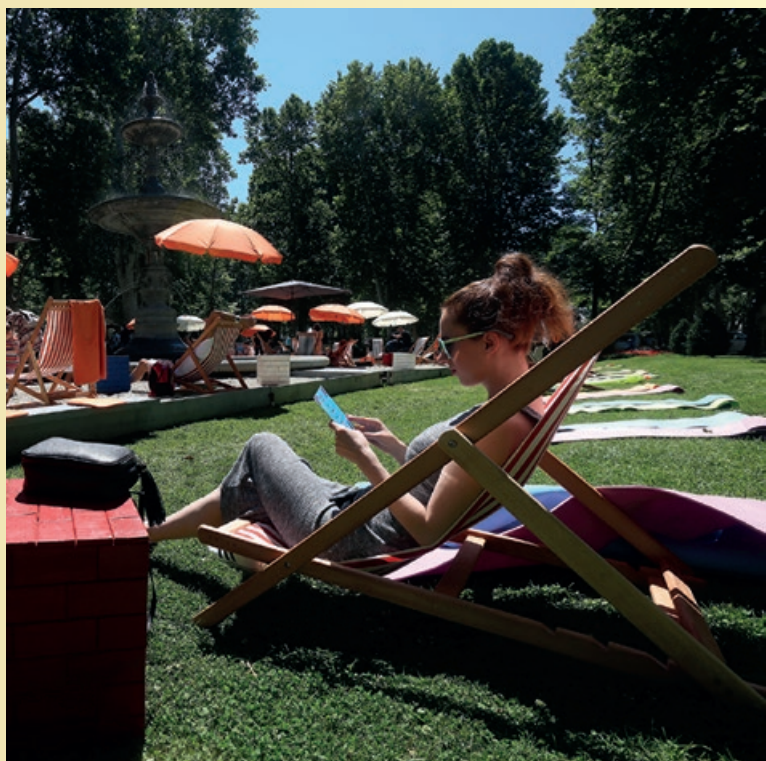
Nove registarske oznake

Od 4. srpnja na snagu je stupio novi Pravilnik o registraciji i označavanju vozila kojim je reguliran izgled i cijena novih registarskih pločica. Prema odredbama novog pravilnika postojećim registarskim pločicama s lijeve strane dodan je plavi pravokutnik kao oznaka pripadnosti Europskoj uniji tzv. europski logo i nacionalna oznaka za Hrvatsku – HR.

"More knjiga" na Zrinjevcu

Zagrebačku kulturnu scenu tijekom ljeta obogatila je književno-zabavna manifestacija "More knjiga", koja popularni središnji gradski park Zrinjevac pretvori u "plažu" na kojoj posjetitelji osim u čitanju mogu uživati u gastronomskoj ponudi i ostalim popratnim sadržajima. Na 240 četvornih metara parka Zrinjevca prostire se pješčana plaža, ležaljke, suncobrani, pregršt knjiga...

Koncert 2Cellosa na zagrebačkome Trgu kralja Tomislava

Svjetski poznati violončelistički dvojac 2Cellos koncertom na zagrebačkome Trgu kralja Tomislava oduševio je mnogobrojnu publiku, koja je imala priliku besplatno uživati u izvedbama Luke Šulića i Stjepana Hausera te njihovih gostiju. Koncert je održan pod pokroviteljstvom Grada Zagreba u sklopu novog open-air festivala Zagreb Classic, koji je dio Zagrebačkoga kulturnog ljeta. Publika je uživala u više od dva sata vrhunske glazbene izvedbe 2Cellosa, kojima su se na pozornici pridružili talijanski glazbenik Zucchero i Oliver Dragojević. 2Cellos obilježili su zagrebačkim koncertom pet godina međunarodne karijere. Kao posljednju pjesmu na koncertu odsvirali su "Ne dirajte mi ravnicu".

Jubilarni Đakovački vezovi

Približno 60 folklornih skupina iz Hrvatske i inozemstva s rekordnih oko 6.000 sudionika, 50 okićenih svatovskih zaprega i 50 jahača prodefiliralo je u svečanome mimohodu jubilarnih Pedesetih đakovačkih vezova. U mimohodu središtem grada prodefilirala su folklorna društva iz Đakovštine, Slavonije i Baranje, cijele Hrvatske, ali i hrvatska društva iz Australije i SAD-a, BiH, Vojvodine, Njemačke i dr. Bile su tu i kandžijaške, kuburaške i druge udruge, mažoretkinje, puhači. "Nek' se čuje odavde do Save - 50. vezovi se slave", pjevali su u čast jubileju smotre članovi KUD-a Šokadije iz Strizivojne pokraj Đakova. Predstavnici svih folklornih skupina izveli su pred katedralom veliko šokačko kolo.

EndoALPHA integrirana operacijska dvorana

U Klinici za kirurgiju KBC-a Sestre milosrdnice u Zagrebu otvorena je najsuvremenija EndoALPHA integrirana operacijska dvorana za minimalno invazivne kirurške zahvate, koja omogućuje revolucionarno upravljanje medicinskom opremom uz potpuno prilagodljiv sustav potrebama korisnika i pojedinih zahvata. Operacijsku dvoranu financiralo je Ministarstvo zdravlja s 3,9 milijuna kuna. Predstojnik Klinike za kirurgiju i ravnatelj KBC-a Sestre milosrdnice Mario Zovak rekao je na otvorenju kako nova operacijska dvorana omogućuje puno veću preciznost tijekom operacije.

JUG ČETVRTI PUT POSTAO EUROPSKI PRVAK

Vaterpolisti Juga u finalu Lige prvaka u Budimpešti pobijedili su Olympiakos sa 6 : 4 i osvojili Ligu prvaka. Bila je to napeta i neizvjesna utakmica, ali *gospari* su na kraju uspjeli slomiti grčku momčad i doći do zasluženog slavlja. Nakon što su dan prije u polufinalu sjajnom predstavom izbacili talijanski Pro Recco, vaterpolisti Juga u finalu su napravili još jedan pothvat i okrunili fenomenalnu sezonu u kojoj su osvojili sve: hrvatsko prvenstvo, kup, regionalnu ligu i sad, eto, Ligu prvaka. Dubrovčanima je ovo četvrti naslov prvaka Europe, slavili su dosad 1981., 2001. i 2006.!

BOGDANOVIĆ, SIMON I ŠARIĆ ODVELI HRVATSKU U RIO

Hrvatski košarkaši izborili su plasman na Olimpijske igre u Rio de Janeiru zahvaljujući pobjedi od 84 - 78 nakon produžetka protiv Italije u finalu kvalifikacijskog turnira u Torinu. Za četvrti nastup na Ol od samostalnosti, nakon Barcelone 1992., Atlante 1996. i Pekinga 2008., najzaslužniji su bili Bojan Bogdanović s 26 koševa, Krunoslav Simon s 21 poenom i Dario Šarić s 18 ubačaja i 13 skokova. Hrvatska je protiv domaćina turnira u Torinu odigrala hrabru utakmicu, vodila tijekom gotovo čitavoga dvoboja, izdržala pritisak u samoj završnici te nije pokleknula niti u produžetku do kojega je Italija stigla košem nakon skoka u napadu 5,6 sekundi prije isteka četvrte četvrtine. Hrvatska je otvorila turnir porazom od Italije 60 - 67, ali uslijedile su pobjede 72 - 52 protiv Tunisa, 66 - 61 protiv Grčke i 84 - 78 protiv Italije za zasluženi odlazak u Brazil.

ZLATO SANDRE PERKOVIĆ I BRONCA SARE KOLAK

Najbolja svjetska bacačica diska Sandra Perković na Europskom prvenstvu u Amsterdamu četvrti put zaredom postala je kontinentalna prvakinja hicem od 69,97 metara te je za više od četiri metra nadmašila drugoplasiranu Njemicu Juliju Fischer. Perković je disk na granicu od 70 metara bacila u petoj seriji, a sve do četvrte serije hvatala je Fischer koja je u prva dva hica prebacila granicu od 65 metara. Sandri je to uspjelo u četvrtoj seriji kad je sa 66,03 m preuzela vodstvo koje više nije ispuštala, a u petoj seriji još ga je i podebljala. U prva dva hica Perković je bacila 62,60 m i 63,09 m, dok je u trećoj i šestoj seriji prestupila.

Uz Perković Hrvatska se na EP okitila još jednim odličjem. Hrvatska atletičarka Sara Kolak (21) osvojila je brončanu medalju u bacanju koplja, ona je u finalu do uspjeha karijere stigla bacivši novi hrvatski rekord od 63.50 metara. Koliko je ovo veliki rezultat pokazuje i činjenica da je mlada Ludbrežanka natjecanje završila ispred aktualne svjetske prakinje, Njemice Katharine Molitor te dvostruke olimpijske pobjednice i svjetske rekorderke Čehinje Barbore Špotakove.

ČILIĆ PROPUSTIO TRI MEČ-LOPTE PROTIV FEDERERA

Najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić ni u trećem pokušaju nije uspio izboriti mjesto u polufinalu Wimbledona nakon što je protiv Rogera Federera propustio vodstvo od 2 - 0 u setovima i tri meč-lopte u četvrtome setu te je Švicarac na kraju slavio sa 6 - 7 (4), 4 - 6, 6 - 3, 7 - 6 (9), 6 - 3. "Silno sam razočaran zbog načina na koji sam izgubio, ali mislim da sam odigrao odličan meč", izjavio je najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić te zaključio: "Još je dugo ljeto ispred mene, puno turnira. Vjerujem da sam pokazao kako se ovakvom igrom mogu nositi s najboljima i pobjeđivati ih."

EURO 2016: QUARESMA UNIŠTIIO HRVATSKE SNOVE

Hrvatska nogometna reprezentacija u osmini finala EURA u Francuskoj završila je natjecanje nakon poraza od Portugala s 0 - 1 (0 - 0, 0 - 0) nakon produžetka. Bolan poraz ublažuje činjenica da nas je iz natjecanja izbacila momčad koja je postala europski prvak. Jedini pogodak na utakmici postigao je Ricardo Quaresma u 117. minuti. Hrvatska je bila puno bolja momčad od Portugala tijekom svih 120 minuta, ukupno je uputila 15 udaraca prema suparničkim vratima, ali niti jedan od tih pokušaja nije pogodio okvir suparničkoga gola, dok je Portugal pucao samo pet puta prema Subašiću, a prvi u okvir bio je onaj Cristiana Ronaldo u 117. minuti koji je Subašić obranio, no na odbijeni udarac natrčao je Quaresma i postigao odlučujući pogodak. Izbornik hrvatske nogometne reprezentacije Ante Čačić u dvoboju protiv Portugala doživio je prvi poraz otkako je preuzeo "vatrene", a ovaj poraz značio je na žalost i oproštaj od EURA. Teško je bilo gledati tugu i suze hrvatskih reprezentativaca nakon poraza.

Više od sat vremena igrači su plakali u svlačionici svjesni kako je ovo bila prilika generacije. Dio igrača nije niti bio u stanju izaći pred novinare i podijeliti svoje impresije nakon šokantnog poraza. "Tužni smo i razočarani. Zaslužili smo više jer smo bili bolja ekipa. Imali smo inicijativu i više prilika, a oni su zabili gol iz jedne sretne kontre. Teško mi je nešto reći nakon ovakvog poraza", izjavio je Luka Modrić te dodao: "Nismo zaslužili ispasti na ovakav način." Modrić smatra kako ovo nije bila zadnja prilika ove generacije jer ubrzo kreću kvalifikacije za Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018. godine.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA

PHOTO BY ALEKSANDAR GOSPIĆ

